

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Katarina Bogataj

Pritiski, ki jih doživljajo
istospolno usmerjene osebe v Sloveniji
Diplomsko delo

Ljubljana 2019

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Katarina Bogataj

Pritiski, ki jih doživljajo
istospolno usmerjene osebe v Sloveniji

Diplomsko delo

Mentorica: izr. prof. dr. Mojca Urek

Ljubljana 2019

Podatki o diplomski nalogi

Ime in priimek: Katarina Bogataj

Naslov naloge: Pritiski, ki jih doživljajo istospolno usmerjene osebe v Sloveniji

Kraj: Ljubljana

Leto: 2019

Št. strani: 114

Št. prilog: 11

Mentorica: izr. prof. dr. Mojca Urek

Ključne besede: homoseksualnost, homofobija, diskriminacija, razkritje, nasilje, družina, pomoč, družba, enakopravnost

Povzetek:

V diplomski nalogi sem obravnavala temo razkritja istospolno usmerjenih oseb in pa pritiske ter nasilje, ki ga doživljajo zaradi svoje spolne usmerjenosti. Raziskala sem predvsem njihove negativne izkušnje nasilja in pritiskov, vendar pa sem se oprla tudi na dobre izkušnje ter podporo, ki so jo ob tem prejeli. Naslonila sem se tudi na potrebne spremembe v družbi, ki so za istospolno usmerjene nujne za doseg enakopravnosti. Odločila sem se za intervjuvance ženskega in moškega spola v približno enakem razmerju, hkrati pa sem prav tako izbrala nekaj pripadnikov, ki živijo v mestu, in nekaj, ki živijo na vasi. Izbrala sem jih na podlagi poznanstev, kjer sem vedela, da si o tem želijo govoriti, da imajo raznolike izkušnje in da želijo izpostaviti potrebne spremembe v družbi.

V prvem delu diplomske naloge se osredotočam na samo definicijo homoseksualnosti in pa zakonodajo o varstvu pred diskriminacijo, nato se naslonim na razkritje in pa statistiko v povezavi z le-tem, osredotočim pa se tudi na predsodke in stereotipe v družbi. V nadaljevanju se posvetim predvsem homofobiji, posledicam le-te in pa nasilju, ki ga istospolne osebe doživljajo. Tudi na tej točki se osredotočim na raziskave in statistiko na temo nasilja in homoseksualnosti. Na koncu pa povežem socialno delo s temo homoseksualnosti in pa samim strokovnim delom v sodelovanju z istospolno usmerjeno osebo.

V drugem delu se oprem predvsem na rezultate kvalitativne raziskave, s katero sem pridobila podatke, o načinu razkritja na splošno ter načinu razkritja družini, ter o podpori, ki jo s strani le te prejmejo istospolno usmerjene osebe. Osredotočim se tudi na podatke o nasilju in pritiskih, ki so jim istospolno usmerjene osebe izpostavljene, hkrati pa načinom, kako se z njimi spopadajo in kam se zatekajo po podporo in pomoč. Izpostavljam tudi podatke o občutku sprejetosti v družbi in pa potrebnih spremembah družbe, ki bi istospolno usmerjenim lahko nudila večjo enakopravnost in zagotavljala enake pravice.

Title: Intolerance experienced by gay people in Slovenia

Key words: homosexuality, homophobia, discrimination, coming out, violence, family, support, society, equality

Abstract:

In my graduation thesis I address the topic of coming out, the topic of intolerance and violence, experienced by gay people due to their sexual orientation. I discuss their negative experience regarding violence and discrimination, but I was also interested in the positive experiences and the support they received during that time. I also got information on the necessary changes in the society, which would impact lives of gay people and would lead to equality. I decided on interviewers with the representatives of both genders in approximately the same proportion; at the same time I have chosen some participants who live in a city and some from the countryside. I mainly chose them on the basis of our acquaintance, knowing they had diverse experiences that they want to talk, and want to express their opinion on the necessary changes in society.

In the first part of my graduation thesis, I focus on the definition of homosexuality and anti-discrimination legislation. Following this, I rely on coming out and other research in connection to the topic, and I also focus on prejudice and stereotypes regarding homosexuality. In the next part, I primarily focus on homophobia, the consequence of it and the violence that gays and lesbians experience because of their sexual orientation. I also present results from other statistics on violence and homosexuality. In the end I link social work with gay people, and I present suggestions for developing skills which would contribute to a more professional approach.

In the second part of my thesis, I primary focus on the results of the qualitative research, with which I obtained results about the manner of coming out in general, and coming out to the family, where I focus also on any support the interviewees received at that time. I also focus on results regarding violence and intolerance to which gays and lesbians are exposed to. The findings also present how they deal with these issues, and where they find comfort and support. I also list the necessary changes to society, which would lead to a greater equality and guarantee the same rights for LGBT people.

Zahvala

Vsem, ki so si vzeli čas in sodelovali v intervjujih, hkrati pa so se mi odprli in z menoj delili težke in boleče izkušnje.

Mentorici izr. prof. dr. Mojci Urek, ki je že od začetka verjela vame, mi dala občutek, da sama zmorem, mi svetovala in me vodila, da sem korak bližje sanjam.

Atiju, ker je presedel z mano ure in ure, da sem danes lahko tu, kjer sem. In ker mi je vedno predstavljal prostor, zgrajen iz brezpogojne ljubezni, varnosti in upanja.

Mamici, ker je vedno verjela v mene in ni nikoli obupala nad mano. Hvala, ker si ženska, ki ji lahko sledim, in ženska, v katero upam, da nekoč zrastem.

Katji, ker me brezpogojno ljubi, spoštuje in podpira. Hvala, ker ne nosiš le mojega srca, ampak mene v celoti, z vso težo in prtljago. Hvala, da zaradi tebe lahko verjamem, da mi bo uspelo vse, kar si zadam.

Predgovor

Vzporedno z napredkom v družbi in z majhnimi koraki proti enakopravnosti se razvija ogromen val homofobije, vseeno pa se o njej ne govori dovolj; prav tako se ne govori o njenih posledicah. Homofobija in nasilje tudi nedvomno vplivata na večjo stopnjo poskusa samomora med istospolno usmerjenimi mladostniki. Ameriška raziskava je pokazala, da je okoli 28 % najstnikov, ki se opredeljujejo za geje, lezbijke ali biseksualce, starih med 14 in 19 let, že poskušalo narediti samomor, kjer pa je med heteroseksualnimi najstniki ta številka drastično nižja, namreč »le« 4 % (Kuhar v Kuhar, Kogovšek Šalamon, Humer in Maljevac, 2011). Ravno iz tega razloga sem se odločila, da izberem predstavnike moškega in ženskega spola, ki prihajajo iz različnih okolij in imajo različne izkušnje, da bi na tak način govorila, pisala o tej tematiki in izpostavila posledice, ki jih povzroča homofobija.

Večinoma bom za vse intervjuvane uporabljala izraz istospolno usmerjene osebe; za ženske lezbijke, za moške geje. Vse intervjuvane osebe so se namreč opredelile z enim izmed teh izrazov. Prav tako sem izbrala osebe, ki so vse poznavalke problematike zaradi lastnih izkušenj, hkrati pa sem se osredotočila tudi na različna okolja, iz katerih prihajajo. V večini bom uporabljala množino, kjer bom posplošila na istospolno usmerjene osebe, vendar pa bom prav tako uporabljala moško in žensko slovnično obliko. Za osebe, ki so izvajale nasilje ali pa bile diskriminatorne, pa bom velikokrat uporabila izraz »homofobne« ali »homofobno naravnane«.

Homofobija se velikokrat kaže ravno v nasilju, ki se lahko razprostira od skoraj nedolžnega verbalnega nasilja vse do umora. Berrill (v Hunter, Shannon, Knox in Martin, 1998) je v svoji raziskavi ugotovil, da je povprečno 9 % gejev in lezbijk že bilo v situaciji, kjer so jim grozili z neke vrste orožjem zaradi njihove spolne usmerjenosti; 17 % gejev in lezbijk naj bi doživelo različne vrste fizičnega nasilja, 19 % poškodovanje stvari, 44 % naj bi prejemale grožnje, 25 % naj bi jih bilo v situaciji, kjer so jih obmetavali z različnimi predmeti, 13 % so popljuvali; kar 80 % gejev in lezbijk je bilo zaradi svoje spolne usmerjenosti žrtev verbalnega nasilja.

Osnovni namen mojega diplomskega dela je ugotoviti predvsem to, s kakšnimi pritiski in vrstami nasilja se srečujejo mladostniki zaradi svoje spolne usmerjenosti, kako ob takih situacijah ravnajo, kam se zatečejo in pa kakšne posledice nasilje pusti na njih. Hkrati pa se

bom dotaknila tudi teme razkritja, kjer bom raziskala njihovo prvo razkritje in pa razkritje družini. Zanima me, kako so bližnji to sprejeli, kako so se istospolno usmerjeni počutili in kaj je za njih to pomenilo. Na koncu pa se bom oprla tudi na temo potrebnih sprememb, ki homoseksualnim osebam predstavljajo ključ do enakopravnosti.

Predvsem si želim, da bi moje diplomsko delo pripomoglo k večji enakopravnosti, da bi bralci skozi branje mojega dela pridobili informacije o nasilju, ki ga istospolno usmerjene osebe doživljajo, da bi se zavedali kakšne posledice ima to za istospolno usmerjene in da bi v družbi lahko prepoznali homofobijo in ravnali ustrezneje. Prav tako bi rada, da bi bilo moje delo v podporo (bodočim) socialnim delavkam in delavcem pri delu z istospolno usmerjenimi osebami obenem pa prispevek k razvoju doktrine. Pomemben del so tudi predlogi, ki temeljijo na literaturi, na znanju iz moje profesije ali pa so povzeti iz intervjujev. Ti v veliki meri najdejo krivca v šolskem sistemu, saj večina intervjuvanih izpostavi, da v šolah o tem ni govora. Moje delo je bilo napisano v želji po spremembah, ki lahko na dolgi rok mogoče pripomore tudi k spremembam v šolskem sistemu.

Kazalo:

1.	Pregled problematike.....	1
1.1.	Definicija homoseksualnosti.....	1
1.2.	Zakon o varstvu pred diskriminacijo	2
1.3.	Razkritje homoseksualnih oseb	3
1.4.	Predsodki	5
1.5.	Homofobija	7
1.5.1.	Funkcije homofobije.....	9
1.5.2.	Nasilje kot posledica homofobije	10
1.5.3.	Posledice homofobije	12
1.6.	Socialno delo in homoseksualnost.....	14
2.	Formulacija problema.....	17
2.1.	Ključna raziskovalna vprašanja	18
3.	Metodologija.....	19
3.1.	Vrsta raziskave	19
3.2.	Spremenljivke oz. teme raziskave.....	19
3.3.	Merski instrumenti ali viri podatkov.....	19
3.4.	Opredelitev enot raziskovanja – populacija, vzorec	20
3.5.	Zbiranje podatkov oz. empiričnega gradiva.....	20
3.6.	Obdelava gradiva	21
4.	Rezultati.....	23
4.1.	Razkritje.....	23
4.2.	Nasilje	25
4.3.	Pritiski.....	27
4.4.	Podpora in dobre izkušnje.....	28
4.5.	Družba.....	29
5.	Razprava	32
5.1.	Razkritje.....	32
5.2.	Nasilje	34
5.3.	Pritiski.....	35
5.4.	Podpora in dobre izkušnje.....	36
5.5.	Družba.....	37
6.	Sklepi.....	39
7.	Predlogi.....	41
8.	Uporabljeni viri in literatura	44

8.1.	Internetni viri	44
8.2.	LITERATURA.....	45
9.	Priloge.....	47
9.1.	Priloga 1: Vprašalnik	47
9.2.	Priloga 2 – Intervju A.....	48
9.3.	Priloga 3 – Intervju B.....	51
9.4.	Priloga 4 – Intervju C.....	54
9.5.	Priloga5 – Intervju D	58
9.6.	Priloga 6 – Intervju E.....	62
9.7.	Priloga 7 – Intervju F	65
9.8.	Priloga 8 – Intervju G	68
9.9.	Priloga 9 - Odprto kodiranje	71
9.9.1.	Odprto kodiranje A	71
9.9.2.	Odprto kodiranje B	76
9.9.3.	Odprto kodiranje C	80
9.9.4.	Odprto kodiranje D.....	86
9.9.5.	Odprto kodiranje E	92
9.9.6.	Odprto kodiranje F	96
9.9.7.	Odprto kodiranje G.....	98
9.10.	Priloga 8 – Osno kodiranje.....	100
9.11.	PRILOGA 9 - Odnosno kodiranje.....	111

1. Pregled problematike

1.1. Definicija homoseksualnosti

Spolna usmerjenost je sposobnost osebe, da razvije čustveno in spolno privlačnost do osebe nasprotnega spola, osebe istega spola ali pa oseb različnih spolov, ter ima z njo intimne ali spolne odnose (Magić, 2012). V primeru moje raziskovalne naloge sem obravnavala moške, ki jih privlačijo moški, ženske, ki jih privlačijo ženske, ali pa biseksualce in biseksualke, ki jih privlačijo tako moški kot ženske.

Ko govorimo o homoseksualnosti, govorimo o nekem časovnem procesu, saj se je definicija skozi čas spreminjala in razvijala iz kliničnega načina obravnave v način socialnega dela, zato sem zbrala nabor definicij homoseksualnosti skozi čas:

- Freud je bil eden prvih, ki je pisal o homoseksualnosti in jo je definiral kot plod otroških nagnjenj, ki so se neustrezno razvila v obdobju Ojdipovega kompleksa. Otrok se takrat poenoti in svoje spolne želje usmerja v starša nasprotnega spola, kot bi to moral pri »pravilnem« razvoju. Tako se homoseksualni moški poenoti z mamo in čuti privlačnost do očeta (Beard, 1994);
- Po Brajšu (1987: 18): »Kaj homoseksualnost sploh je? To je samo ljubezen do istega spola, želja ljubiti se z istim spolom, deliti svoja čustva in spolnost z nekom, ki je istega spola, zabavati se z njim, živeti z njim ... Samo to.«;
- Izraz istospolnost predstavlja beseda istospolen, saj ta že po definiciji zajema, da je človek homogen, torej predstavlja nekaj istovrstnega. Ko govorimo o spolnem dejanju, lahko rečemo, da je to homoseksualna oseba, vendar pa je neopredeljeno, koliko spolnih dejanj je potrebnih, da je oseba obravnavana kot homoseksualna (Boswell, 2005);
- Alenka Švab in Roman Kuhar (2005) sta v svojem delu *Neznosno udobje zasebnosti* izoblikovala sam pomen definicije homoseksualnosti, ki se mi zdi še najbolj razumen. Pojasnjujeta, da SSKJ to besedo definira kot spolno nagnjenje, kjer pa s tako kvalifikacijo pride do nekorektnosti in težav. Že sama definicija je zelo subjektivna, ker lahko vsakemu pomeni nekaj drugega, hkrati pa se ta skozi čas spreminja. Največji problem je predstavljen kot problem spolne identitete človeka, saj ima lahko posameznik spolne izkušnje z osebo istega spola, vendar se ne identificira kot gej ali

lezbijka. Zastavi se vprašanje, kolikokrat bi moral imeti posameznik spolni stik z osebo istega spola, da bi po definiciji spadal pod oznako homoseksualec. Na tej točki se pojavi problem, ki je temu vzporeden; posameznik, ki še ni imel seksualne izkušnje z osebo istega spola, se lahko identificira kot gej ali lezbijka. Po »klasični« definiciji ta ne spada v okvir homoseksualnosti. Ta definicija in omenjen problem se mi zdita izrednega pomena, saj se posameznik skozi čas spreminja, spreminja se njegova identiteta, ki pa velikokrat ni povezana z njegovo seksualno zgodovino. Prav tako sem v več raziskavah zasledila, da je velik odstotek moških ali žensk že imel spolni odnos z osebo istega spola, vendar se ne opredeljuje kot geji ali lezbijke, temveč trdijo, da je bil odnos le za popestritev oziroma preizkušanje novih stvari.

Moram se tudi dotakniti samega izraza gej in lezbijka, ki je večkrat preferiran preko izraza homoseksualec. Besedi gej ali lezbijka označujeta osebo, ki se zaveda svojega spolnega nagnjenja do osebe istega spola in se s to oznako tudi poistoveti. Kot sem že zgoraj omenila pri pomanjkljivi definiciji homoseksualnosti, prav ta dva izraza lepo pokažeta, da homoseksualna spolna izkušnja še ne pomeni, da je oseba gej ali lezbijka (na primer v zaporu). V ZDA naj bi homoseksualno izkušnjo imela približno tretjina moških, vendar se jih le samo majhen odstotek definira za geje (Boswell, 2005).

1.2. Zakon o varstvu pred diskriminacijo

Ko govorimo o heterogenih skupinah, se velikokrat srečamo z različnimi oblikami diskriminacije in nasilja, kar pa je pri gejih in lezbijkah to večkrat praksa kot pa izjema.

Eden izmed ključnih zakonov, ki ga je leta 2005 sprejela vlada RS, dovoljuje možnost registracije v istospolne skupnosti (Zakon o registraciji istospolne partnerske skupnosti, 2005). 11 let kasneje (leta 2016) pa so celo sprejeli zakon, ki omogoča sklenitev partnerske zveze (Zakon o partnerski zvezi, 2016).

Vendar pa je v sklopu tematike moje diplomske naloge najbolj pomemben zakon, ki je bil sprejet 21. 4. 2016 in začel veljati 24. 5. 2016: Zakon o varstvu pred diskriminacijo. V 1. členu (Namen in vsebina zakona) Splošnih določb je zapisano, citiram:

Ta zakon določa varstvo vsakega posameznika in posameznice (v nadaljnjem besedilu: posameznik) pred diskriminacijo ne glede na spol, narodnost, raso ali etnično poreklo,

jezik, vero ali prepričanje, invalidnost, starost, spolno usmerjenost, spolno identiteto in spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazbo ali katero koli drugo osebno okoliščino (v nadaljnjem besedilu: osebna okoliščina) na različnih področjih družbenega življenja, pri uresničevanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, pri uveljavljanju pravic in obveznosti ter v drugih pravnih razmerjih na političnem, gospodarskem, socialnem, kulturnem, civilnem ali drugem področju (Zakon o varstvu pred diskriminacijo, 2016).

Isti vir v 2. členu (Uporaba zakona) tudi navaja, da zakon zavezuje organe, lokalne skupnosti, nosilce javnih pooblastil in pa fizične osebe, da morajo vedno v razmerju do tretjih oseb zagotavljati: varstvo pred diskriminacijo v zvezi s pogoji dostopa do zaposlitve in karijerne orientacije ter svetovanja; pogoje zaposlovanja in dela – vključno s plačo; pogoje vključevanja v organizacije in pa seveda nuditi socialno zaščito, socialno in zdravstveno varnost, nuditi socialne ugodnosti ter možnost dostopa do storitev, ki so na voljo javnosti (Zakon o varstvu pred diskriminacijo, 1. in 2. člen).

Sam zakon o varstvu pred diskriminacijo se mi zdi izrednega pomena, saj imajo tako geji in lezbijke enakovredno zaščito na področju diskriminacije. Vendar pa se mi zdi vredno izpostaviti, da žal še vedno opažam, da pripadniki teh neprivilegiranih skupin zakona ne »uporabljajo«, saj kot lahko v več raziskavah zasledimo ali pa slišimo preko ustnih pripovedi, diskriminacije ne prijavijo (Magić, 2014).

1.3. Razkritje homoseksualnih oseb

Samo definicijo razkritja je težje opredeliti v slovenščini, saj izhaja iz angleškega izraza »coming out of the closet« oziroma krajše in pogostejše, »coming out«. Čeprav se uporablja slovenski izraz razkritje, ki je bolj popularen med heteroseksualnimi posamezniki, pa se v LGBT skupnosti še vedno bolj uporablja angleški izraz (Kuhar, 2001). Tako kot navaja Kuhar, tudi sama najpogostejše uporabljam kar angleški izraz, prav tako pa le-tega v večini uporabljajo tudi LGBT osebe, s katerim sem v stiku, vendar pa je zanimivo, da del mojih heteroseksualnih prijateljev tega izraza še vedno ne pozna. Prav tako večinoma ne poznajo niti besede razkritje in se počutijo neprijetno, ko tega ne znajo ubesediti. To pa je še en odraz tega, da se o tej temi ne govori dovolj. Izraz razkritje spolne identitete uporabljamo, ko

posameznik spozna svojo spolno usmerjenost, ki je v tem primeru k sebi enakem spolu, potem to novo identiteto prevzame in jo deli s širšim socialnim okoljem (Kuhar, 2001).

Razkritje sestavljajo trije elementi:

- spoznavanje – posameznik spoznava svoja občutja, ki so istospolno usmerjena;
- poročanje – posameznik deli in udejanja svoja zavedanja tudi s širšo okolico;
- redefinicija – posameznikova identiteta se redefinira kot posledica njegovega spoznavanja lastne spolne identitete in pa delitve te z javnostjo (Kuhar, 2001).

Razkritje je lahko neposredno, kjer posameznik verbalno izrazi, da je gej ali lezbijka, v obliki »Mami, jaz sem lezbijka«, lahko pa je tudi posredno, kjer se oseba drži za roko z osebo istega spola, se z njo poljublja, objema ... (*Publikacija Mavrična Ljubljana*, 2013).

Seveda pa je razkritje vedno lažje, če homoseksualna oseba ve, da se lahko zateče nekam na varno. Varni prostori se za posameznike razlikujejo, v veliko primerih pa te predstavljajo fizične osebe, ki posameznika sprejemajo in podpirajo, ali pa fizične prostore, kot so recimo različne nevladne organizacije, kjer posameznik lahko najde ustrezno podporo, pomoč in tudi informacije (*Publikacija Mavrična Ljubljana*, 2013). Eden izmed prostorov, kjer posameznik lahko izkusi veliko podporo, pomoč in pa varnost v Sloveniji, je Društvo kulturno, informacijsko in svetovalno središče Legebitra (v nadaljevanju Društvo Legebitra), kamor zahaja ogromno število mladostnikov, ki se identificirajo kot geji ali lezbijke (ali drugače), vendar pa se kljub svojemu zavedanju spolne identitete ne upajo razkriti zunanjemu svetu. V takem primeru so organizacije, kot je društvo Legebitra, tiste, ki nudijo posamezniku fizični prostor, prijatelje in pa informacije, kar ustvarja varen prostor.

Pomembno se mi zdi izpostaviti, da pogosto narobe govorimo o razkritju kot o končanem procesu, ki se zgodi enkrat ali nekajkrat. Na žalost je to proces, ki istospolno usmerjene spremlja celo življenje, saj mora zaradi heteroseksizma in heteronormativnosti, ki ju bom pojasnila kasneje (poglavje 1.5. Homofobija), posameznik ves čas pojasnjevati in vstopati v nova družbena razmerja, kjer se ponovno in ponovno razkriva. Sicer pa je razkritje zelo pomembno in malodane vedno znova obvezno, saj se skozi razkritje vzpostavi nova identiteta posameznika, posledično pa se kreirajo nove družbene skupine in zahteve po enakih pravicah (Švab in Kuhar, 2005). Ravno to neprestano razkrivanje je lahko za posameznika izredno izčrpavajoče in težavno, saj ko posameznik predela poglavje razkritja sebi, ki je nedvomno zelo zahtevno, sledi razkritje prijateljem, družini, drugim sorodnikom, širši javnosti in na

koncu tudi neznancem. To pa vsakokrat terja ogromno poguma, volje, dokazovanja in moči.

Samo razkritje se mi zdi izrednega pomena, saj se posameznik pri razkritju sooči sam se seboj in lastno identiteto ter za njo stoji. Razkritje je vedno težko in predstavlja določeno breme, a lahko posameznik sebe počasi sprejme takega, kot je, lahko ustvarja iskrenejše in odprte odnose ter vzpostavi vezi z ljudmi, ki ga podpirajo. Po mojem mnenju se istospolno usmerjeni pogosto srečujejo z občutki tesnobe in strahu zaradi svoje spolne usmerjenosti, kjer gre tudi za strah in tesnobo pred razkritjem in posledičnim nesprejemanjem, le-ta pa jih potisne v depresijo in vzbudi željo po samopoškodovanju (*Publikacija Mavrična Ljubljana*, 2013).

Razkritje je proces, kjer se posamezniku, ki se počuti kot ujet v sobi, odprejo vrata. Kot sem že omenila zgoraj, se bo posameznik moral razkrivati celo življenje, različnim generacijam, različnim ljudem in v različnih situacijah. S tem pa bo gradil svojo samozavest in si prizadeval za svoje pravice.

Švab in Kuhar (2005) prav tako ugotavljata, da se 77 % istospolno usmerjenih najpogosteje razkrije ravno svojim prijateljem. Pomemben podatek te raziskave se mi prav tako zdi, da jih je le 4 % omenilo, da so bili ob razkritju zavrjeni, kar pomeni, da gre po navadi za pozitiven odziv, ki pa je verjetno posledica dobro premišljene odločitve geja ali lezbijke, komu zaupa in komu se želi razkriti. Že zgoraj sem omenila, kako pomembno je razkritje, zato se lahko oprem tudi na to, kako zelo pomemben je pozitiven prvi odziv na razkritje, saj posameznik tako lažje izoblikuje in sprejme homoseksualno identiteto. In iz tega lahko izhajam, da se večina istospolno usmerjenih ravno zato odloča najprej razkriti prijateljem in šele kasneje družini. Kot sta opisala Švab in Kuhar (2005), je lahko ravno družina rušilna, saj se z razkritjem poderejo vse predstave in pričakovanja staršev o spolnih vlogah njihovih otrok.

Ista raziskava tudi pokaže, da ko se geji in lezbijke razkrijejo v družinskem krogu, se ponavadi pogosteje razkrijejo mami ali sestri, šele potem bratu in očetu.

1.4. Predsodki

Predsodki so vrsta stališč, ki nimajo opravičljivega razloga, niso dobro argumentirana, niti ne preverjena, a so zelo utrjena, saj jih spremljajo močna čustva in navezanost, zaradi česar so potem odporna na spremembe (Rot v Nastran-Ule, 1997).

Kot pojasnjuje Roman Kuhar (2009), se predsodki razvijajo skozi primarno socializacijo, kar so v tem primeru straši. Velikokrat imajo straši in otroci podobne predsodke in stereotipe, saj jih otrok prevzame po starših. Prav tako pa je pomembna tudi sekundarna socializacija v šoli in okolju, saj je posameznik tudi tam deležen velikega števila stereotipnih informacij, ki kar prekipujejo od predsodkov.

Po mojem mnenju je sekundarna socializacija izredno pomembna, saj je ravno šola tista, ki močno vpliva na predsodke mladostnikov. In ravno šolski sistem je problematičen, saj običajno še vedno predstavlja stereotipne družine in vloge v družini, hkrati pa o homoseksualnosti ne govori ali pa se te teme otepa na vse pretege. Tako posameznik ne dobi informacij, hkrati pa jih ne dobijo niti prijatelji, ki mladostniku kasneje služijo kot podporni sistem.

Allport (1954 v Nastran-Ule, 1997) našteva pet stopenj izražanja predsodkov, kjer so te hierarhično razvrščene v kategorije vedenja, katerega razlog so predsodki:

- Ogovarjanje – Gre za izražanje antipatij v nekem odnosu do drugih skupin. Velikokrat lahko slišimo ravno neprimerne šale o istospolno usmerjenih;
- Izogibanje – Posameznik ustvari nekakšno socialno distanco do družbenih skupin, do katerih ima določene predsodke. Ravno izogibanje v povezavi s homoseksualnostjo je ena izmed najbolj uporabljenih oblik izražanja predsodkov, kjer ljudje velikokrat sploh niso negativno naravnani do njih, a z njimi ne želijo imeti nič;
- Diskriminacija – Je preprečevanje pripadnikom neke druge skupine, da bi pridobili določene dobrine, ki so zagotovljene drugim, na primer pri zaposlovanju, porokah, starševstvu itd.;
- Nasilje – Govorimo že o stopnji predsodkov, kjer je ogrožena posameznikova fizična integriteta;
- Genocid – Je najhujša oblika izražanja predsodkov, kjer govorimo o iztrebljanju, preganjanju določenih skupin ali narodov. Poveden primer tega je dogajanje v drugi svetovni vojni.

Predsodki, ki jih imajo posamezniki do istospolno usmerjenih, se lahko tako nahajajo ali pa so se v zgodovini nahajali v katerikoli od zgoraj naštetih petih kategorij. Najbolj razširjene so prve štiri; ogovarjanje (kjer so žaljivke lahko nekaj vsakdanjega), izogibanje (kjer je še vedno prisotna mentaliteta, da se lahko posameznik okuži, ali pa da bo istospolna oseba želela s

posameznikom imeti spolni odnos), diskriminacija (kjer že same pravice istospolnih niso enake pravicam heteroseksualcev) in pa nasilje (kjer so istospolne osebe pogosto žrtve vseh oblik nasilja).

Predsodki in stereotipi so v veliko primerih pomembni dejavniki, ko govorimo o kulturi strahu pred homoseksualnostjo. Roman Kuhar (2006) to opisuje skozi našo kulturo, ki je zanj grozotna, saj rezultati njegove raziskave kažejo, da več kot polovica gejev in lezbijk živi v neprestanem strahu pred nasiljem, pogosto fizičnim nasiljem, strah pa je tako zavesten kot nezavesten. Na ta način homofobija v veliko primerih tudi v obliki strahu zaznamuje vsakdanje življenje gejev in lezbijk.

1.5. Homofobija

Heteroseksizem je prepričanje o večvrednosti heteroseksualne usmerjenosti, ki pa je edina vrsta spolne usmerjenosti, ki je sploh sprejemljiva (Hunter, Shannon, Knox in Martin, 1998). Tako trdimo, da seksualno življenje vedno temelji na tradicionalnih heteroseksualnih razmerjih, katerih glavni namen je razmnoževanje (Herek, 1996 v Friedman in Downey, 2002). Takšna družinska struktura naj bi bila potemtakem tudi privilegirana in imela več pravic, s tem pa naj bi se izključevala možnost drugače seksualno strukturirane družine (Friedman in Downey, 2002).

Kot je že zgoraj omenjeno, se homoseksualnost in njen pomen definirata skozi heteroseksualnost, ki jo Švab in Kuhar (2005) opisujeta kot institucionalizirano. Ta naj bi se kazala kot normala, kot osnova; vse, kar od tega odstopa, pa je drugačno, nenormalno, nemoralno.

Julie Fish (2012) v svojem delu piše o tem, kako je s pridobitvijo pravic, ki naj bi istospolno usmerjene zavarovale in postavile v delno enakopraven položaj, prišlo do opravičevanja heteroseksualcev, da so homoseksualne osebe tako ali tako dovolj zaščitene in da zato ne more priti do diskriminacije. Vendar pa si ravno na tak način ljudje zatiskajo oči in spregledajo nasilje in diskriminacijo, ki ju istospolno usmerjeni doživljajo.

Greif (2006) definira homofobijo kot neke vrste strah do lezbijk in gejev, kjer ne gre za strah izkustvene narave, kar pomeni, da ta ne izvira iz nekakšnih slabih izkušenj, ampak je v celoti

rojen iz predsodkov in neznanja. Lahko se kaže v obliki odpora, sovražnega govora, strahu ali različnih vrst nasilja.

Roman Kuhar (v Kuhar, Kogovšek Šalamon, Humer in Maljavec, 2011: 21–22) lepo povzame definicijo homofobije skozi sodobnejši čas:

Homofobije dandanes praviloma ne razumemo v smislu strahu, ki je paralelen klavstrofobiji, agorafobiji in podobnim fobijam – kar bi torej pomenilo fizičen strah pred bližino s homoseksualci. Homofobija je danes – vsaj v vsakdanjem diskurzu – razumljena kot oblika splošnega političnega, osebnega, moralnega nestrinjanja s homoseksualnostjo kot tako. Termin vključuje tako obsojanje, odpor, nestrinjanje, nasilje kot tudi omalovaževanje, obsojanje in diskriminacijo istospolno usmerjenih posameznikov. Pravzaprav ima homofobija neverjetno moč mutacije – odvisno od konteksta je homoseksualnost lahko označena kot bolešno stanje, kot nekaj grešnega, v kontekstu ogroženosti države tudi kot ne patriotska in podobno.

Homofobija se pojavlja v različnih oblikah:

- Kot **ponotranjena homofobija**, kjer istospolno usmerjene osebe same začnejo verjeti, da je heteroseksualna usmerjenost edina prava in da s tem njihovi občutki, ki so homoseksualni, niso v skladu s tem, kar je sprejemljivo;
- Kot **institucionalizirana homofobija**, o kateri govorimo kadar oblasti ne podpirajo LGBT skupnosti, oziroma jo zatirajo preko diskriminatornih zakonov, prepovedi parad ponosa, toleriranja sovražnega govora v medijih in politiki itd.;
- Kot **homofobno nasilje**, ki je lahko verbalno ali fizično, in je posameznikova spolna identiteta/spolna usmerjenost razlog za ustrahovanje, poškodovanje, poniževanje in ogrožanje. Tovrstno nasilje je običajno posredno, preko žaljivk ali šal, ki ustvarijo homofobno vzdušje, ki istospolno usmerjene ponižuje (Magić in Swierszcz, 2012).

Kot vrsto homofobnega vedenja, ki je na nek način posredno, lahko izpostavim tudi idejo, ki jo avtor Corvino (2013) predstavi kot »ljubiti grešnika, vendar sovražiti greh«. Ideja je, da v se današnjem svetu veliko posameznikov predstavlja kot »prijatelj« istospolni osebi, ki da jo sprejemajo, vendar pa se za tem skriva dejstvo, da je ne morejo sprejeti kot geja/lezbijko in o njenem življenju, kjer se izraža njena spolna identiteta, ne želijo vedeti ničesar. Če dobro pomislimo, to res ni dosti drugače od neposrednega izmikanja in diskriminacije, samo s to razliko, da je tu homofobija prikrita.

Določene raziskave kažejo, da so v nekoliko večjem delu ustraховani moški (61 %), ženske pa v nekoliko manjšem (58 %), od tega pa je bila kar polovica vprašanih ustraховanih že pred 25. letom (McLean in O'Connor, 2003 v Takacs, 2009).

Prav tako sem v eni od raziskav zasledila, da so vprašani, ki so bili zaradi svoje spolne usmerjenosti že diskriminirani, predvsem priča zmerljivkam, ignoriranju in pa zapostavljanju. Prav ta raziskava kaže, da so nasilju pogostejše podvrženi moški, vendar pa to ne pomeni, da ga ženske niso deležne (Društvo kulturno, informacijsko in svetovalno središče Legebitra, 2008).

Švab in Kuhar (2005) navajata, kako pomembno se je zavedati, da ko se otrok razkrije staršem, v procesu ni več sam. Tako se morajo tudi starši soočati s homofobijo in družbenim zavračanjem, ki doleti njihovega otroka in tudi njih. Kadar govorimo o heteronormativnosti, se morajo tudi oni ves čas spopadati z raznimi pritiski iz okolja, saj ni več samo otrok tisti, ki izstopa iz heteronormativnega okvirja, temveč tudi oni kot družina. Iz lastnih izkušenj lahko potrdim, da ko se otrok razkrije, starše pogosto skrbi, kako se bo spremenila situacija tudi za družino, kako bodo to delili z drugimi sorodniki in prijatelji, kako bo potekalo življenje njihovih otrok itd.

1.5.1. Funkcije homofobije

Roman Kuhar (2006 po Herek, 1984, 1987, 1991) navaja, da obstajajo trije tipi pojasnitve homofobije:

1. **Ekspresivno-shematska funkcija:** Je funkcija, ki temelji na izkušnji, torej neki zgodovini, ki jo posameznik ima z istospolno osebo. Če je ta izkušnja dobra, potem bo tudi posameznik imel pozitiven odnos do homoseksualnosti, če pa je le-ta slaba, se velikokrat kaže skozi homofobijo, neodobravanje itd.
2. **Samoekspresivna funkcija:** Je najpogostejše prisotna funkcija, ki se utrjuje skozi homofobijo na dva načina: preko izražanja vrednot, skozi katere posameznik razume samega sebe, in pa skozi izražanje vrednot, ki jih prejme skozi širše okolje, kot so družina, prijatelji itd. Prva se imenuje *vrednotno-ekspresivna* funkcija, kjer gre za izražanje homofobije skozi neka verska prepričanja kot primer, druga pa imenuje *družbeno-ekspresivna* funkcija, kjer je posameznik nasilen do istospolne osebe.
3. **Defenzivna funkcija:** Govori o zmanjšanju anksioznosti, ki nastane zaradi

homoseksualnosti. Posameznik je velikokrat v boju s samim seboj glede svoje spolne usmerjenosti, zato zaradi tega hitro razvije občutek tesnobe in strahu. Tako posameznik lastne nezaželene lastnosti zrcali na druge homoseksualce, kjer pa gre v resnici za obračunavanje s samim seboj in svojim strahom.

1.5.2. Nasilje kot posledica homofobije

Ko znotraj te teme govorimo o nasilju, govorimo o kakršnemkoli nasilju zoper osebe, ki se identificirajo pod oznako LGBT. O nasilju govorimo tudi takrat, ko druge osebe nekoga označijo za takšnega. Velikokrat govorimo o fizičnem nasilju, čustvenem in simbolnem, institucionalnem nasilju ter o spodbujanju molka kot praksi normalizacije (Zaviršek in Sobočan, 2012).

Poznamo več vrst nasilja:

Psihično nasilje → je običajno nasilje, ki poteka verbalno in ima negativen vpliv na posameznikovo samozavest, samozaupanje, samopodobo. Spekter pojavov, ki sodijo v to kategorijo je širok, vendar spada v to vrsto nasilja tudi kritiziranje človeka in njegovih lastnosti, posmehovanje, žaljenje, zmerjanje, poniževanje, grožnje itd.;

Telesno ali fizično nasilje → je uporaba fizične sile ali grožnja z uporabo le-te. Usmerjeno je na človekovo telo ali njegovo življenje;

Spolno nasilje → je vsaka oblika dejanj, ki so povezana s spolnostjo in kjer druga oseba čuti to kot obliko prisile. Ko govorimo o spolnem nasilju, govorimo o naslednjih dejanjih: slačenje, komentiranje, opazovanje, otipavanje, siljenje v spolni odnos;

Ekonomsko nasilje → je oblika vzpostavitve nadvlade in poniževanja skozi sredstva za preživetje ali odrekanje pravic, ki so povezane z zaslužkom (Društvo za nenasilno komunikacijo, 2018).

V pozitivnem smislu drugačen se mi je zdel odstavek iz knjige *Mavrična Ljubljana*, v kateri je Magić (2013) opisala nasilje še iz drugega zornega kota, kot da na le-to prevečkrat gledamo kot na brce in udarce v glavo. O nasilju govorimo že pri samem strahu pred nasiljem, ki se pri pripadnikih LGBTQ+ skupnosti velikokrat razvije hitreje in bolj intenzivno. Tudi molk je del nasilja, molk o tem, da smo vsi enaki in si zaslužimo enake pravice, prav tako pa kot molk o samih spolnih in seksualnih razlikah.

Homofobija se velikokrat kaže ravno v nasilju, ki lahko sega od skoraj nedolžnega verbalnega nasilja vse do umora. Berrill (v Hunter, Shannon, Knox in Martin, 1998) je v svoji raziskavi ugotovil, da je povprečno 9 % gejev in lezbijk že bilo v situaciji, kjer so jim grozili z neke vrste orožjem zaradi njihove spolne usmerjenosti; 17 % gejev in lezbijk naj bi doživelo različne vrste fizičnega nasilja, 19 % poškodovanje stvari, 44 % naj bi jih bilo deležnih groženj, 25 % naj bi jih bilo v situaciji, kjer so jih obmetavali z različnimi predmeti, 13 % kjer so jih opljuvali; kar 80 % gejev in lezbijk pa je bilo zaradi svoje spolne usmerjenosti žrtev verbalnega nasilja.

Na splošno je dokazano, da so moški bolj homofobno naravnani, predvsem do istospolno usmerjenih moških. Znotraj družinskega okolja so moški kot očetje, sinovi in strici bolj homofobno naravnani ob razkritju nekega družinskega člana kot pa ženske članice družine (Hunter, Shannon, Knox in Martin, 1998). To je prav tako zapisal tudi Friedman (2002), ki je na podlagi kliničnih poročil pridobil podatke, da so v družinskem razmerju najbolj problematični odnosi med očetom in sinom, ki je gej. Hunter, Shannon, Knox in Martin (1998) so ugotovili tudi, da raziskave kažejo, da so bolj nestrpni predstavniki starejše generacije in pa tisti, ki so manj izobraženi. Prav tako v velikem številu taki ljudje živijo v okolju, kjer je sovraštvo do istospolnih oseb že kar norma. Tako naj bi bile družine, ki živijo v velikih mestih ali predmestjih, tolerantnejše kot te, ki živijo na podeželju.

Jasna Magić (v *Mavrična Ljubljana*) razpravlja o tem, da je ravno družina tista, ki je v veliko primerih do istospolnih najbolj nasilna. Le kolikokrat se zgodi, da se pri družinski mizi ali obisku sorodnikov razpravlja o partnerjih, čeprav se družina zaveda, da je med njimi nekdo, ki je istospolen, a se ga vseeno sprašuje po partnerjih nasprotnega spola (Magić, 2013).

Tukaj bi se rada oprla še na Švab in Kuhar (2005), ki pojasnjujeta, da so ravno ob razkritju v družini posamezniki zelo pogosto deležni različnih oblik nasilja, predvsem verbalnega in psihičnega, kot sta zaničevanje, posmehovanje itd.

Prav tako se pogosto pojavi nestrpno vedenje do homoseksualnosti pri osebah, ki nikoli niso imele nobenega stika z istospolno usmerjenimi osebami. Ameriška raziskava (Herek in Glunt, 1993 v Hunter, Shannon, Knox in Martin, 1998) namreč prikazuje, da le ena tretjina Američanov pozna lezbijko ali geja.

Maljevac in Humer (2011 po Maljevac in Magić, 2009) predstavljata raziskavo, ki jo je leta 2008 izvedlo društvo Legebitra, kjer je med geji, ki se šolajo, 27 % takih, ki so že izkusili nasilje v šolskem okolju, prav tako pa je neko obliko nasilja v šolskem prostoru izkusilo tudi 16 % lezbijk. Obstaja pa občutna razlika populacijo študentov in populacijo dijakov, kjer je o nasilju poročalo 36 % dijakov in dijakinj, študentov in študentk pa le 11 %.

Pri branju dela *Sexual Orientation and Psychoanalysis* (Friedman in Downey, 2002) sem naletela na tematiko homofobnih staršev, kjer se mi je zdelo vredno omembe to, da ni bilo govora le o pojasnjevanju kakšni le-ti so, ampak tudi o tem, kako moramo z njimi ravnati mi.

Ravno tiste, ki ponavadi izvajajo nasilje, šola odobrava. Skrivajo se pod nevidnim plaščem zaščite, saj šolski pravilniki in zakoni ne vključujejo pravic za zaščito LGBT oseb, iz tega pa ni težko sklepati, da je zato okolje zelo striktno heteronormativno. Nasilje do homoseksualnih učencev, dijakov itd. se lahko kaže na različne načine, tudi skozi zmerljivke, ki največkrat zavzemajo besede kot so peder, lezba, homič, buzi, toplovodar itd., skozi ustrahovanje, izmikanje in pa vse druge vrste verbalnega, psihičnega nasilja ali nadlegovanja (Magić in Swierszcz, 2012).

Prav tako lahko opazimo, da se o homoseksualnosti v šolah ne govori kaj dosti, saj veliko učiteljev o tem ne želi govoriti, češ da na to temo že imamo dovolj informacij. Vendar pa s tem, ko molčijo, nikomur nič ne dajo in pustijo pripadnike skupine LGBT v temi. Sicer ne gre trditi, da se bo samo nasilje zmanjšalo, ko se bo v šoli več govorilo o tem, vendar pa je to nedvomno lahko prvi korak k temu (Magić in Swierszcz, 2012).

Prav tako se bi se rada naslonila na rezultate raziskave Društva kulturno, informacijsko in svetovalno središče Legebitra (2008), ki kažejo, da 92 % vprašanih ni prijavilo policiji nasilja, ki so ga doživljali; 8 % vprašanih, ki je nasilje prijavilo, pa spada med posameznike, ki so med prijatelji in družino že dlje časa razkriti.

1.5.3. Posledice homofobije

Po svojih izkušnjah sodim, da ljudje dobro poznajo besedo homofobija in slišijo za nasilje, ki se izvaja nad istospolno usmerjenimi, saj je novice o tem mogoče zaslediti tudi v medijih. Vendar pa so posledice homofobije in nasilja večkrat potisnjene v kot in so tema, o kateri

ljudje najraje ne govorijo. Tu se bom usmerila predvsem na raziskave in ugotovitve, ki pričajo, da so istospolno usmerjeni mladostniki še močnejše izpostavljeni duševnim stiskam, ki so odraz iskanja lastne identitete, sprejemanja/ne sprejemanja lastne identitete in pa nasilja, ki ga zaradi tega doživljajo.

Homofobija in nasilje tudi nedvomno vplivata na višjo stopnjo poskusa samomora med istospolno usmerjenimi mladostniki. Ameriška raziskava je pokazala, da je okoli 28 % najstnikov, ki se opredeljujejo za geje ali biseksualce, starih med 14 in 19 let, že poskušalo narediti samomor, kjer pa je med heteroseksualnimi najstniki ta številka drastično nižja, namreč »le« 4 % (Kuhar v Kuhar, Kogovšek Šalamon, Humer in Maljevac, 2011). Ista raziskava pa je za najstnice v isti starostni skupini, ki se opredeljujejo za lezbijske ali biseksualke pokazala, da jih je 21 % že poskušalo narediti samomor, medtem ko razlika med njimi in heteroseksualnimi najstnicami ni tako velika, saj je pri heteroseksualnih najstnicah samomor poskušalo narediti nekaj manj 16 % mladostnic. Prav tako je ta raziskava pokazala, da istospolno usmerjeni najstniki in najstnice od 1,5- do 3-krat pogosteje razmišljajo o poskusu samomora kot heteroseksualni mladostniki, vendar pa homoseksualni mladostniki kar 1,5- do 7-krat pogosteje samomor dejansko želijo izvesti (Kuhar v Kuhar, Kogovšek Šalamon, Humer in Maljevac, 2011).

Različne raziskave naj bi prav tako pokazale, da:

- istospolno usmerjene osebe pogosteje kažejo znake samopoškodovanja ali pa želje po samopoškodovanju;
- lezbijke in biseksualne ženske naj bi se dvakrat pogosteje samopoškodovale kot pa heteroseksualne ženske (Carr, 2011: 32 po Department of Health 2007: 7).

Prav tako raziskave iz ZDA, Kanade in Velike Britanije kažejo, da se istospolno usmerjeni pogosto srečujejo z zdravstvenimi težavami, ki so povezane s stigmo, diskriminacijo in pa z odrekanjem osnovnih človekovih pravic. Soočanje z zgoraj naštetimi dejavniki se lahko kaže v duševnih stiskah, ki se pojavijo pri posamezniku. Med najpogostejše se uvrščajo depresija, anksioznost, motnje hranjenja in pa slaba samopodoba (*Mavrična Ljubljana*, 2013).

1.6. Socialno delo in homoseksualnost

Kot bodoča socialna delavka se zavedam zahtevnosti in odgovornosti tega poklica, saj je naloga socialnih delavcev tudi se spopadati z negativno diskriminacijo, ki jo doživlja posameznik zaradi svoje starosti, rase, vere, spolne usmerjenosti, politične usmerjenosti, ekonomskega položaja itd.

Naloga socialnega delavca je torej, da raziskuje posameznikovo življenje in nudi neprivilegiranim socialno pomoč. Glavni namen socialnega dela je, da posamezniku omogoči pridobitev pozitivnih izkušenj v življenju, kjer s pomočjo socialnega dela pride do spremembe v življenju te osebe. Naša naloga je tudi, da poskrbimo, da so uporabniki varni, da njihove pravice niso kršene, hkrati pa imajo svobodno možnost izbire in nadzora nad svojim življenjem (Fish, 2012).

Čeprav je v socialnem delu tematika homoseksualnosti pogosto prisotna, o povezavi teh dveh tem ni veliko napisanega. Iz različnih del sem pridobila drobce informacij, ki so mi pomagali razumeti povezavo teh dveh smeri. Kuhar in Švab (2005) sta predstavila, kako vse te intimne zgodbe, ki jih opisujeta, predstavljajo spremembo v času, politiki in morali. Vse te intimne zgodbe istospolnih oseb dandanes krepijo in spodbujajo, hkrati pa oblikujejo nov »jezik«, kjer ima posameznik posebno moč, da se stvari re-definira. Tu moram izpostaviti moč socialnega dela, saj je v času prevlade medicinskega modela le-to spadalo pod psihiatrijo, kjer je bil posameznik obravnavan kot bolan in ga je bilo treba pozdraviti. Z napredkom socialnega dela pa zdaj govorimo v jeziku človekovih pravic in svoboščin, kjer posameznik sam kreira svojo zgodbo; mi, socialni delavci, pa poskušamo krepiti njegove moči in mu omogočiti, da bo v okolju, v katerem živi, lahko najbolje deloval.

Fish (2012) se opre tudi na tematiko supervizije, kjer je prav tako pomembno, da je socialni delavec sposoben zaznati diskriminacijo in ravnati ustrezno. To predstavi kot problem, ko se v superviziji razvije pogovor med uporabniki, kjer so določeni uporabniki homofobno naravnani. Problem se pojavi, ko mora socialni delavec uporabnika zaščititi, hkrati pa posamezniku ne odvzame pravice govora ali pa mu da občutek, da je iz skupine izključen. Vsak ima seveda pravico do svojega mnenja, vendar če povzamem znanje, ki smo ga pridobili med študijem, bi bilo na taki točki ustrezno že na začetku supervizije vzpostaviti pravila in postaviti medsebojno spoštovanje med pomembnejše. Posameznika se tako opozori na

spoštovanje teh pravil, vendar pa se pusti, da ostali sodelujoči kulturno razglablajo o katerikoli tematiki.

Den Bergh in Crisp (2004 v Fish, 2012) predstavita kulturno kompetenco, ki bi jo morali razviti socialni delavci pri delu z istospolnimi osebami, in namreč na vsaj pet načinov:

1. pomoč posamezniku pri reflektiranju lastne spolne usmerjenosti;
2. spoznavanje preteklih izkušenj posameznikovega osebnega ali profesionalnega stika z istospolnimi osebami;
3. pomoč pri oceni posameznikovega odnosa – tako pozitivnega, kot negativnega – do istospolno usmerjenih;
4. pomoč pri oceni posameznikove kognitivne, čustvene in vedenjske reakcije na homoseksualnost, da smo tako pozorni na možno homofobno vedenje;
5. sami se moramo vključevati v različne LGBT dejavnosti, ki nas bodo izobraževale in ozaveščale.

Kot socialni delavci se moramo tudi zavedati, da vsi potrebujemo socialno mrežo; tudi pri kreiranju nove identitete geja ali lezbijke to ni izključeno; je celo nujno za ustrezen nadaljnji razvoj (Fish, 2012). Poudarila bi, da sta socialna mreža in pa na splošno podpora izrednega pomena, ko posameznik kreira novo spolno identiteto. Kot socialni delavci smo primorani, da posamezniku pri razširitvi le-te pomagamo. Uporabniku lahko vedno predstavimo določena društva ali koticke, kjer se podobni ljudje srečujejo, predstavimo različne dogodke, kot so parada ponosa ali dnevi za enakopravnost, hkrati pa lahko samo spodbujamo in krepimo uporabnikove vire moči, da si bo sam uspel ustvariti socialno mrežo, ki ga bo pri tem procesu spremljala in podpirala.

Za konec bi se rada oprla na delo *Vzpostavljanje delovnega odnosa in osebnega stika*, kjer so Čačinovič Vogrinčič, Kobal, Mešl in Možina (2011) govorili o Leksikonu moči, ki ga je leta 1998 predstavil Saleebey (1997), in se mi zdi izrednega pomena pri socialnem delu z istospolno usmerjenimi. Leksikon sestavlja sedem konceptov:

- Dodajanje moči: krepimo posameznikovo moč tako, da mu pomagamo odkriti nove vire pomoči, ki bi mu pri obstoječem problemu pomagale in posameznika krepile. Ta koncept je nadvse pomemben, saj je izrednega pomena, da krepimo moči istospolno usmerjene osebe, predvsem ko je ta še v procesu razkritja in potrebuje ogromno

energije.

- Včlanjenost: kot sem že zapisala, je posameznik predstavljen kot odgovoren in spoštovan član družbe in je za njegovo dobrobit pomembno, da je v družbo včlanjen. Ravno te ranljive skupine potrebujejo sebi podobne ali enake, da se lahko z njimi poistovetijo in v njih najdejo oporo.
- Okrevanje: predstavlja dejstvo, da smo ljudje narejeni tako, da po težkih preizkušnjah vedno potrebujemo čas, da si zacelimo rane in okrevamo. To se nanaša tudi na razkritje, saj je posameznik po le-tem pogosto izčrpan, izgubljen ali celo prizadet, zato je ključno, da v sodelovanju izpostavimo pomembnost okrevanja.
- Zdravljenje: se navezuje na človekovo sposobnost, da se lahko pozdravi z branjem in izobraževanjem. Lahko se opre na človeško modrost, prepozna lastne moči in vire ter ve, kaj je zanj koristno. Socialni delavec lahko pripomore z usmerjanjem k določeni literaturi, kontaktom in virom.
- Dialog in sodelovanje: to je koncept socialnega dela, s katerim lahko naredimo največ in tudi največ sebe damo. Predstavlja dejstvo, da smo do posameznika spoštljivi, ga poslušamo, poskušamo razumeti, ga podpiramo in mu damo vedeti, da je v njegovi zgodbi on glavni oz. tako imenovani ekspert iz izkušenj.
- Odpovedati se pristopu, da ne verjamemo: kot socialni delavci se moramo zavedati, da naša naloga ni ugotavljanje ali uporabnik laže ali ne, ampak to, da uporabniku pomagamo, kar pa pomeni, da mu zaupamo in verjamemo njegovim besedam.
- Ravnanje s sedanjostjo: to je čas, v katerem smo, in čas, ki ga uporabljamo za sodelovanje z uporabnikom. Ne vračamo se v preteklost in se osredotočimo na to, kaj uporabnik čuti in potrebuje zdaj ter kaj lahko spremeni danes.

2. Formulacija problema

Homoseksualnost in skoraj vse, kar je z njo povezano, je dandanes zelo aktualna tema. Aktualna je postala predvsem zaradi referendumu o novem družinskem zakoniku leta 2015. Volivci so predlog zavrnili. Obenem se je sprožil val sovražstva do istospolno usmerjenih. Lani pa je Državni zbor sprejel novi zakonik, ki istospolnim parom omogoča sklenitev partnerske zveze, a izključuje posvojitve in OBMP (oploditev z biomedicinsko pomočjo). Pomemben dejavnik za obravnavanje te tematike je tudi osebna izkušnja, saj se kot lezbijka dnevno srečujem z različnimi vrstami pritiska in nasilja. Zavedam se, da se o tej temi ne govori dovolj, hkrati pa se nasilja zoper »drugačne« ne jemlje dovolj resno. Nepoznavanje pojava homoseksualnosti je posledica nelagodja do vsega tistega, kar nam je tuje, zato je še toliko pomembnejše, da se o tem veliko piše in govori. Spoznala sem, da v Sloveniji ni veliko raziskav, kaj šele diplomskih del s to tematiko, ki bi zajela nasilje in pritiske, predvsem pa ni tovrstne raziskave na naši fakulteti. Osebno poznam veliko različnih ljudi, ki bi o tem radi spregovorili in bi radi, da je njihov glas slišan. Raziskovalno nalogo jemljem kot izziv, saj na to temo še nimam dovolj znanja, kljub izobraževanju in literaturi, ki smo jo o tej tematiki na naši fakulteti obravnavali. Zdi se mi zelo pomembno, da kot bodoča socialna delavka to znanje usvojim in ga posredujem kasneje tudi drugim.

Istospolno usmerjeni dandanes doživljamo vse vrste pritiska in oblik homofobije, saj smo zaničevani, utišani, ustrahovani ali pa izključeni iz družbe. To je tema, ki ne govori le o pravicah istospolnih, ampak o odnosu družbe do drugačnih.

S to raziskavo bi rada ugotovila, s kakšnimi pritiski se dandanes srečujejo istospolno usmerjene osebe iz Slovenije, stare med 19 in 26 let. Zanima me, kako se spopadajo s pritiski in nasiljem, kako se ob tem počutijo, kje najdejo oporo in pomoč. V raziskavi se osredotočam na to starostno skupino zlasti zato, ker v tem življenjskem obdobju mladi ljudje že približno poznajo sebe in svoje življenje, se osamosvajajo in dokončno izoblikujejo. V rezultatih, razpravi in sklepih se bom osredotočila tudi na primerjavo med spoloma; ali se vrsta pritiskov, oblika nasilja in pa občutki ob tem med spoloma razlikujejo. Za to sem se odločila, ker je dandanes v družbi veliko stereotipov in predsodkov, ki naj bi veljali le za geje ali pa le za lezbijke, o teh pa bi rada govorila in na jih opozorila. Primerjala bom tudi okolje iz katerega izhajajo sodelujoči v raziskavi (mesto v primerjavi z vaškim okoljem).

2.1. Ključna raziskovalna vprašanja

Pri ključnih vprašanjih bom naštel štiri teme, na katere sem razdelila intervju:

Razkritje:

- Kako je potekalo razkritje in komu so se razkrili?
- Kakšni so bili občutki ob razkritju?
- Kakšne so bile reakcije družine?

Pritiski in nasilje:

- Kakšno nasilje in pritiske so doživljali in kako so se odzvali nanje?
- S čigave strani so doživljali pritiske?

Podpora:

- Kdo jim je v največjo oporo?
- Kakšne dobre izkušnje doživljajo zaradi istospolne usmerjenosti?

Odnos družbe do homoseksualnosti:

- Kakšen je odnos slovenske družbe do istospolno usmerjenih?
- Kako se doživljajo kot člani družbe?
- Kakšne spremembe bi bile v družbi potrebne, da bi imeli boljše razmere in pravice?

3. Metodologija

3.1. Vrsta raziskave

Odločila sem se za **kvalitativno raziskavo**, sestavljeno iz izkustvenega gradiva. Pri kvalitativni raziskavi pridobimo podatke, kjer vrednost spremenljivk navedemo z besedami. Pri tovrstni raziskavi pridobimo besedne opise, ki predstavljajo osnovno gradivo, ki ga kasneje na besedni način obdelamo in analiziramo, pri tem pa ne upravljamo s številkami, kot to počnemo pri kvantitativni raziskavi. Kvalitativna raziskava je skoraj obvezna, saj se lahko intervjuvanci na takšen način bolje izražajo in niso ujeti v že naprej predpisane odgovore. Raziskava bo prav tako empirična, saj bom s pogovorom prišla do novega gradiva.

3.2. Spremenljivke oz. teme raziskave

Kot sem že omenila, se bom pri raziskavi oprla na kar nekaj različnih tem:

1. RAZKRITJE – Raziskovanje razkritja ter sprejetosti. Zelo pomemben dejavnik je tudi sprejetje v družini.
2. NASILJE IN PRITISKI – Spraševala bom predvsem po negativnih izkušnjah, torej po pritiskih in pa vrstah nasilja, s katerimi so se srečevali do zdaj. Zanima me, kako se s tem spopadajo, komu zaupajo in kako se ob tem počutijo.
3. PODPORA – Opirala se bom predvsem na pozitivne izkušnje, torej na to, kdo je njihova glavna opora, kakšne dobre izkušnje in pozitivne odzive so doživeli.
4. ODNOS DRUŽBE DO HOMOSEKSUALNOSTI – Dandanes je to zelo pogosta tema, zato me zanima, kako sprejete v družbi se počutijo in ali zaznavajo kakšen napredek v družbi.

3.3. Merski instrumenti ali viri podatkov

Za merski instrument sem uporabila **strukturiran intervju z vprašanji odprtega tipa**, ker se mi pri tej vrsti raziskave in tudi sicer za kvalitativno raziskavo zdi najbolj uporaben. Vprašanja so odprtega tipa, saj je pomembno, da ima intervjuvanec možnost, da odgovore poda sam in ti niso vnaprej podani. Prav tako je pomembno, da zaradi občutljive teme intervjuvancem dam možnost, da se izrazijo do tiste mere, do katere so se pripravljani.

Intervju sestavlja 17 vprašanj, ki so razdeljena na teme: razkritje, pritiski in nasilje ter družbeno sprejemanje.

3.4. Opredelitev enot raziskovanja – populacija, vzorec

Populacija v raziskavi so mladostniki, stari med 19 in 26 leti, so iz Slovenije in se sami opredeljujejo kot istospolno usmerjeni; opredelitev ni pogojena z njihovimi spolnimi izkušnjami. Vzorec želim posplošiti na celotno populacijo istospolno usmerjenih oseb med 19 in 26 letom, ki živijo v Sloveniji, ker ni natančnega števila o tem, koliko jih obstaja.

Vzorec je sestavljen iz treh fantov, ki so geji, in štirih punc, ki so lezbijke. En fant šteje 21 let, drugi 23, tretji 25, medtem ko ima ena punca 21 let, drugi dve 23, četrta pa 25 let. Tri punce in dva fanta študirajo v Ljubljani, en fant pa v Kranju. Prav tako moram izpostaviti, da en fant in ena punca prihajata iz vaškega okolja, vsi drugi pa živijo v mestu.

Za izbiro vzorca bom uporabila **neslučajnostni vzorec**, natančneje **priročni vzorec**, saj preučujem skupino ljudi, ki mi je najbolj dostopna, torej osebe, za katere vem, da so pripravljene spregovoriti o tej tematiki.

3.5. Zbiranje podatkov oz. empiričnega gradiva

Za svojo metodo pridobivanja podatkov sem izbrala intervju in sicer sem intervjuvala sedem oseb, vsako posebej. Intervju sem si izbrala, ker sem spraševala po doživljajih, ki me zanimajo. Skozi intervju odprtega tipa sem lahko pridobila kvalitativne podatke. Vprašanja so odprtega tipa, kar pomeni, da je intervjuvanec sam podal odgovor. Jaz sem ga pri odgovoru vodila; če ni razumel/a vprašanja, sem mu/ji tega pojasnila in postavljala dodatna vprašanja.

Zaradi manjše populacije in pa dostopne skupine ljudi (priročni vzorec) lahko pride do rezultatov, ki odstopajo od rezultatov, pridobljenih pri podobnih raziskavah, in jih je zato težko posplošiti na širšo populacijo.

Intervju je potekal tako, da sem se s sodelujočimi predhodno dogovorila, jim poslala vprašanja, jih seznani s temo in namenom. Ko sem dobila ustno potrditev za sodelovanje, sem prosila še za dovoljenje, da njihove podatke uporabim v svoji raziskavi. Že predhodno

sem tudi dobila potrdilo, da lahko pogovor snemam. Ko smo se dobili, sem s seboj sem imela list s 17 vprašanji, ki se nanašajo na pritiske, nasilje in podporo. Ob ponovni privolitvi sem intervjuje snemala. Šest intervjujev sem izvedla v živo, ker je bil stik tako bolj oseben in sem lažje postavila dodatna vprašanja ali karkoli razjasnila. Enega pa sem zaradi lažje izvedbe opravila v pisni obliki.

Točna časovna omejitev za pogovor ni bila postavljena, vendar intervju naj ne ni bil krajši od 10 minut in daljši od 45 minut. Zbiranje podatkov je potekalo v šestih terminih in na šestih lokacijah. Tako termin kot tudi lokacijo so intervjuvanci izbrali sami. Prvi intervju sem opravila 23. 4. 2016 ob 13.00 v študentski sobi, kjer stanuje dekle, ki sem jo intervjuvala, saj se je v tistem okolju počutila najbolj sproščeno; z njo sem se 1. 2. 2018 ponovno dobila v študentski sobi in preverila, ali želi kaj dodati. Drugi intervju sem opravila 25. 4. 2016 ob 18.00 v radovljiški kavarni, ko je fant končal z delom; prav tako pa sem pri njem 12. 12. 2018 pisno preverila, ali bi želel kaj dodati, spremeniti ter ali so informacije še vedno aktualne. Tretji pogovor sem opravila 12. 3. 2018 na Fakulteti za socialno delo, četrtega sem izvedla 5. 4. 2018 v kavarni Pritličje v Ljubljani ob 19.00, en vprašalnik pa sem poslala 23. 1. 2018 in ga 24. 1. 2018 prejela izpolnjenega. Šesti intervju sem izvedla 3. 1. 2019 v svojem stanovanju v Ljubljani, sedmi intervju pa 13. 1. 2019 v kavarni v Škofji Loki.

3.6. Obdelava gradiva

Kodirala sem po naslednjih šestih korakih:

1. **UREJANJE GRADIVA** – Najprej sem dobesedno zapisala intervju, ki sem ga posnela, potem pa sem zapisano parafrazirala in pa uredila po sklopih.
2. **DOLOČITEV ENOT KODIRANJA (klasificiranje)** – Določila sem vsebinsko smiselne enote kodiranja, kjer je ena enota lahko beseda, del stavka, fraza itd. Nepomembne in nerelevantne dele sem izpustila, izbrane dele pa zapisala v tabelo, da sem jim lahko pripisala pojme.
3. **ODPRTO KODIRANJE** – Zbranim enotam sem pripisala pojme in sem združevala sorodne pojme v kategorije. Naredila sem tabelo, razdelila stolpce na izjavo, pojem, kategorijo, nadkategorijo in pa temo. Intervjuji so označeni po črkah, izjave pa po črkah in številkah (A1, B2 itd.)
4. **IZBOR RELEVANTNIH POJMOV IN KATEGORIJ** – Izločila sem nepomembne pojme, definirala pojme in pa kategorije.

5. **ODNOSNO KODIRANJE** – Primerjala sem definirane kategorije med seboj in jih razporedila v domnevne odnose.
6. **OBLIKOVANJE TEORIJE** – Pri obdelavi podatkov me je zanimalo predvsem to, kakšne oblike nasilja in pritiske doživljajo sodelujoči, kako se z njimi spopadajo ter kakšno podporo prejemajo.

4. Rezultati

Pri zapisovanju rezultatov sem izhajala predvsem iz zaključnega dela kodiranja (osno in odnosno kodiranje), vendar sem se s citati delov intervjujev opirala tudi na te. Tudi deli rezultatov so z odstavki razdeljeni po v metodologiji naštetih tem, znotraj tem pa sem primerjala rezultate glede na spol in se v osnovi dotaknila tudi primerjave rezultatov glede na kraj prebivanja intervjuvancev.

Kot sem omenila že v metodologiji, izhajam iz populacije sedmih istospolno usmerjenih oseb, ki sem jih zbrala na podlagi priročnega vzorca, zato lahko pridem do rezultatov, ki prikazujejo drugačno statistiko kot rezultati iz podobnih raziskav. Zavedam se, da bi z večjim vzorcem lahko prišla do drugačnih in mogoče bolj korektnih rezultatov. Podatke bom posplošila na intervjuvane osebe, ki so bile zajete v moji raziskavi.

4.1. Razkritje

Pri temi razkritja sem ugotovila, da se v večini primerov intervjuvane istospolno usmerjene osebe najprej razkrijejo svojim prijateljem (*»Najprej sem se razkrila mojim štirim najboljšim prijateljem ...«* (Intervju G – izjava G1), *»Moji najboljši prijateljici«* (Intervju D – izjava D1)), manjši del pa se je najprej razkril očetu. Razkritje skoraj vedno poteka preko pogovora, ki je v dobri polovici primerov direkten (*»Povabil sem jo na sprehod, ker sem vedel, da naju nihče ne bo motil, in potem sem ji enostavno povedal, da sem gej«* (Intervju B – izjava B2)) – v enem primeru pod vplivom substanc (*»... bilo je okrog prve ure zjutraj in vsi smo bili pod vplivom alkohola.«* (Intervju G – Izjava G2)) – oziroma so to sporočili v drugi obliki (*»... sem ji napisala na listek pri uri zgodovine....«* (E2)). Intervjuvane osebe so v večjem deležu deležne popolne podpore pri osebah, katerim so se najprej razkrile, kjer jih večina opisuje, da so se počutile sprejete (*»...in (rekel), da me ima še vedno rad.«* (Intervju F – Izjava F5)), vesele ali pa so doživele pozitiven odziv (*»Sošolka me je prijetno presenetila, ker je bila z mojim razkritjem pozitivna ...«* (Intervju E – Izjava E3)). Preostali sodelujoči pa so doživeli šok, ker jim niso verjeli, ali pa so doživeli presenečenje s strani oseb, katerim so se razkrile, vendar nobena od teh reakcij ni bila negativna (*»Ker smo bili še dosti mladi, se najbolj spomnim reakcij, da mi niso čisto verjeli.«* (Intervju C – Izjava C4), *»Na začetku je bila malo presenečena, nato pa je povedala, da me sprejema.«* (Intervju B – Izjava B3)). Prav tako sem

raziskala, da je bila v več kot polovici primerov pri osebah, katerim so se istospolne osebe razkrile, prisotna slutnja (*»Kasneje se je tudi pošalila, da je že od nekdaj slutila.«* (Intervju B – Izjava B4), (*»Ati me je objel in rekel, da je nekako slutil ...«* (Intervju F – izjava F4)). Skoraj vse intervjuvane osebe doživljajo neke vrste pozitivnih občutkov ob prvem razkritju, kjer jih več kot polovica razkritje opiše kot dober občutek (*»Počutil sem se zelo dobro, ker sem vedel, da bo šlo od takrat naprej vse lažje. Počutil sem se, da sem končno lahko to, kar sem«* (Intervju B – izjava B5)), slaba polovica kot občutek sprejetosti (*»Sicer pa se sm se po prvih reakcija čutila popolnoma sprejeto.«* (Intervju C – izjava C7)), manjši delež kot občutek samozavesti in občutek pozitivne potrditve (*»... takrat sem dobila neko upanje, da mogoče to, kar sem, pa le ni tako slabo, kakor se mi je zdelo na začetku.«* (Intervju E – Izjava E5)). Manjši delež intervjuvanih oseb pa je prav tako priznalo, da je bilo za njih priznanje težko ali pa jim je vzbujalo zaskrbljenost (*»Počutila sem se dobro, sicer malo zaskrbljeno, ker niti še sama sebi še nisem čisto priznala takrat.«* (Intervju A – izjava A4)). Prišla sem do ugotovitve, da so pri istospolno usmerjenih osebah, zajetih v moji raziskavi, razlogi za razkritje različni; najpogosteje sta prisotni želja po družbenem sprejetju (*»To sem jaz, in pričakujem in želim, da me družba sprejema točno tako, kot sem, in to, kako sem usmerjena, me ne definira.«* (Intervju A – izjava A7)) in pa želja po iskrenem življenju (*»Ker sem hotela biti jaz, nisem se več hotela pretvarjati.«* (Intervju G – izjava G7)). Med drugimi so sodelujoči našli tudi razloge, kot so; občutek normalnosti, samo-identifikacija (*»Zdelo se mi je pomembno predvsem zato, ker sem tudi sama takrat raziskovala svojo spolno usmerjenost ...«* (Intervju C – izjava C10)), tolažba prijateljev, potreba po potrditvi, prva zaljubljenost (*»Zdelo se mi je pomembno predvsem zato, ker sem tudi sama takrat raziskovala svojo spolno usmerjenost ...«* (Intervju D – Izjava D7)) in kot razlog za to, da se oseba še išče. Prav tako nekatere intervjuvane osebe trdijo, da imajo odprte in ne-diskriminatorne družine, ki so pripomogle pri razkritju (*»Naša družina nikoli ni bila diskriminatorna do nikogar, zato je bilo še toliko lažje.«* (Intervju B – izjava B10)). Pri reakcijah in občutkih ob razkritju ni bilo razlik med spoloma spola in pa kraju bivanja.

Pri samem razkritju družini sem prišla do ugotovitve, da so intervjuvane osebe opisovale razkritje na tri načine: kot razkritje družni na splošno, kot izkušnjo razkritja mami ali pa izkušnjo razkritja očetu. Večina oseb je v intervjuju posplošila, da je bil sam odziv družine dober in z občutkom sprejetosti (*»Oba sta sprejela in vzela to kot nekaj popolnoma normalnega.«* (Intervju C – izjava C20), *»... nekako mi vsa družina daje podporo ...«* (Intervju E – izjava E11)), ena intervjuvana oseba pa s strani ožje družine sploh ni bila sprejeta (*»Najbolj ožji del družine je to novico sprejel najslabše.«* (Intervju G – izjava G8)). Kljub

zgoraj prikazanemu večjemu številu pozitivnih odzivov ob razkritju družini je veliko število istospolno usmerjenih oseb opisalo različne reakcije mame, kot so: prvotno razočaranje (*»Mami se je odzvala na način, da je razočarana, ker ne bo dobila vnukov, in če tudi bom posvojil, to ne bo enako ...«* (Intervju D – izjava D9)) in potreba mame po času za sprejetje, vendar pa so osebe tudi poročale, da so od mame prejele podporo in se čutile sprejete (*»Je popolnoma sprejela ...«* (Intervju C – izjava C14)). Raziskava je pokazala, da je bil tako pozitiven kot negativen odziv mame pri razkritju enako prisoten pri sodelujočih obeh spolov. Ugotovila sem tudi, da so mame otrok, ki živijo v mestu, v nekoliko večjem deležu pokazale strah ob otrokovem razkritju kot mame otrok, ki živijo na vasi. Prav tako pa je večina istospolno usmerjenih oseb izpostavila očetovo reakcijo kot eno ključnih v procesu razkritja. V večjem primeru so osebe, zajete v moji raziskavi, poročale, da je oče slabo sprejel njihovo razkritje, kar so predstavili skozi reakcije, kot so: očetovo iskanje psihološke pomoči za sina (*»Hotel me je poslati k psihologu, da odpravi moj problem.«* (Intervju D – izjava D17)), težja vzpostavitev pogovora z očetom in pa kot splošno zavračanje. Manjši delež pa je doživel občutek popolne sprejetosti očeta (*»Vprašala sem ga, če nima nobenega problema s tem, pa ga je samo šokiralo, kaj to sprašujem.«* (Intervju C – izjava C19)). Prav tako je manjši delež intervjuvanih čutil strah do razkritja očetu (*»Povedal sem mu eno leto kasneje kot mamici ...«* (Intervju D – izjava D15)). Raziskava je prav tako pokazala, da so bili tako pripadniki moškega kot ženskega spola v enaki meri deležni tako pozitivnih kot negativnih odzivov od očeta, prav tako pa ni bilo razlik med tistimi, ki živijo na vasi ali v mestu.

4.2. Nasilje

Pri temi nasilja sem prišla do rezultatov, da so bili sodelujoči na splošno deležni predvsem psihičnega in verbalnega nasilja. Obenem pa je raziskava pokazala, da so v manj kot polovici primerov imeli tudi izkušnjo fizičnega nasilja (*»Nekajkrat me je en fant tudi odrinil ali udaril (...) enkrat na Metelkovi me je en panker napadel ...«* (Intervju C – Izjava C25, C26)). Raziskava je pokazala, da fizično nasilje v nekoliko večjem deležu doživljajo lezbijke, hkrati pa je pokazala, da je to nasilje bolj prisotno pri tistih, ki živijo v mestu. Na tej točki bi rada komentirala pridobljen rezultat, saj kaže, da je neustrezen za posplošitev glede na številne druge raziskave, ki prikazujejo drugačne rezultate. Večji in bolj raznolik vzorec bi verjetno prikazal drugačne rezultate, saj predvidevam, da bi pri večjem vzorcu ti kazali višjo stopnjo fizičnega nasilja pri gejih. Najpogostejša oblika verbalnega nasilja, ki ga doživljajo lezbijke, zajete v raziskavi, je v obliki žalitev, zafrkavanja zaradi videza (*»... v smislu zafrkavanja, ker*

je moj spolni izraz bil že takrat moški in so preko tega sklepali, da sem lezbijka.« (Intervju C – Izjava C23)) in nasilja v šoli. Geji pa so predvsem žrtve raznih oblik žaljenja in vpitja. Psihično nasilje pa se kaže v obliki groženj, zavračanja in zaničevanja za intervjuvane lezbijke (*»Sploh, ko ti najbližji v družini reče, da nisi vreden, da živiš na tem svetu.«* (Intervju G – izjava G14)) ter v obliki zaničevanja in skrivanja predmetov pri intervjuvanih gejih (*»Parkrat so mi tudi vzeli stvari pri športni vzgoji in jih dali v smeti, ali pa jih skrili, da jih nisem mogel najti.«* (Intervju D – Izjava D23)). Manjši delež v raziskavi zajetih lezbijk pa v svojem življenju še ni bil deležen nobene oblike nasilja (*»V povezavi z mojo spolno usmerjenostjo še nisem doživela nasilja.«* (Intervju E – Izjava E13)). Ob doživljanju nasilja so občutki pri intervjuvanih gejih in lezbijkah deloma podobni, saj so vse žrtve nasilja doživljale bolečino, strah ali pa so izkušnjo opredelile kot negativno (*»Seveda se človek počuti zelo slabo ...«* (Intervju F – izjava F13)). Ena intervjuvana oseba je prav tako izpostavila razvoj duševnih bolezni kot posledico nasilja (*»Takrat nastopi depresija in podobne stvari.«* (Intervju G – izjava G15)). Manjši delež intervjuvanih je prav tako predstavilo nekoliko »svetlejšo« plat, saj so razvili močnejše samozavedanje, osebno zrastli, dobili tršo kožo in pa spoznali, kdo so pravi prijatelji (*»To me je prizadelo, vendar tako vsaj ugotoviš, kdo so tvoji pravi prijatelji.«* (Intervju A – izjava A13)). Raziskava pokaže, da imajo lezbijke iz mesta nekaj več izkušenj nasilja kot tiste z vasi, pri gejih pa je mogoče zaslediti več nasilnih izkušenj pri tistih, ki živijo na vasi; prav tako pa ti ob nasilju doživljajo močnejše občutke. Intervjuvani se v večini primerov za pomoč zatečejo k osebam, ki jim najbolj zaupajo; lezbijke se v večjem številu zatečejo predvsem k prijateljem, partnerjem ali staršem, več kot polovica gejev pa je izpostavilo prijatelje kot obliko pomoči (*»(Prijateljica), ki me je skozi vso osnovno šolo podpirala in varovala pred sovražnim govorom.«* (Intervju B – izjava B16)). Oba spola pa sta se v manjšem številu za pomoč zatekla k razredničarki (*»V prvem letniku sem to delil z našo razredničarko (...) poklicala je na sestanek starše od vseh teh fantov in povedala, kaj počnejo in komu to počnejo.«* (Intervju D – izjava D27, D29)). Zanimivo je tudi to, da so v veliki večini le lezbijke poročale, da so kot obliko podpore pri nasilju deležne zaščite, skrbi ali razumevanja (*»To sem delila z mojo punco, ker sem vedela, da me razume in čuti.«* (Intervju A – Izjava A17)), v raziskavi zajeti geji pa so bili tega deležni le v manjšem številu. Le en intervjuvanec je izpostavil, da ne želi nobene podpore.

4.3. Pritiski

Pri temi pritiskov sem prišla do ugotovitev, da se istospolno usmerjene osebe, zajete v raziskavi, neprestano soočajo z raznovrstnimi pritiski; oba spola se srečujeta s pritiski družine (*»... da si moram najti žensko in ne fanta.«* (Intervju D – Izjava D31)). Med njimi se lezbijke največkrat soočajo z zavračanjem prijateljev, pritiski družine (*»En od pritiskov je bil tud, da 10 let o tem nisem spregovorila z babico in dedkom ...«* (Intervju C – Izjava C42)), lastnim pritiskom (*»Dolgo časa sem se bala biti to, kar sem ...«* (Intervju E – Izjava E15)), strahom v družbi (*»... da sem čutila pritisk zaradi strahu v javnosti, da se ne bi kdo name fizično spravlu ...«* (Intervju C – Izjava C40)), občutkom nesvobode (*»... vseen je tist pritisk, da morem pazit, da po nesreč ne rečem česa o tej temi. «* (Intervju C – Izjava C46)), pritiski starejših populacij, molkom (*»... nisem želela izražat karkoli v določenih situacijah.«* (Intervju C – Izjava C41)) in pritiski glede oblačenja (*»..., zakaj se ne oblačiš bolj ženstveno itd.«* (Intervju G – izjava G20)). Geji pa se največkrat soočajo z že zgoraj omenjenimi pritiski v družini, sovražnim govorom (*»Ta sovražni govor, ki sem ga doživljal skozi osnovno šolo, je bil zame največji pritisk.«* (Intervju B – Izjava B17)), pritiski s strani sošolcev, pritiski družbe, medijev in pritiski, povezani s spolno vlogo (*»... da moram biti mišičast, lep, pameten, torej popoln, da bom uspel v življenju in si našel fanta.«* (Intervju D – Izjava D33)). Samo en intervjuvani gej je izpostavil, da ne čuti nikakršnih pritiskov. Raziskava je prav tako pokazala, da okolje glede na količino pritiskov ni ključnega pomena, saj so osebe z vasi in osebe iz mesta približno enako izpostavljene pritiskom. Intervjuvani z vasi največ pritiska čutijo s strani družine, starejših in družbe, medtem ko ti iz mesta doživljajo še priske od sebe, sošolcev, občutek nesvobode itd. Zanimivo je, da v raziskavi zajete lezbijke, ki živijo na vasi, doživljajo veliko več pritiska kot pa dejanskega nasilja, medtem ko so lezbijke iz mesta, podobno kot geji v obeh okoljih, enakovredno izpostavljene obojemu. Vendar pa lahko te ugotovitve pripišem prav majhnemu vzorcu, saj bi z večjim vzorcem verjetno prišla do drugačnih rezultatov. Prav tako bi bilo potrebno v vzorec vključiti bolj mešano populacijo istospolno usmerjenih oseb, kjer bi bilo več lezbijk in gejev iz različnih mest in z različnih vasi. Prav tako je raziskava pokazala, da intervjuvane lezbijke na splošno doživljajo več pritiska kot intervjuvani geji. Pri temi nasilja so intervjuvani izpostavili občutek samozavedanja, močnejše volje in pa osebnostno rast. Pri pritiskih so poročali o podobnem, saj se je manjši delež istospolnih oseb soočal s pritiski, ki nižajo samozavest (*»Predvsem sedaj, ko sem samozavesten v sebe, se me take stvari ne dotaknejo več. «* (Intervju B – izjava B19)). Ugotovila sem, da intervjuvani ob pritiskih doživljajo različne občutke. V manjšem

deležu se odzivajo na pritiske skozi bolečino, kjer so lezbijke izpostavile tudi osebnostno rast (*»Ampak učimo se iz bolečine in napak in tako sem skozi to zrastle.«* (Intervju A – Izjava A24)) in nelagodje, geji pa občutek nemoči (*»... da sem se počutil res slabo in nemočno.«* (Intervju D – Izjava D35)). Lezbijke se na pritiske odzivajo na različne načine, na primer z zadrževanjem bolečnine v sebi, samorefleksijo (*»... vendar sem s časom reflektirala in sedaj mi ne pridejo več do živega.«* (Intervju A – Izjava A26)), verbalnim opominjanjem (*»Glede pritiska s strani mami sem bla ful zoprna in ji težila, da mi gre to na živce ...«* (Intervju C – Izjava C50)), postavljanjem zase, z odločno komunikacijo in pa s prepričanjem, da mnenje neznancev ne šteje veliko. Geji pa v manjšem številu upajo na boljše. Tako geji in kot lezbijke pa so se odzvali s povečano samozavestjo (*»Sam tudi hočem imeti kaj od življenja, in če kaj nisem, nisem strahopetec.«* (Intervju D – Izjava D38)), odkritostjo ali umikom (*»... ampak raje zamižim na eno oko in se z dvignjeno glavo odpravim mimo obsojajočih obrazov ...«* (Intervju E – Izjava E18)). Odzivi na pritiske se med sodelujočimi iz mesta ali z vasi ne razlikujejo kaj dosti.

4.4. Podpora in dobre izkušnje

Pri temi podpore in dobrih izkušnjah sem se osredotočila predvsem na dobro plat razkritja. Dva izmed 3 gejev sta poročala, da si podpore skozi sam proces ne želita, na splošno pa tako geji (v manjšem številu) in lezbijke podporo prejemajo s strani najbližjih članov, kot so straši, partnerji, prijatelji, širša družina itd. Intervjuvane lezbijke največkrat prejemajo podporo od mame (*»... še posebej pa moja mama, ki se je lansko leto tudi udeležila parade ponosa in mi tako še bolj izkazala njeno močno podporo ...«* (Intervju E – Izjava E22, E23)) in partnerke, kjer to podporo dobijo v obliki sprejemanja, udeležbe na paradi ponosa in sproščenega govora o tem. Intervjuvani geji pa oporo prejemajo od prijateljev, družine ali pa ljudi, s katerimi so v stiku in so jim pomembni. Zanimivo je, da geji niso izpostavili podpore partnerjev ali pa mame, kot je to veljalo za lezbijke. Del gejev pa je odgovoril, da od določenih oseb ne prejmejo podpore (*»... razen mojega strica, ki je odkrit homofob.«* (Intervju D – Izjava D42)). Intervjuvane osebe govorijo v večini primerov kot o dobri izkušnji že skozi zgoraj naštetе oblike podpore, kot so sprejemanje, možnost izpovedi in spodbude prijateljev za sprejetje sebe (*»Da so mi prijatelji govorili, naj me ne bo strah, da to jaz sem in naj bom na to ponosna in da naj me ne bo ničesar sram.«* (Intervju A – Izjava A31)), možnost razkritja prijateljem, podpora mame skozi udeležbo na paradi ponosa (*»Kot sem že rekla, ja, je bila ta parada en*

velik pokazatelj, kako močno me mama podpira ...» (Intervju E- Izjava E24)) in pa občutek, da jih niso zavrnil (i>»...saj nisem doživel niti ene same zavrnitve.« (Intervju D – Izjava D44)). Podporo družine večina intervjuvanih lezbijk doživlja v obliki sprejemanja, medtem ko geji le v manjšem deležu (i>»Dobra izkušnja mi je tudi to, da me je družina sprejela in da v najbolj domačem okolju lahko funkcioniram normalno.« (Intervju B – izjava B26)). Dobra pridobitev za nekatere lezbijke je sprejetje sebe (i>»Sedaj sem si priznala in me ni več strah, se lahko sprehajam z roko v roki z mojo punco po ulici, in ja, me ljudje gledajo, ampak sem vseeno sproščena.« (Intervju A – Izjava A32)) in pa na splošno pozitivne izkušnje; v manjšem deležu pa je za geje in lezbijke pomembna tudi možnost sklepanja novih poznanstev (i>»To, da sem spoznal sebi enake ljudi.« (Intervju B – Izjava B25)).

Raziskava je pokazala, da tako intervjuvane lezbijke z vasi kot iz mesta doživljajo tudi dobre izkušnje in imajo kar nekaj podpore; vseeno pa so lezbijke, ki živijo v mestu, naštele več in bolj raznoliko podporo, kot so družina, prijatelji; lezbijke iz vasi pa so poudarile predvsem podporo mame. Zanimivo je, da so geji z vasi kot podporo predstavili samo prijatelje, medtem ko so geji iz mesta kot pozitivno izkušnjo predstavili predvsem podporo družine in pa možnost sklepanja novih poznanstev.

4.5. Družba

Pri temi odnos družbe sem ugotovila, da istospolno usmerjene osebe, zajete v raziskavi, doživljajo sebe v družbi kot nekaj pozitivnega, vendar so mnjenja, da je družba še vedno zelo zaprta in da za dosego enakopravnosti rabijo še dodaten čas in nadaljnje spremembe. Lezbijke se v večjem deležu počutijo zelo sprejete in kot enakovredne članice družbe (i>»Sem človek, ki pač ljubi človeka.« (Intervju E – izjava E28)). Po drugi strani se geji v večjem deležu v družbi ne počutijo povsem sprejete, kjer manjši delež gejev poroča, da se sploh težko vidijo kot sprejeti člani družbe. Intervjuvani geji so v velikem deležu mnjenja, da bi družba morala narediti korak naprej. 1 izmed 3 intervjuvanih gejev se v družbi počuti popolnoma sprejeto, 1 pa se počuti "nekje vmes". Ne glede na občutek sprejetosti, oba intervjuvana geja na svoje življenje gledata pozitivno (i>»Sicer pa mislim, da lahko dosežem položaje, ki so dostopni tudi drugim moškim, in mislim, da mi moja spolna usmerjenost tega ne onemogoča.« (Intervju D – izjava D52)). V večji meri se pozitivno doživljajo osebe, ki živijo v mestu, v manjši meri pa tiste na vasi. Slaba polovica intervjuvanih meni, da smo se kot istospolno usmerjenim prijazna

družba začeli premikati v smeri enakopravnosti, vendar je napredek počasen (*»Se premika, ampak počasi.«* (Intervju F – izjava F23)). Nekateri navajajo za najbolj zaprte skupine ljudi starejše in ljudi z vasi, medtem ko drugi navajajo neizobražene ljudi (*»Kot pravi statistika, je slovenska družba še vedno precej nazadnjaška, še predvsem neizobraženi med 30 in 50 letom starosti.«* (Intervju B – izjavi B29 in B30)), hkrati pa vidijo mlade kot najbolj odprte in vplive skupine ljudi (*»Mladi so najbolj vplivni, kar lahko vidimo tudi po družabnih omrežjih.«* (Intervju G – izjava G31)). Manj kot polovica intervjuvanih istospolno usmerjenih oseb trdi, da smo kot družba še zaprti, saj čutijo sram ob vprašanjih o spolni usmerjenosti ali pa so žrtve opravljanja in strmenja (*»... kajti gledajo te tako rekoč vsi, nekateri pa te povsem na glas tudi opravljajo.«* (Intervju D – izjava D51)). V raziskavi zajete lezbijke so predvsem izpostavile potrebo po spremembi, medtem ko so geji večinoma poročali, da jih je strah in da je v družbi še vedno preveč homofobno nastrojenih (*»Še vedno so strejt Jožeti in Janezi malo preveč proti temu, pa ne vem, kdo je komu kaj hudega naredil.«* (Intervju F – izjava F24)). Prav tako so rezultati pokazali, da so bile intervjuvane osebe razočarane nad zavrnitvijo zakonika za izenačenje pravic v letu 2015. Za njih zavrnitev tega zakonika v manjšem deležu predstavlja pozitivne posledice, saj so izpostavili, da je zaradi zavrnitve prišla ta tema v javnost, ljudje so se aktivirali in zagovarjali človekove pravice in enakopravnost. (*»Ampak zame kot lezbijko se mi zdi, da zavrnjen zakonik ni prinesel nič dobrega in samo dodatno diskriminira, saj ta zakon ne bi nikomur nič odvzel.«* (Intervju A – izjava A38)). Vendar pa je večina sodelujočih mnenja, da je zavrnjen zakonik pustil negativne posledice (*»... da se je homofobija povečala, saj so homofobi dobili potrdilo, da 'saj je večina proti temu'...«* (Intervju D – izjava D61)), povzročil dodatno diskriminacijo, pustil slab vtis v tujini, podprl homofobijo, vzbudil občutek nemoči in zavrnitve, hkrati pa bil tudi razlog za ne-razkritje mladih (*»Po mojem mnenju je veliko mladih v letu 2015 zaradi tega ostalo v omari ...«* (Intervju G – izjava G32)). Približno polovica intervjuvanih lezbijk je videla zavrnitev zakonika kot priložnost za razvoj, medtem ko so geji v zavrnitvi videli le negativne posledice. Za doseg enakopravnosti v družbi lezbijke izpostavijo pomembnost pozitivnega poročanja v medijih, boj, pisanje in ozaveščanje, vztrajnost, približevanje in potrebo po večji strpnosti (*»Več ljubezni in manj sovraštva bi bilo za vse bolje.«* (Intervju E – izjava E43)). Geji pa govorijo o spremembi generacij, drugačni vzgoji in pomenu pravljic z istospolnimi liki (*»Prav tako bi morale nekatere pravljice vsebovati istospolno usmerjene like ...«* (Intervju D – izjava D64)). Oboji pa so mnenja, da so najpomembnejši izobraževanje in ozaveščanje ljudi ter na splošno več informacij o tem področju (*»... poleg tega pa se mi zdi, da bi bilo pomembno, da se v šolah učimo tudi splošnega zavedanja in vedenja o življenju ...«* (Intervju E – izjava E38)), govor o tej temi in

pa približevanje, bodisi osebno približanje in približanje te tematike starejšim. Ugotovila sem, da intervjuvanim pomemben korak predstavlja že sprejetje zakona o partnerski zvezi, vendar pa so mnenja, da bo za večjo sprejetost potrebna menjava generacij. Ugotovila sem tudi, da se tako lezbijkam kot gejem, zajetim v raziskavi, zdi sprejetje zakona o partnerski zvezi v manjši meri korak naprej, saj si še želijo enakopravnosti (*»Torej na mene ne vpliva, če se fant in punca poroči, zakaj bi torej obratno vplivalo na njih«* (Intervju F – izjava F31)). Lezbijke izpostavijo predvsem potrebo po nadaljnjem boju in vztrajanju, jezo ob neenakopravnosti in občutek, da gre samo za delno enakopravnost, geji pa v manjši meri vidijo to kot nekaj pozitivnega in napredek, sočustvujejo in menijo, da je še dolga pot do enakopravnosti (*»... pa se mi zdi, da je do tja še dolga pot.«* (Intervju D – izjava D73)). Posplošeno si intervjuvane istospolne osebe v predvsem prizadevajo za več enakopravnosti, saj v sprejetem zakoniku še vedno vidijo pomanjkljivosti; upajo in verjamejo, da lahko z nadaljnjim bojem in sčasoma pride do sprememb.

5. Razprava

5.1. Razkritje

Kot je razvidno iz pridobljenih rezultatov, ni velikih odstopanj med prvim razkritjem intervjuvanih lezbijk ali gejev, saj so se oboji večinoma zaupali zlasti prijateljem; prav tako navajajo, da so od njih večinoma prejeli podporo, doživeli pozitiven odziv in se počutili sprejete. Rezultati potrjujejo rezultate raziskave, ki sta jo izvedla Švab in Kuhar (2005), ki je v podobnem odstotku kot v moji raziskavi, ugotovila, da se 77 % istospolno usmerjenih najpogosteje razkrije ravno svojim prijateljem. Njune ugotovitve potrjujejo moje rezultate, da jih je le 4 % omenilo, da so bili ob razkritju zavrtni, kar pomeni, da so običajno doživeli pozitiven odziv. Tudi rezultati Pew Research Centra (2013) prikazujejo podobno, kjer se je 77 % gejev in pa 71 % lezbijk razkrilo osebam, ki so jim blizu. Tu lahko potegnem vzporednico z mojo raziskavo, kjer se v skoraj enakem številu razkrivajo moški in ženske. V moji raziskavi je manjši odstotek poročal, da so bile druge osebe šokirane ali pa jim niso verjele, vendar sam odziv na razkritje ni bil negativen. Skoraj polovica intervjuvanih je poročala, da je bila pri osebah, katerim so se razkrili, prisotna slutnja. Švab in Kuhar (2005) domnevata, da gre pri prvotnem razkritju verjetno za posledico dobro premišljene odločitve geja ali lezbijke, komu zaupati in komu se razkriti. O razkritju lahko govorimo kot o neposrednem, kadar posameznik verbalno jasno izrazi, da je istospolno usmerjen, torej v obliki »Jaz sem gej«; lahko pa je razkritje posredno, kjer oseba to nakaže preko različnih oblik, kot so poljubljanje osebe istega spola, izkazovanje ljubezni itd. (Mavrična Ljubljana, 2013). V raziskavi sem ugotovila, da so se intervjuvane istospolno usmerjene osebe zaupale skozi pogovor, kjer je bilo razkritje vedno v neposredni obliki. Ugotovila sem, da so intervjuvane osebe v večini doživljale pozitivne občutke ob razkritju, kot so sprejetje, občutek samozavesti in pozitivne potrditve ter podporo. Prav tako to potrjuje zgoraj izpostavljeno ugotovitev Švabove in Kuharja (2005) o razkritju osebam, ki jim najbolj zaupajo. Manjši odstotek intervjuvanih je poročal, da je bilo priznanje za njih težko. Rezultati prikazujejo, da se je v osnovi večina zajetih v raziskavi razkrila zaradi želje po sprejetju v družbi in pa želje po tem, da bi lahko živele iskreno, hkrati pa zaradi želje po normalnosti, potrebe po samoidentificiranju in pa potrebe po potrditvi. Tu se lahko navežemo na teorijo o varnem prostoru, kjer je posameznik ponavadi pripravljen, da se razkrije (v največjem primeru prijateljem), ko mu nekdo ali nekaj predstavlja varen prostor. *Publikacija Mavrična Ljubljana* (2013) opisuje varen prostor kot

prostor, kraj ali pa osebo, h kateri se posameznik lahko zateče, ji zaupa, se tam počuti varnega ter lahko najde ustrezno pomoč in informacije.

Pri razkritju družini pa so rezultati pokazali, da je bila dobra polovica sprejeta s strani celotne družine. Veliko intervjuvanih je poročalo, da jih je mama sprejela in podprla, vendar pa so hkrati občutili tudi razočaranje in poročali, da je tudi mama rabila čas. V manjšem deležu so intervjuvane osebe poročale tudi o popolnem sprejetju od očeta, v večjem deležu pa so poročale o zavrnitvi, kjer je med drugim oče iskal tudi psihološko pomoč za sina. Pew Research Center (2013) predstavi rezultate, kjer se je 56 % gejev in lezbijk razkrilo svoji mami, hkrati pa podatki kažejo, da se je le 39 % razkrilo tudi očetu. Ta del teorije lahko povežem tudi z rezultati, pridobljenimi v moji raziskavi, kjer so mame intervjuvanih oseb izkazale večjo podporo kot očetje; po tem lahko sklepamo, da se v pričakovanju na slabši odziv ravno iz tega razloga osebe ne upajo razkriti očetu v enaki meri kot mami. Švab in Kuhar (2005) sta v svoji raziskavi tudi opisala, da lahko družina marsikdaj nastopi kot rušilni dejavnik, saj se jim z razkritjem otroka poderejo vse predstave, sanje in želje, ki so jih za otroka ustvarili. Moji rezultati to delno podprejo, saj so ravno potreba po času, prvotno razočaranje (kasnejše sprejetje) in na koncu tudi zavrnitev pokazatelj, da družina otroku ni nudila podpore in je potrebovala čas, da se sooči z novimi dejstvi o spolni usmerjenosti otroka. Moji rezultati kažejo tudi, da se je delu sodelujočih bolj bal razkriti očetu kot mami; ob tem pa se ponovno lahko naslonimo na raziskavo Švab in Kuhar (2005), ki prikazuje, da se istospolne osebe večkrat najprej razkrijejo mami ali sestri, šele kasneje očetu. Prav tako bi lahko dejstvo, da se istospolno usmerjene osebe težje razkrijejo očetom, povezali s teorijo, da so znotraj družine ravno očetje, brati, strici in bratranci tisti, ki so bolj homofobni (Hunter, Shannon, Knox in Martin, 1998). Moji rezultati pa prav tako potrdijo rezultate raziskave, ki prikazuje, da je 74 % gejev in 63 % lezbijk, ki so se očetu razkrile, to opredelilo kot nekaj težkega in neprijetnega (Pew Research Center, 2013).

Iz rezultatov lahko razberemo tudi, da so mame v mestih pokazale malo več bojazni ob razkritju, hkrati pa sem ugotovila, da so osebe, ki živijo na vasi, doživele močnejše zavračanje od očeta. Tudi to bi težko posplošili in mislim, da je imela moja raziskava premalo sodelujočih, lahko pa se oprem na Hunter, Shannon, Knox in Martin (1998), ki so ugotovili, da naj bi bile družine, ki živijo v mestih ali predmestjih, bolj tolerantne od tistih, ki živijo na vasi.

5.2. Nasilje

Ugotovila sem, da se istospolno usmerjene osebe pogosto srečujejo z različnimi oblikami nasilja. V takem primeru gre za nasilje zoper LGBT osebe. To se zgodi tudi takrat, ko druge osebe nekoga identificirajo kot takega. Velikokrat govorimo o fizičnem nasilju, čustvenem in simbolnem, institucionalnem nasilju in pa o nasilju skozi spodbujanje molka kot praksi normalizacije (Zaviršek in Sobočan, 2012). Intervjuvane istospolne osebe se srečujejo predvsem s psihičnim in verbalnim nasiljem, saj so rezultati pokazali, da je verbalno ali psihično nasilje večkrat v obliki zmerljivk, zafrkavanja, žaljenja ali izmikanja; to lahko potrdimo tudi skozi opis Magić in Swierszcz (2012), da se verbalno nasilje do homoseksualnih učencev, dijakov itd., lahko pokaže skozi zmerljivke, ki največkrat vključujejo besede kot so peder, lezba, homič, buzi, toplovodar itd., skozi ustrahovanje, izmikanje in pa vse druge vrste verbalnega in psihičnega nasilja ter nadlegovanja. Intervjuvanci so poročali o zmerljivkah in žaljenju, kjer se lahko naslonim na raziskavo izvedeno v Kanadi, ki priča, da kar 70 % lezbijk in gejev vsakodnevno deležnih homofobnih izrazov in kar 48 % v šoli vsak dan sliši zmerljivke peder, lezba itd. (Taylor, Peter, in University of Winnipeg, 2011). Moja raziskava je prav tako pokazala, da je bil manjši delež intervjuvanih že žrtev fizičnega nasilja; rezultati so pokazali, da so bile v večjem deležu žrtve lezbijke. Glede na ostale preučene raziskave bi moje rezultate o fizičnem nasilju pripisala premajhnemu ali preveč selekcioniranemu izboru intervjuvancev, saj mnoge raziskave pokažejo, da so ravno moški tisti, ki so večkrat izpostavljeni fizičnemu nasilju. Prav tu se lahko navežem na eno izmed raziskav, ki sicer ne pokaže bistvenega odstopanja pri doživljanju fizične in spolne zlorabe, kjer naj bi bilo 40 % gejev že zlorabljenih, pri lezbijkah pa je bila ta številka nekoliko nižja, namreč 33 % (Taylor, Peter, in University of Winnipeg, 2011).

Roman Kuhar (2006) izhaja iz rezultatov svoje raziskave in opisuje, da je naša kultura grozotna, saj pokaže, da več kot polovica gejev in lezbijk živi v konstantnem strahu pred nasiljem, pogosto fizičnim, kjer pa je ta strah lahko zavesten ali nezavesten. Na ta način homofobija, ki se v veliko primerih pojavlja tudi v obliki strahu, vpliva in oblikuje vsakdanje življenje gejev in lezbijk. Raziskava potrdi zgoraj navedeno, da večina homoseksualnih oseb doživlja občutke bolečine, strahu ali pa to opišejo kot negativno izkušnjo; pri lezbijkah je prisoten predvsem strah pred fizičnim nasiljem in pa pred razvojem duševnih bolezni. Moje rezultate potrjuje tudi raziskava izvedena v ZDA, Kanadi in Veliki Britaniji, katere rezultati prikazujejo, da se istospolno usmerjeni pogosto srečujejo z zdravstvenimi težavami, ki

nastanejo ali pa so povezane s stigmatom, diskriminacijo in pa z odrekanjem osnovnih človekovih pravic. Soočanje z zgoraj naštetimi dejavniki se lahko kaže v duševnih stiskah, ki se pri posamezniku pojavijo. Med najpogostejše se uvršča depresijo, anksioznost, motnje hranjenja in pa slabo samopodobo (*Mavrična Ljubljana*, 2013).

V manjšem deležu pa so istospolno usmerjene osebe, zajete v mojo raziskavo, vseeno razvile občutek samozavedanja in pridobile tršo kožo.

Berrill (v Hunter, Shannon, Knox in Martin, 1998) je v svoji raziskavi ugotovil, da je povprečno 9 % gejev in lezbijk že bilo v situaciji, kjer so jim grozili z neke vrste orožjem zaradi njihove spolne usmerjenosti. 17 % gejev in lezbijk naj bi doživelo različne vrste fizičnega nasilja, 19 % poškodovanje stvari, 44 % naj bi prejemale grožnje, 25 % naj bi jih bilo v situaciji, kjer so jih obmetavali z različnimi predmeti, 13 % so jih opljuvali; kar 80 % gejev in lezbijk je bilo zaradi svoje spolne usmerjenosti žrtev verbalnega nasilja. Moja raziskava prav tako potrdi zgornje ugotovitve (vendar v višjem odstotku), kjer je so dve intervjuvani lezbijki in en gej že bili žrtve fizičnega nasilja, malo manj kot polovica jih je že bila deležna groženj, hkrati pa jih je kar večina že doživela verbalno nasilje. Moja raziskava ni pokazala bistvene razlike v količini doživetega nasilja med sodelujočimi iz mesta ali z vasi. Prav tako je iz rezultatov razvidno, da se intervjuvane osebe zatečejo po pomoč k osebam, ki jim najbolj zaupajo, torej prijateljem, partnerjem, družini ali razredničarki. Tu se lahko opremo že na zgoraj napisano (*Razprava o razkritju*) o varnih prostorih, kjer je za zdrav duševni razvoj istospolne osebe pomembno, da ima prostor ali osebo, h kateri se lahko zateče.

5.3. Pritiski

Raziskava je prav tako pokazala, da se intervjuvane istospolno usmerjene osebe srečujejo z različnimi pritiski, največkrat s pritiski družine, ki jim sledijo pritiski sošolcev, družbe, prijateljev, lastni pritiski itd. Lezbijke, zajete v raziskavi, se soočajo predvsem s pritiski družbe, družine, prijateljev, občutkom, da morajo biti tiho, in pritiski glede oblačenja, geji pa predvsem s pritiski družine in družbe, pritiski glede spolne vloge in s sovražnim govorom. Navežem se lahko na raziskavo izvedeno s strani Government Equalities Office (2019), v kateri so raziskovali izkušnje LGBT pripadnikov v Angliji. V svoji raziskavi so se dotaknili tudi strahov in nasilja, ki ga LGBT osebe doživljajo, in prišli do statističnih podatkov, ki kažejo, da se 68 % istospolno usmerjenih oseb še vedno boji držati za roko s svojim istospolnim partnerjem v javnosti ravno zaradi pritiskov in očitkov. Ugotovila sem, da so intervjuvanci ob tem pogosto doživljali bolečino, nanjo pa so se odzivali s povečano

samozavestjo in so posledično osebnostno zrastle, nekateri so se raje umaknili, nekateri pa so izpostavili, da so o tej temi več govorili in opominjali na homofobijo. Predvsem govor o tej temi je izpostavljen kot nekaj pomembnega, s čemer bi se približali drugemu; kot v ameriški raziskavi Hunter, Shannon, Knox in Martin (1998) pokažejo, le ena tretjina Američanov pozna lezbijko ali pa geja, nestrpno vedenje pa velikokrat razvijejo osebe, ki nikoli niso imele nobenega stika z istospolno usmerjenimi osebami. Tu se lahko navežem na raziskave, ki prav tako kažejo, da so bolj nestrpni pripadniki starejše generacije in pa tisti, ki so manj izobraženi. Prav tako taki ljudje živijo večinoma v okolju, kjer je sovraštvo do istospolnih oseb že kar norma (Hunter, Shannon, Knox in Martin, 1998). Zadnje trditev lahko delno potrdim, saj ko govorimo o pritiskih, intervjuvane lezbijke doživljajo na vasi več pritiska kot v mestih, geji pa so v obeh okoljih pritiskom izpostavljeni enakovredno. Tudi ti rezultati bi bili v primeru večjega vzorca verjetno drugačni. Iz pridobljenih rezultatov težko sklepam, da ženske doživljajo več vrst pritiskov kot moški, obenem pa je težko oceniti, kako močni in vplivni so ti pritiski.

5.4. Podpora in dobre izkušnje

Intervjuvane osebe so v večini primerov deležne podpore družine, kjer lezbijke v veliki meri poročajo o podpori mame, prejemajo pa tudi podporo partnerjev, prijateljev in drugih oseb. Podpora se kaže predvsem v obliki sprejemanja, pogovora, zaščite, to pa jim pomaga pri spoprijemanju s težavami. Nekateri poročajo o spoznavanju novih prijateljev, udeležbi mame na paradi ponosa, spodbujanju itd. Ugotovila sem, da se potreba po podpori in pa sama vrsta podpore med spoloma ne razlikujeta kaj dosti, vendar pa se vseeno pokaže, da se geji v nekoliko manjši meri zatekajo k drugim v iskanju podpore. Kot sem že omenila, so lezbijke poročale o veliko večji podpori od mame in partnerke, geji pa govorijo na splošno o družini ali prijateljih. Ponovno se lahko opremo na rezultate raziskave Hunter, Shannon, Knox in Martin (1998), ki razkrije moški del družine kot bolj homofoben, saj je iskanje opore v ženskem delu družine v moji raziskavi bolj pogosto kot iskanje le-te v moškem. Prav tako moja raziskava delno potrdi že zgoraj omenjeno raziskavo pri razlikah med mestom in vasjo, saj so istospolno usmerjene osebe, ki živijo v mestu poročale o nekaj večji in pa bolj raznoliki podpori.

5.5. Družba

Pomemben del raziskave je bilo tudi vprašanje, kako sprejete se počutijo v družbi in kako bi se družba po njihovem mnenju morala spremeniti. Ugotovila sem, da se na splošno istospolno usmerjene osebe v družbi doživljajo pozitivno, vendar pa so mnenja, da še nismo dosegli enakopravnosti. Lezbijke se v večji meri doživljajo kot sprejete članice družbe kot pa geji. Delno bi to lahko povezali tudi z večjo podporo, ki jo intervjuvane lezbijke prejmejo doma, obenem pa tudi zaradi dejstva, da intervjuvani geji v večji meri vidijo družbo kot vir pritiskov. Pomembno je izpostaviti, da se bolj sprejete počutijo osebe, ki živijo v mestu, kjer se ponovno potrdijo rezultati že večkrat omenjene raziskave avtorjev Hunter, Shannon, Knox in Martin (1998). Ista raziskava potrjuje tudi moje rezultate, kjer intervjuvanci za najbolj zaprte skupine ljudi navajajo starejšo populacijo in neizobražene ljudi; Hunter, Shannon, Knox in Martin (1998) pa za enake tipe ljudi navajajo, da so bolj homofobno naravnani. Lezbijke, zajete v raziskavi, poročajo predvsem o potrebi po spremembah, geji pa strah pred še vedno preveč homofobno družbo – kjer pa se pri gejih ponovno izpostavi strah pred pritiski in diskriminacijo s strani družbe.

Zavrnitev novega družinskega zakonika v letu 2015 so intervjuvane lezbijke videle kot delno pozitivno, saj je sprožila javno razpravo in aktiviranje ljudi, geji pa so v njej videli le negativne posledice. Oboji se strinjajo, da je zakonik ustvaril dodatno diskriminacijo, okrepil občutek nemoči in podprl homofobijo. Lezbijke vidijo pot do večje enakopravnosti v boju in ozaveščanju, geji pa predvsem v spremembi generacij in drugačni vzgoji. Na splošno pa intervjuvane osebe menijo, da je za spremembo nujno izobraževanje ljudi, kar tudi prikazuje raziskava Kuharja (v Kuhar, Kogovšek Šalamon, Humer in Maljevac, 2011), kjer so v Sloveniji leta 1994 merili socialno distanco, ki potrjuje predsodke in stereotipe, ki jih imajo Slovenci v kakršnikoli povezavi z istospolno usmerjenimi. Kontrolno vprašanje je zahtevalo, naj obkrožijo skupino ljudi, katere ne želijo za soseda. Odgovor, da ne želijo živeti s homoseksualci, je bil zelo pogost, saj je kar 95 % teh, ki so homoseksualce obkrožili, trdilo, da še niso imeli nikakršnega stika s takšno osebo, to pa potrjuje, da na splošno ljudje o tej tematiki nimajo dovolj znanja in opravičujejo lastna prepričanja na predsodkih in stereotipih. Prav tako so intervjuvane istospolno usmerjene osebe poročale, da je za spremembo potrebno veliko govoriti o tej temi; tu se lahko navežem na Švab in Kuhar (2005), kjer se 79 % intervjuvanih ne spomni, da bi bilo v šoli kdaj govorili o homoseksualnosti, če pa so že, je bilo izredno malo. Tudi pomanjkanje govora o tej temi v šoli vpliva na pojav homofobije pri mladostnikih in na pomanjkanje znanja in informacij o tem. Pri šolstvu in izobraževanju bi se

rada navezala še na Magić in Swierszcz (2012), ki ugotavljata, da se v šoli o homoseksualnosti ne govori veliko, ker učitelji imajo ustreznega znanja o tej tematiki. Magić in Swierszcz izpostavita, da ni treba imeti strokovnega znanja, ampak je treba prebiti molk in začeti o tem govoriti brez predsodkov.

Intervjuvane osebe so tudi potrdile, da je zanje velik korak naprej že sprejetje zakona o partnerski zvezi, vendar se večina strinja, da pot do enakopravnosti še zdaleč ni končana. Lezbijke so mnenja, da se je treba boriti za enakopravnost in pri tem vztrajati; ob tem v manjšem deležu čutijo jezo, geji pa predvsem menijo, da bo še potrebno narediti korake naprej, vendar pa to vidijo kot pozitiven napredek. Vsi pa v zakoniku vidijo pomanjkljivosti, ki jih lahko zakrpati samo čas in vztrajnost.

Na tej točki bi rada omenila tudi literaturo, v kateri ministrica za ženske in enake možnosti v Angliji, Penny Mordaunt, predstavlja vrsto sprememb, ki so potrebne in bodo vpeljane v VB, da bi zaščitile istospolno usmerjene in jim zagotovile večjo enakopravnost. To omenjam, ker se v veliki meri navezuje na spremembe, ki so jih navajali sodelujoči. Spremembe obljublajo večji nadzor nad homofobijo v šolah, izboljšave izobraževalnega sistema, kjer se bo izobraževalo učitelje, kako primerno obravnavati LGBT osebe, in pa vključevalo tematiko homoseksualnosti v učni načrt (Government Equalities Office, 2018).

Ugotovila sem, da se je težko vsakodnevno soočati s pritiski in nasiljem, kot ga doživljajo intervjuvane istospolno usmerjene osebe, in da je pomembno, da imajo nekoga, ki mu lahko zaupajo. Prav tako so sodelujoči menili, da bi se v Slovenski družbi moralo še marsikaj spremeniti; boj, izpostavljanje tematike v javnosti, izobraževanje in čas pa so glavni dejavniki teh sprememb.

Moja raziskava je zajela majhno število intervjuvancev; z večjo populacijo ter bolj raznolikim vzorcem bi verjetno podala drugačne rezultate.

6. Sklepi

Sklepi, ki sem jih pridobila v svoji raziskavi, izhajajo iz intervjujev; črpala sem jih predvsem iz rezultatov in razprave. Vendar pa je potrebno omeniti, da so tako sklepi kot tudi rezultati pridobljeni na podlagi majhnega števila intervjuvancev, zato trditve težko posplošim na širšo populacijo. Z večjim vzorcem in bolj raznolikimi intervjuvanci bi bili tako rezultati kot sklepi verjetno drugačni.

- Moji sogovorniki so se večinoma najprej razkrili svojim prijateljem v obliki direktnega pogovora.
- Ob prvem razkritju so v večini primerov prejeli podporo in so bili v celoti sprejeti.
- Do razkritja prihaja zaradi želje po sprejetju v družbi, občutka normalnosti, možnosti živeti iskreno in potrebe po samoidentifikaciji.
- Družina je pri polovici sodelujočih zelo podporna in istospolno usmerjenega člana sprejme, v nekaj primerih so poročali o razočaranju in strahovih mame, v nekaj več primerih je oče reagiral odklonilno.
- Intervjuvane istospolno usmerjene osebe doživljajo predvsem psihično in verbalno nasilje, v manj kot polovici primerov pa tudi fizično, kjer le-tega v večjem deležu doživljajo lezbijke.
- Ob nasilju čutijo bolečino, prizadetost in strah, kar predstavlja neprijetno izkušnjo, hkrati pa manjši delež istospolno usmerjenih izpostavlja, da so razvili občutek samozavedanja in dobili tršo kožo.
- Ob doživljanju nasilja se istospolno usmerjene osebe zatečejo k ljudem, ki jim najbolj zaupajo – največkrat k prijateljem in družini.
- Moji sogovorniki se srečujejo z različnimi vrstami pritiskov, v veliki meri so to pritiski družine, prijateljev, družbe ali celo lastni pritiski.
- Pritisk družine in prijateljev lezbijke doživljajo skozi zavračanje, občutek nesvobode in občutek, da morajo molčati, medtem ko ga geji doživljajo največkrat skozi sovražni govor in različne oblike pritiskov v šoli, družini itd.
- Pritiskom so izpostavljeni tako sogovorniki z vasi kot iz mesta, vendar pa so jim v malo večjem številu na splošno izpostavljene lezbijke.
- Ob doživljanju pritiskov intervjuvane istospolno usmerjene osebe čutijo bolečino in željo po umiku, kjer pa se lezbijke na pritiske odzivajo predvsem skozi verbalno opominjanje, komunikacijo, postavljanjem zase, ignoriranje drugih in samorefleksijo,

geji pa predvsem upajo na boljše ali pa se umaknejo.

- Manjši odstotek gejev še ni bil izpostavljen pritiskom.
- Kot dobre izkušnje sodelujoči navajajo podporo in sprejetje družine. Lezbijke v največji meri prejemajo podporo od mame ali partnerke v obliki sprejemanja, občutka, da se lahko izpovedo, spodbujanja in udeležbe mame na paradi ponosa; geji so deležni podpore družine in prijateljev. Med drugim navajajo še osebnostno rast in sklepanje novih poznanstev.
- Kljub velikemu prejetju podpore pa so vseeno lezbijke, ki živijo v mestu, naštele več in bolj raznoliko podporo, kot so družina, prijatelji, te iz vasi pa so poudarile predvsem podporo mame.
- Dobra polovica se jih v družbi doživlja pozitivno, vendar čuti, da je družba še zelo zaprta in nazadnjaška ter potrebna sprememb. Lezbijke se v večji meri počutijo sprejete v družbi kot pa geji, prav tako pa se bolj sprejete počutijo tisti v mestu kot tisti na vasi;
- Starejši in neizobraženi so bili označeni kot najbolj zaprti skupini ljudi.
- Intervjuvane osebe so bile razočarane, da družinski zakonik leta 2015 ni bil sprejet, saj je za večino to predstavljalo dodatno diskriminacijo, podporo homofobiji in zavračanje, hkrati pa možnost za odpiranje te tematike in akcijo.
- Vztrajen boj, govor, ozaveščanje in pisanje o tej tematiki so dejanja, ki se lezbijkam zdijo nujne za spremembe v družbi, gejem pa predvsem sprememba generacij in drugačna vzgoja. Vsi sogovorniki pa izpostavijo kot ključno zlasti izobraževanje ljudi in več izobrazbe na tem področju.
- Sprejet zakon o partnerski zvezi predstavlja korak naprej, a še vedno ne prinaša enakopravnosti. Lezbijke si želijo vztrajati in si prizadevajo za boj; geji ga vidijo kot pozitiven napredek, ob čemer pa se zavedajo, da bo čas naredil svoje.

7. Predlogi

Občutki, ki jih doživljajo učenci, dijaki in študentje v obdobju izobraževanja so nedvomno zelo pomembni, saj se v tem procesu še iščejo kot osebe in se na vsak zunanji pritisk odzovejo bolj čustveno.

Raziskava jasno pokaže, da družina lahko predstavlja ključni pritisk, hkrati pa glavno oporo in pomoč v življenju istospolno usmerjenih. Ravno zato sem veliko razmišljala o že razvitih podpornih skupinah, ki jih Legebitra redno organizira v obliki delavnic, izobraževanj in terapije, na katere so vabljeni straši LGBTIQ+ oseb. Težava pa je, da se jih starši ne udeležujejo ali pa se jih večinoma udeležujejo tisti starši, ki otroka sprejemajo, ali pa so v procesu, ko si tega želijo; starši, ki otroka ne sprejemajo in ne sprejmejo dejstva o otrokovi spolni usmerjenosti, se takih delavnic nikoli ne udeležijo oziroma se jih udeležujejo v zelo majhnem številu. Na tej točki se mi zdi ključen predlog, da se staršem ponudi možnost, da do informacij dostopajo kar od doma, saj na tak način ni potrebno vzpostaviti osebnega stika, ki v starših vzbuja sram. Legebitra je že izdelala različne brošure, ki nosijo ustrezne informacije, prav tako pa že obstaja klicna linija za pomoč LGBTIQ+ pripadnikom, vendar pa sem mnenja, da bi bilo potrebno odpreti tudi spletne klepetalnice za starše pod nadzorom strokovnjaka, kamor bi se starši lahko anonimno obrnili po pomoč.

Starše je potrebno temeljiteje seznaniti o temi in pa poizkusiti vključiti v čim več programov, kjer bi lahko pridobili znanje in tako nudili ustrezno podporo otroku.

Eden izmed ključnih predlogov istospolno usmerjenih je informiranje širše družbe, ki bi vzpodbudilo korak naprej in vodilo k sprejetju pravičnejšega zakona za homoseksualne osebe, kjer bi le ta omogočal istospolno usmerjenim osebam tudi posvojitev otrok in pa oploditev z biomedicinsko pomočjo, vendar je to nekaj, kar je težko doseči in za kar je potrebno veliko časa. Predstavljam nekaj predlogov na področju izobraževalnega sistema:

- S to tematiko bi morali začeti že v osnovnih/srednjih šolah, saj kot se spomnim, smo o tej temi slišali samo pri predmetih etika in psihologija, vendar pri nobenem nismo prejeli dovolj ustreznih informacij. Že Švab in Kuhar (2005) sta pisala o pomanjkanju ozaveščanja LGBT tematike v šolah, kjer sta v raziskavi pokazala, da se 79 % izprašanih ne spomni, da bi v šoli o tej temi kdaj govorili.
- Potrebno je informirati učitelje o tej temi, saj mnoge raziskave kažejo, da učitelji

nimajo ustreznih kompetenc, da bi o tej temi govorili oziroma mladostniku na tem področju svetovali. Kot predlog pomoči učiteljem bi se tu rada oprla na delo *Prebijmo molk!*, kjer Magić in Swierszcz (2012) naslavljata nekaj načinov, kako o tej temi govoriti v razredu: pomembno je, da o temi govorimo bolj pogosto in ji tudi damo večji pomen, kjer kot učitelj moramo biti pozorni na možno homofobijo in pa, da se zoperstavimo homofobnim šalam, ki so v šoli pogoste.

- Šolski sistem je po mojem mnenju zelo zastarel, kjer je poleg predmetov in tematike problem tudi v učbenikih, kjer nikoli ne zasledimo istospolnega para oziroma LGBT družine.
- O tej temi bi se lahko več govorilo tudi na fakultetah, ki preučujejo humanistične vede, zlasti na naši fakulteti, kjer o tej temi ne izvemo skoraj nič. Čeprav imamo v višjem letniku predmet gejevske in lezbične študije, pa v nižjih letnikih ne izvemo kaj dosti o tej temi, hkrati pa niti ne prejmemo ustreznega znanja za delo z LGBT osebami.

Težko dosegljiv, a vendar pomemben faktor za spremembe, je tudi pozitivno poročanje v medijih, ki bi homoseksualnost prikazovali kot nekaj normalnega in bi lahko to tematiko približali ljudem.

Prav tako se mi zdi pomembno poudariti, da bi se lahko študentom nudilo posebni prostor, kjer bi lahko prišli po pomoč v primeru stiske ob pritiskih in nasilju, saj je raziskava pokazala, da jih veliko stisko prikriva. Na naši fakulteti bi se tako lahko tudi ob interesu razvila podporna skupina, ki bi bila pod vodstvom ustreznega mentorja lahko namenjena tako študentom kot njihovim staršem. Če bi homoseksualne osebe imele varen prostor za pogovor, bi mogoče to delile z več ljudmi in tako ne bi bolečine zadrževale samo v sebi.

Eden izmed predlogov, ki so ga izpostavile intervjuvane osebe, je potreba po še več pravljicah in risankah, v katerih bi bili junaki istospolno usmerjeni; tako bi otroci v večji meri že od malega bili seznanjeni s to temo, ki zanje tako ne bi bila več tabu. Sicer že obstajajo risanke, kjer se pojavijo istospolni pari, kot recimo Nemo 2, ParaNorman, Kako izuriti svojega zmaja 2, Zootopia itd., a nikoli niso v glavnih vlogah. Ljudi moramo učiti, da smo vsi enaki in enakopravni in da ne smemo drugih soditi zaradi njihove drugačnosti.

Na koncu bi dodala še predlog, ki sem ga prebrala v članku, o 13 korakih za večjo enakopravnost LGBT oseb (Leach, 2016). Eden izmed korakov je, da bi morale žrtve, ki so doživele napad zaradi svoje spolne usmerjenosti, to pogosteje prijaviti policiji in sodišču. Pomembno je, da se o primerih nasilja piše, govori, da se jih prijavi in da pridejo na sodišče, saj se na tak način pokaže, da je to resen problem, ki ga moramo nasloviti. Prevečkrat namreč žrtve o nasilju ne govorijo in ga ne prijavijo, posledično pa storilci ostanejo nekaznovani (Leach, 2016). Ravno tu se lahko navežem tudi na Magić (2014), ki je raziskovala temo prijavljanja nasilja, ki so ga doživele istospolno usmerjene osebe v Sloveniji. V svojem članku predstavi raziskavo od Kuhar, Magić in Kogovšek (2008), ki prikazuje, da je več kot 60 % lezbijk in gejev v Sloveniji izpostavljenih nasilju, vendar pa jih okoli 90 % tega nasilja ne prijavi. Eden izmed domnevnih razlogov za tako majhno stopnjo prijave pa naj ni bilo mnenje, da policija tako ali tako ne more ukrepati ustrezno in česarkoli spremeniti. Prav tako bi kot razlog lahko izpostavila tudi strah istospolno usmerjenih pred policijo. Magić prav tako v svoji raziskavi navaja, da bi LGBT osebe pogosteje prijavile nasilje, če bi bile žrtve fizičnih napadov; če bi na tak način lahko preprečile kaj podobnega v prihodnje; in če bi vedele, da bodo nasilneža ujeli in ga ustrezno kaznovali.

8. Uporabljeni viri in literatura

8.1. Internetni viri

- Društvo kulturno, informacijsko in svetovalno središče Legebitra. (2008). *Povej naprej!*. Pridobljeno 21. 11. 2018 s https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/Attachments/slovenia_-_documentation_report_in_slovenian.pdf
- Društvo za nenasilno komunikacijo. (2018). *Kaj je nasilje?* Pridobljeno 6. 4. 2018 s spletne strani <https://www.drustvo-dnk.si/o-nasilju/kaj-je-nasilje>
- Government Equalities Office. (2018). *LGBT Action Plan – Improving the Lives of Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender People*. Pridobljeno 25. 2. 2019 s https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/721367/GEO-LGBT-Action-Plan.pdf
- Government Equalities Office. (2019) *National LGBT Survey: Summary Report*. Pridobljeno 25. 2. 2019 s <https://www.gov.uk/government/publications/national-lgbt-survey-summary-report/national-lgbt-survey-summary-report>
- Kuhar, R. (2006). Homofobija: kultura strahu pred homoseksualnostjo. *Teorija in praksa*, letnik 43, številka 3/4, str. 540-556, pridobljeno 28. 3. 2018 s <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-HHE40LGE/?euapi=1&query=%27keywords%3d%27homofobija%3a+kultura+strahu+pred+homoseksualnostjo%27&pageSize=25>
- Leach, A. (2016). *13 Steps to Greater LGBT Equality*. Pridobljeno 25. 2. 2019 s <https://www.theguardian.com/global-development-professionals-network/2016/feb/16/13-steps-to-greater-lgbt-equality>
- Magić, J. (2014). *Social and Psychological Factors Influencing Reporting of Homophobic Hate Crime*. Pridobljeno 1. 3. 2019 s <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-AJUEYNBB/512eda03-0d26-4635-be31-3c43daf1eacb/PDF>
- Pew Research Center. (2013). *The Coming Out Experience*. Pridobljeno 25. 2. 2019 s <http://www.pewsocialtrends.org/2013/06/13/chapter-3-the-coming-out-experience/>
- Takacs, J. (2009), *Mlade LGBT-osebe v šoli žrtve heteronormativnega zatiranja*, pridobljeno 1. 2. 2018 s <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC->

[WKT28FNE/?query=%27org%3d6%27&pageSize=50&page=6](https://www.egale.ca/wp-content/uploads/2011/05/EgaleFinalReport-web.pdf)

- Taylor, C., Peter, T. & University of Winnipeg. (2011). *Every Class in Every School: Final Report on the First National Climate Survey on Homophobia, Biphobia, and Transphobia in Canadian Schools*. Pridobljeno 25. 2. 2019 s <https://egale.ca/wp-content/uploads/2011/05/EgaleFinalReport-web.pdf>
- Zakon o registraciji istospolne partnerske skupnosti (ZRIPS) (2005). Uradni list RS, št. 65/05, 55/09 – odl. US, 18/16 – odl. US 33/16 – ZPZ in 68/16 - ZPND – A. Pridobljeno 1. 1. 2019 s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4335>
- Zakon o partnerski zvezi (ZPZ) (2016). Uradni list RS, št. 33/16. Pridobljeno 1. 1. 2019 s <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7434#>
- Zakon o varstvu pred diskriminacijo (ZVarD) (2016). Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18 – ZNOrg. Pridobljeno 12. 12. 2018 s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7273#>

8.2. LITERATURA

- Beard, J. (1994). *Gay Identity and Sense of Self: Rethinking Male Homosexuality*. Journal of Gay & Lesbian Psychotherapy, 2(2), 21-37.
- Boswell, J. (2005). *Krščanstvo, družbena strpnost in homoseksualnost – Geji in lezbijke v zahodni Evropi od začetka krščanstva do štirinajstega stoletja*. Ljubljana: Založba Škuc.
- Brajša, P. (1987). *Očetje, kje ste? Mit in resnica o materinstvu*. Ljubljana: Delavska enota.
- Carr, S. (2011). 'A Chance to Cut is a Chance to Cure': Self-harm and Self-protection – A Gay Perspective. V Dunk-West, P. & Hafford-Letchfield, T. (2011). *Sexual Identities and Sexuality in Social work: Research and Reflections from Women in the Field*. Ashgate Publishing Limited: Farnham in Ashgate Publishing Company: Burlington.
- Corvino, J. (2013). *What's Wrong with Homosexuality?*. New York: Oxford University Press.

- Čačinovič Vogrinčič, G., Kobal, L., Mešl, N. & Možina, M. (2011). *Vzpostavljanje delovnega odnosa in osebnega stika*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Fish, J. (2012). *Making a Difference*. Great Britain: The Policy Press.
- Friedman, R., & Downey, J. (2002). *Sexual Orientation and Psychoanalysis*. New York: Columbia University Press.
- Greif, T. (2006). *Ukrepi proti diskriminaciji v zaposlovanju za delodajalce – priročnik*. Ljubljana: ŠKUC-LL.
- Humer, Ž., Maljevac, S., Kuhar, R., & Kogovšek Šalamon, N. (2011). *Obrazi homofobije*. Ljubljana: Mirovni inštitut.
- Hunter, S., Shannon, C., Knox, J., & Martin, J. (1998). *Lesbian, Gay and Bisexual Youths and Adults – Knowledge for Human Services Practice*. California: SAGE Publications.
- Kuhar, R. (2009). *Na križiščih diskriminacije. Večplastna in intersekcijska diskriminacija*. Ljubljana: Mirovni inštitut.
- Magić, J. & Swierszcz, J. (2012). *PREBIJMO MOLK! Priročnik za učitelje pri uvajanju razprave o homoseksualnosti in homofobiji v srednji šoli*. Ljubljana: Društvo informacijski center Legebitra.
- *Mavrična Ljubljana*. (2013). Mestna občina Ljubljana.
- Nastran – Ule, M. (1997). *Temelji socialne psihologije*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Sobočan A. M., & Zaviršek, D. (2012). *Mavrične družine grejo v šolo – perspektive otrok, staršev in učiteljic*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Švab, A. & Kuhar, R. (2005). *Neznosno udobje zasebnosti. Vsakdanje življenje gejev in lezbijk*. Mirovni Inštitut: Ljubljana.

9. Priloge

9.1. Priloga 1: Vprašalnik

Avtorica: Katarina Bogataj

1. Komu si najprej razkril/la, da si gej/lezbijka in na kakšen način?
2. Kako je ta oseba reagirala in kako si se ob tem počutil/la?
3. Zaradi katerega razloga si se odločil/la, da deliš to z drugimi?
4. Kako se je odzvala družina, če si z njimi to delil/la?
5. Če si bil/la kdaj deležen/na kakršne koli oblike nasilja ali zaničevanja, kakšne oblike le-tega si bil/la deležen/na?
6. Na kakšen način si to doživljal/la? Kako si se ob tem počutil/la?
7. Komu si povedal/la? Kako je pomagal/la?
8. S kakšnimi pritiski si se do sedaj že srečal/la?
9. S čigave strani si prejel/la te pritiske? Kako si se ob tem počutil/la?
10. Kako si se na te pritiske odzval/la?
11. Kdo te podpira?
12. Kaj pa so dobre izkušnje, ki si jih doživel/la?
13. Na kakšen način doživljaš sebe kot sprejetega člana družbe?
14. Kako vidiš slovensko družbo v odnosu do homoseksualnosti?
15. Kakšne posledice je po tvojem mnenju pustil na družbi zavrnjen zakonik za izenačenje pravic?
16. Kaj bi se moralo v današnji družbi spremeniti, da bi bila situacija boljša za istospolno usmerjene?
17. Kakšne spremembe pa bo/je že prinesel Zakon o partnerski zvezi (ZPZ), ki se je začel uporabljati 24. februarja 2017 in prinaša enake pravice in dolžnosti (z izjemo možnosti posvojitve otrok in oploditev z biomedicinsko pomočjo), kot jih imata zakonca in zunajzakonska partnerja različnih spolov?

9.2. Priloga 2 – Intervju A

ZAPIS POGOVORA 1 (A)

Starostna skupina: 25 let

Območje bivanja: mesto

Datum: 23. 4. 2016

Trajanje: 45 min

Kraj: Topniška 31, Ljubljana – Študentski dom

1. Komu si najprej razkril/la, da si gej/lezbijka in na kakšen način?

Bile smo s tremi prijateljicami, s katerimi sem se tisti čas veliko družila, (A1) in je ena povedala, da misli, da bi lahko imela kaj s punco, in po dolgem pogovoru sem tudi jaz priznala, da bi mogoče imela tudi jaz. (A2) One so bile prve, ko so izvedele, kasneje pa je bila ena izmed njih moja prva punca.

2. Kako je ta oseba reagirala in kako si se ob tem počutil/la?

Reagirale so podporno, zdi se mi, da so me razumele, in kasneje sta se dve trudile me skupaj spraviti tudi s tisto, ki je priznala. (A3) Počutila sem se dobro, sicer malo zaskrbljeno, ker niti sama sebi še nisem čisto priznala takrat. (A4) Ampak občutek, da sem se lahko odprla in sama sebi priznala, je bil zame najpomembnejši. (A5)

3. Zaradi katerega razloga si se odločil/la, da deliš to z drugimi?

Ker tega nisem želela skrivat, ker se mi iskreno zdi to nekaj čisto normalnega. (A6) To sem jaz, in pričakujem in želim, da me družba sprejema točno tako, kot sem, in to, kako sem usmerjena, me ne definira. (A7)

4. Kako se je odzvala družina?

Doma v resnici nisem niti povedala ali priznala, da sem lezbijka. En dan sem kar prišla domov z mojo punco, (A8) saj smo odprta družina, in se mi zdi, da to ni nič takega. (A9) Edino potem čez nekaj časa, mi je pa mami priznala, da ji je bilo takrat to težko sprejet, ampak da me vseeno spoštuje in me ima rada točno tako, kot sem. (A10)

5. Če si bil/la kdaj deležen/na kakršne koli oblike nasilja ali zaničevanja, kakšne oblike le tega si bil/la deležen/na?

Predvsem sem bila deležna psihičnega nasilja in ne-sprejemanja (A11), saj sem že takoj lahko videla v družbi, s katero sem se včasih družila, da če sem komu povedala, ni tega želel sprejet, in se sedaj ne družimo več. (A12) To me je zelo prizadelo, vendar tako vsaj ugotoviš, kdo so tvoji pravi prijatelji. (A13) Vedno pa pridejo zraven tudi žalitve in posmehovanje. (A14)

6. Na kakšen način si to doživljal/la? Kako si se ob tem počutil/la?

Na samem začetku mi je bilo res grozno, me je prizadelo. (A15) Takrat niti nisem še sama sebi priznala in sem vse skupaj še toliko težje prenašala (A15a), ampak potem pa spoznaš osebe, ki te imajo rade za to, kar si, in ti postane vseeno. (A16)

7. Komu si povedal/la? Kako je pomagal/la?

To sem delila z mojo punco, ker sem vedela, da me razume in čuti. (A17) Največ je bilo na pogovoru, saj vem, da je sama prestala podobne izkušnje, in zavedam se, da je ona človek, ki me najbolj razume. (A18)

8. S kakšnimi pritiski si se do sedaj že srečal/la?

Največkrat s pritiski prijateljev, ker me nekateri niso sprejeli in sem tako izgubila stike z njimi. (A19) Največji pritisk mi je bil, da sem priznala sama sebi, ker se mi je zdelo, da jaz pa že ne morem biti lezbijka, (A20) in pa pritiski družine, ker babi in dedi še danes ne vesta. (A21)

9. S čigave strani si prejel/la te pritiske? Kako si se ob tem počutil/la?

Pritiski prijateljev, (A22) pritiski družine (A22a), in pa tudi nekaj pritiskov s strani družbe, predvsem neodprte družbe. (A22b) Nisem se počutila dobro in boli te, ko veš, da te svet ne sprejema samo zaradi tega, ker si drugačen. (A23) Ampak učimo se iz bolečine in napak in tako sem skozi to samo zrastle. (A24)

10. Kako si se na te pritiske odzval/la?

Niti se nisem nekaj posebej odzvala. Večino časa sem vse zadrževala v sebi in nisem bolečine delila (A25), vendar sem s časom reflektirala in sedaj mi ne pridejo več do živenga. (A26) Ugotovila sem, da

nekateri ljudje rabijo več časa, da nekateri so bolj zaprti glede takih stvari, in da smo si različni. (A27)

11. Kdo te podpira?

Zdaj mi je največja podpora moja punca in pa moja mami. (A28) Ko imam to punco, jo mami zelo dobro sprejema ter me skozi to zvezo zelo podpira. (A29) Hkrati pa vem, da z obema lahko govorim o vsem in da me bosta vedno podprli. (A30)

12. Kaj pa so dobre izkušnje, ki si jih doživel/la?

Da so mi prijatelji govorili, naj me ne bo strah, da to jaz sem in naj bom na to ponosna in da naj me ne bo ničesar sram. (A31) Sedaj ko sem si priznala in me ni več strah, se lahko sprehajam z roko v roki z mojo punco po ulici, in ja me gledajo ljudje, ampak sem vseeno sproščena. (A32) Dobra izkušnja je tudi odziv moje mami, ker me sprejema in mi nudi vso ljubezen in podporo pri tej zvezi. (A33)

13. Na kakšen način doživljaš sebe kot sprejetega člana družbe?

Normalno. Ne bi rekla, da se oziram za tem, saj je v današnji družbi neko vodilo in dobra plat, da si ti izjemen in drugačen in samosvoj. (A34)

14. Kako vidiš slovensko družbo v odnosu do homoseksualnosti?

Definitivno so se zgodili veliki premiki, vendar pa smo na zavrnjenem zakoniku dokazali, da vseeno pa smo še zelo zaprta družba (A35), in nekaj se bo moralo spremenit. Če ne letos, se bo moralo pa čez 10 let, (A35a) ker konec koncev smo vsi samo ljudje in bo prišlo do tega, da bomo imeli enake pravice. (A36) Se mi pa zdi, da so najbolj zaprti v odnosu do te teme še vedno starejši in pa ljudje iz vasi. (A37)

15. Kakšne posledice bo po tvojem mnenju pustil na družbi zavrnjen zakonik za izenačenje pravic?

Širša družba se po mojem mnenju niti ne bo obremenjevala s tem, edino zagovorniki človeških pravic se bodo še nadaljnjo borili za izenačitev pravic. (A38) Ampak zame kot lezbijko se mi zdi, da zavrnjen zakonik ni prinesel nič dobrega in samo dodatno diskriminira. Ta zakon ne bi nikomur nič odvzel. (A39)

16. Kaj bi se moralo v današnji družbi spremeniti, da bi bila situacija boljša za istospolno usmerjene?

Že sprejetje tega zakonika bi bil res izjemen in veliko krak za našo družbo. (A40) Definitivno bi morali mediji prikazovati homoseksualnost v boljši oziroma v pozitivni luči. (A41) Potrebno je pa tudi ljudi izobraževati o tej temi, saj se ljudje bojijo stvari, ki jih ne poznajo. (A42)

17. Kakšne spremembe pa bo/že je prinesel Zakon o partnerski zvezi (ZPZ), ki se je začel uporabljati 24. februarja 2017 in prinaša enake pravice in dolžnosti (z izjemo možnosti posvojitve otrok in oploditev z biomedicinsko pomočjo), kot jih imata zakonca in zunajzakonska partnerja različnih spolov?

Definitivno je ogromen korak naprej (A43), vendar moramo še vedno ogromno na tem narest, sej če pogledaš, so otroci še vedno izključeni iz igre (A44), kar za ns pomen še zmeri neenakopravnost in nadaljni boj (A45).

9.3. Priloga 3 – Intervju B

ZAPIS POGOVORA 2 (B)

Starostna skupina: 21 let

Območje bivanja: mesto

Datum: 25. 4. 2016

Trajanje: 25 min

Kraj: Radovljica, Pub Bar

1. Komu si najprej razkril/la, da si gej/lezbijka in na kakšen način?

Najprej sem se razkril svoji najboljši prijateljici. (B1) Povabil sem jo na sprehod, ker sem vedel, da naju tako nihče ne bo motil, in potem sem ji enostavno povedal, da sem gej. (B2)

2. Kako je ta oseba reagirala in kako si se ob tem počutil/la?

Na začetku je bila malo presenečena, nato pa je povedala, da me sprejema. (B3) Kasneje se je tudi pošalila, da je že od nekdaj slutila. (B4) Počutil sem se zelo dobro, ker sem vedel, da bo šlo od takrat naprej vse lažje. Počutil sem se, da sem končno res lahko to, kar sem. (B5)

3. Zaradi katerega razloga si se odločil/la, da deliš to z drugimi?

Nisem želel živeti v laži. Sprijaznil sem se s tem, da bom enkrat to moral povedati. (B6) Vedel sem, da če se razkrijem, bodo ob meni stali pravi prijatelji. (B7)

4. Kako se je odzvala družina?

Družina je bila sprva malce razočarana, predvsem mami je zelo vrglo iz tira, po enem tednu pa je bilo že vse normalno, se mi zdi. (B8) Veliko smo se o tem tudi pogovarjali, in me sprejemajo takega kot sem. (B9) Naša družina nikoli ni bila diskriminatorna do nikogar, zato je bilo še toliko lažje. (B10)

5. Če si bil/la kdaj deležen/na kakršne koli oblike nasilja ali zaničevanja, kakšne oblike le tega si bil/la deležen/na?

Bil sem deležen verbalnega nasilja oziroma sovražnega govora, ko sem bil še mlajši. (B11) Predvsem so govorili besede, kot so peder, ali pa da sva s prijateljem sigurno »fega«. (B12)

6. Na kakšen način si to doživljal/la? Kako si se ob tem počutil/la?

Ta izkušnja mi je bila zelo neprijetna, ker takrat še sam pri sebi nisem imel vsega razčiščenega. (B13) Tudi sam s sabo se takrat še nisem sprijaznil s tem, da sem verjetno gej, in takrat si še posebno ranljiv in toliko bolj boli taka izkušnja. (B14)

7. Komu si povedal/la? Kako je pomagal/la?

O tem sem povedal svoji najboljši prijateljici, (B15) ki me je skozi vso osnovno šolo podpirala in me varovala pred sovražnim govorom. Vedno, ko sem kaj potreboval, je bila ob meni. (B16)

8. S kakšnimi pritiski si se do sedaj že srečal/la?

Ta sovražni govor, ki sem ga doživljal skozi osnovno šolo, je bil zame edini večji pritisk. (B17) Z drugimi manjšimi pritiski se niti nisem toliko ukvarjal. (B18) Predvsem sedaj, ko sem samozavesten v sebe, se me take stvari ne dotaknejo več. (B19)

9. S čigave strani si prejel/la te pritiske? Kako si se ob tem počutil/la?

Pritiske sem doživljal s strani sošolcev. (B20) Nekajkrat so bili pobudniki tudi pripadniki starejših

letnikov. (B20a) Ob tem sem se počutil zelo zaničevanega in nezaželenega in sem zelo trpel, ker tega nisem čisto razumel. (B21)

10. Kako si se na te pritiske odzval/la?

Na pritiske sem se odzval tako, da sem se odmaknil. Preprosto sem ignoriral ljudi, poskušal jih preslišati. (B22)

11. Kdo te podpira?

Nihče me ne podpira, ker podpore ne potrebujem. (B23) Sedaj živim normalno življenje, s prijatelji, ki jih imam rad in prav tako imajo oni tudi mene. (B24)

12. Kaj pa so dobre izkušnje, ki si jih doživel/la?

To, da sem spoznal sebi enake ljudi, (B25) ko sem se lahko odkrito pogovarjal o tej temi, ko smo se skupaj zabavali in uživali življenje kot prosti ljudje. (B25a) Dobra izkušnja mi je tudi to, da me je družina sprejela in da v najbolj domačem okolju lahko funkcioniram normalno. (B26)

13. Na kakšen način doživljaš sebe kot sprejetega člana družbe?

Doživljam se veselo in predvsem srečno ter sproščeno. (B27) Mislim, da se bližamo času, ko bo ta "tabu" kmalu postal del naše družbe in bomo lahko živeli še bolj svobodno življenje brez kakršnekoli diskriminacije. (B28)

14. Kako vidiš slovensko družbo v odnosu do homoseksualnosti?

Kot pravi statistika, je slovenska družba še vedno precej nazadnjaška, (B29) še predvsem neizobraženi med 30 in 50 letom starosti. (B30) Pri mladih se že pozna ta liberalnost in odprtost do družbe. Ti se tudi borijo za premik. (B31)

15. Kakšne posledice bo po tvojem mnenju pustil na družbi zavržen zakonik za izenačenje pravic?

Po referendumu v Sloveniji posledic ni bilo in jih ne bo, smo pa posledice pustili v zunanjem svetu, ko smo referendum zavržili in pustili slab pečat. (B32) Jaz osebno sem bil po razglasitvi rezultatov referenduma precej razočaran nad slovensko družbo, predvsem zato, ker ljudje ne grejo na volišča. (B33) Sprejet zakon o partnerski zvezi je že korak naprej k temu, da bomo dosegli polno

enakopravnost. (B34)

16. Kaj bi se moralo v današnji družbi spremeniti, da bi bila situacija boljša za istospolno usmerjene?

Mislim, da je samo potrebno počakati, da mlajše, »modernejš« generacije nadomestijo starejšo populacijo, in kmalu se bo vse spremenilo. (B35) Po drugi strani, pa bi bilo treba izobraziti stranko SDS. (B36)

17. Kakšne spremembe pa bo/že je prinesel Zakon o partnerski zvezi (ZPZ), ki se je začel uporabljati 24. februarja 2017 in prinaša enake pravice in dolžnosti (z izjemo možnosti posvojitve otrok in oploditev z biomedicinsko pomočjo), kot jih imata zakonca in zunajzakonska partnerja različnih spolov?

Pozitivne (B37). Končno smo naredili korak naprej in srečen sem, da se pomikamo nekam (B38). Vendar pa še vedno nismo na koncu (B39). Sam bi se rad poroču in ne želim imet otrok, za nekatere pa verjamem, je dejstvo, da jih ne smejo imet, predstavlja veliko žalost (B40).

9.4. Priloga 4 – Intervju C

ZAPIS POGOVORA 3 (C)

Starostna skupina: 25 let

Območje bivanja: mesto

Datum: 12. 3. 2018

Trajanje: 30 min

Kraj: Fakulteta za socialno delo

1. Komu si najprej razkril/la, da si gej/lezbijka in na kakšen način?

Se ne spomnim, ker je to ubistvu tko potekal, da sem se ful iskala tam konec osnovne šole. (C1) Se prav, sem bla stara ene 11 al pa 12, k sm se bl zavestno začela spraševati in ukvarjat s to temo. O tem sem se pogovarjala po moje prvič s prijatli, (C2) spontano in mimogrede v situaciji. (C3)

2. Kako je ta oseba reagirala in kako si se ob tem počutil/la?

Ker smo bli še dost mladi, otroci, se najbolj spomnim reakcij, da mi niso čisto verjeli. (C4) Pa ne v smislu, da se lažem, ampak tko: »Kaj, ares? A se zajebavaš?« (C5) Verjetno je bil za nekatere šok, ker

se s to temo še nismo srečevali v tistih letih. (C6) Sicer pa sem se po teh prvih reakcijah čutila popolnoma sprejeto. (C7)

3. Zaradi katerega razloga si se odločil/la, da deliš to z drugimi?

Ker sem na sploh odprta oseba (C8) in delim stvari o sebi z ljudmi, ki so mi blizu. (C9) Zdelo se mi je pomembno predvsem zato, ker sem tudi sama takrat raziskovala svojo spolno usmerjenost (C10) in mi je bilo lažje, če sem imela pri tem ljudi ob sebi. (C11)

4. Kako se je odzvala družina, če si z njimi to delil/la?

Ko sem povedala mami je reagirala v smislu zakaj to sploh govorim, da ja, super, če so mi vseč punce, (C12) da to pa res ni nič posebnega, da bi morala posebej izpostavljat. (C13) Je popolnoma sprejela (C14) in se mi zdi, da je vedela, še preden sem ji sama povedala. (C15) Očetu še nekaj časa nisem upala povedati, (C16) pa me je mama nekak malo prisilila, ker sem vedno iskala izgovore, kam hodim ven, ker mu nisem želela povedati, da grem ven s punco. (C17) Zagotovila mi je, da bo ok reagiral. Ko sem mu povedala, je reagiral podobno kot mama, da ja, super. (C18) Vprašala sem ga, če nima nobenega problema s tem, pa ga je samo šokiralo, kaj to sprašujem. (C19) Oba sta sprejela in vzela to kot nekaj popolnoma normalnega. (C20) O tem nismo niti nikoli posebej govorili, glede samega razkrivanja, govorili pa smo o mojih odnosih s puncami. (C21)

5. Če si bil/la kdaj deležen/na kakršne koli oblike nasilja ali zaničevanja, kakšne oblike le tega si bil/la deležen/na?

V osnovni šoli je bilo precej verbalnega nasilja (C22) v smislu zafrkavanja, ker je moj spolni izraz bil že takrat moški, in so preko tega sklepali, da sem lezbijka. (C23) Ali pa se je kako razvedelo, ampak takrat niti še nisem toliko govorila o tem. To je zgledalo tako, da so se za mano drli lezba, lezbijka in razne verzije te besede. (C24) Nekajkrat me je en fant tudi odrinil ali udaril (C25) (tko mimogrede boks v roko, nič hujšega sicer). Kasneje, po osnovni šoli sem na verbalno nasilje še večkrat naletela, večkrat tudi na fizično – enkrat na Metelkovi me je en panker napadel, (C26) drugič naju je s punco nek skinhead začel obmetavati s flašami. (C27) Enkrat sredi centra Ljubljane se spomnim, da sem se s punco držala za roke in so pršli neki fantje do naju in nama grozili in naju žalili. (C28)

6. Na kakšen način si to doživljal/la? Kako si se ob tem počutil/la?

Nikoli ni to vplivalo na mojo samopodobo, (C29) predvsem sem doživljala strah pred fizičnim nasiljem. (C30) Psihično nasilje mi je bilo tud ful neprijetno (C31), ampak samo v tistem trenutku, se

mi pa zdi, da ni pustilo nobenih posledic, kot npr. fizično, (C32). da še zdaj pazim in sem pozorna na okolico v kateri vzpostavljam fizičen kontakt s punco. (C33)

7. Komu si povedal/la? Kako je pomagal/la?

Prijateljem, (C34) enkrat tudi staršem. (C35) Prijatelji so reagirali ogorčeno (C36) in so se pogovarjali z mano. (C37) Starši panično, da ne bom več nikamor šla, (C38) ampak to je bilo izrečeno v šoku ob novici.

8. S kakšnimi pritiski si se do sedaj že srečal/la?

Nekih hudih pritiskov nisem bila deležna oz. jih nisem na ta način doživljala, ker običajno sledim sebi ne zunanjim pritiskom. (C39) Jih je pa sigurno neki blo, npr. kar sem zgori opisala, da sem čutila pritisk zaradi strahu v javnosti, da se ne bi kdo fizično name spravil (C40) in svoje spolne usmerjenosti nisem želela kakorkoli izražati v določenih situacijah. (C41) En od pritiskov je bil tudi, da 10 let o tem nisem spregovorila z babico in dedkom, (C42) ker mi je mami rekla, naj tega ne izpostavljam, ker sta stara in verjetno ne bosta razumela. In me je to ful motilo, ker sta me vedno spraševala o fantih in sem mogla lagati in mi to ni bilo ok. (C43) O tem sem z mami večkrat govorila in enkrat jima je potem kar ona povedala in sta reagirala ful ok, da če sem srečna, da super. (C44) Pritisk sem mogoče čutila tudi na delovnem mestu, (C45) pa ne da bi kdo kaj specifično rekel glede tega, ampak nekako so mi starši rekli, da ne pazim v takih situacijah, ker bi bilo brezveze si narediti škodo, da po nepotrebnem to izražam, in do neke mere se s tem tudi strinjam, ker v takih situacijah nimam potrebe po tem, da to izrazim, je to moja osebna stvar, vseeno pa je tisti pritisk s tem, da moram paziti, da ponesreči ne rečem česa o tej temi. (C46)

9. S čigave strani si prejel/la te pritiske? Kako si se ob tem počutil/la?

Sem že zgori odgovorila. S strani mami glede njenih staršev, (C47) glede službe pa čisto sama pri sebi nisem hotela, mogoče moj pritisk (C48) ali pa od staršev sporočilo (C49), ampak mi niti ni bilo tako slab ta pritisk nujno.

10. Kako si se na te pritiske odzval/la?

Glede pritiska s strani mami sem bila zoprna ful in ji težila, da mi gre to na živce (C50) in da se ne bom več lagala, zato da bo drugim udobno (C51), in da mi je vseeno, kaj s to informacijo ljudje naredijo. (C52) Ni mi bilo vseeno, (C53) sem bila pa precej odločna in agresivna v komunikaciji z mami, (C54) ker sem se na ta način hotela postaviti zase. (C55)

11. Kdo te podpira?

Pri pritiskih? Mami, (C56) partnerka, (C57) prijatelji. (C58)

12. Kaj pa so dobre izkušnje, ki si jih doživel/la?

Dobre izkušnje so mnoge izkušnje, v katerih sem se čutila sprejeto. (C59) Teh je res ogromno, ni pa razen zgori omenjene z babico in dedkom, pa ko sem se razkrila pred starši (to dvoje mi je blo edino tko večje razkritje) nobenga posebnega oz. ja je! Moj prijatelj (prijatelja sva že od mojega rojstva). Njemu sem povedala pri kakšnih 24 letih šele, (C60) čeprav je bil del družbe, pred katero sem prvič spregovorila o tem, ampak z njem osebno nikoli. Vedno sem imela občutek, da ima problem s tem, čeprav ni o tem rekel nikol ničesar negativnega. Ko je minilo že toliko let, se mi je vedno zdelo čudno, da bi kar omenila to. Prepričana sem sicer bila, da ve, ampak me je motilo, ker nikol z njim nisem mogla delit teh stvari glede punc, s katerimi sem bila, in ker imava precej globok odnos, mi je bilo to moteče. Zato sem mu enkrat kar povedala in je čisto ok reagiral. (C61) Nisem sicer imela občutka, da je fuul na ok s tem, ampak je precej tak, tudi če nečesa ne razume, sprejme in pusti na miru. Tako da je bila ok izkušnja.

13. Na kakšen način doživljaš sebe kot sprejetega člana družbe?

Sama sebe ne doživljam kot lezbijko (C62) in mi je tud ful moteče, ko se ljudje okoli mene identificirajo najprej kot lezbijka in šele potem kot vse ostalo. V družbi se čutim sprejeto, če govorim v ožji družbi, (C63) v svojem svetu. V širši družbi pa glede na politiko, družbena dogajanja in ljudi, ki v tej družbi živijo, se ne čutim sprejete, ker je še vedno ogromno homofobije. (C64)

14. Kako vidiš slovensko družbo v odnosu do homoseksualnosti?

Kot homofobno. (C65)

15. Kakšne posledice je po tvojem mnenju pustil na družbi zavrnjen zakonik za izenačenje pravic?

Dobre in slabe. Dobre, ker se je o tem ogromno govorilo, (C66) ljudje so se aktivirali (C67) in vsekakor je bil korak naprej. (C68) Slabe, ker družba ostaja homofobna, (C69) pravice so minimalne (C70) in homofobni ljudje so dobili potrditev, da je obstoječ zakon ok. (C71)

16. Kaj bi se moralo v današnji družbi spremeniti, da bi bila situacija boljša za istospolno usmerjene?

Huh, konkretno sploh ne vem. Zamenjat ljudi. (C72) Še naprej se borit, (C73) govorit o tem, (C74) pisat, ozaveščit, (C75) tud če spodleti, kot je zakonik, je treba vztrajati, (C76) sam s političnim bojem bomo kej spremenili. (C77) Mišljenja ljudi je težko spremeniti, ampak se mi zdi vredno truda, da vztrajamo, s tem da res velik govorimo o tem, (C78) ker sam s pogovorom in s tem, da se nekomu osebno približam, se da narest spremembe. (C79) Z osebno približat mislim to, na primer ko majo ljudje dvojna merila: sovražim pedre, ampak moj best friend je gej in njega sprejemem. (C80) Ker ma osebni odnos, ker mu je blizu. Torej približat teme, sebe ljudem, (C81) da začnejo na homoseksualnost gledat kot na nekaj, kar jim je lahko blizu, (C82) in na nekaj, kar v resnici ni drugačno od njih v ničemer drugem razen spolni usmerjenosti. (C83)

17. Kakšne spremembe pa bo/že je prinesel Zakon o partnerski zvezi (ZPZ), ki se je začel uporabljati 24. februarja 2017 in prinaša enake pravice in dolžnosti (z izjemo možnosti posvojitve otrok in oploditev z biomedicinsko pomočjo), kot jih imata zakonca in zunajzakonska partnerja različnih spolov?

Kot sm že rekla, še se bo treba boriti (C84). To je samo umesna postaja. Če hočemo biti enakopravni, se ne smemo kr nekje na pol zadovoljiti (C85).

9.5. Priloga5 – Intervju D

ZAPIS POGOVORA 4 (D)

Starostna skupina: 23 let

Območje bivanja: vas

Datum: 12. 3. 2018

Trajanje: 30 min

Kraj: Fakulteta za socialno delo

1. Komu si najprej razkril/la, da si gej/lezbijka in na kakšen način?

Moji najboljši prijateljski. (D1) Rekel sem, nekaj ti moram povedati, in potem sem nekoliko s cmokom v grlu rekel, da sem gej. (D2)

2. Kako je ta oseba reagirala in kako si se ob tem počutil/la?

Odreagirala je pozitivno, (D3) mislim celo, da je na nek način vedela že prej. (D4) Počutil sem se zelo dobro, (D5) ker sem to lahko delil z njo, in vedel sem, da se bo najino prijateljstvo samo še bolj poglobilo in res se je. (D6)

3. Zaradi katerega razloga si se odločil/la, da deliš to z drugimi?

Prišel sem na študij LJ in tukaj imel moj stik s fantom, ki mi je bil noro dober, in sem prvič v življenju čutil zaljubljenost. (D7) Ker sem vedel, da s punco kaj takega ne morem čutiti, sem se enostavno odločil, da je čas, da okolici povem, kdo sem in da sem samo tako lahko srečen. (D8) Njihov problem, če to ne sprejmejo.

4. Kako se je odzvala družina, če si z njimi to delil/la?

Mami se je odzvala na način, da je razočarana, ker ne bo dobila vnukov, in četudi bom posvojil, to ni enako, (D9) ker otroci ne bodo enake krvi. Nekako vse ji je bilo novo in rabila je ogromno časa (to je več kot leto dni), da me je popolnoma sprejela. (D10) Med tem časom je prebrala ogromno stvari na to temo in se probala čimbolj informirati. (D11) Skrbi jo tudi zame, ker ve, da Slovenija ni najboljše okolje za geje, in ji zaradi tega ni lahko, ker jo je strah, da bi se mi kaj zgodilo oz. da bi bil obravnavan na različnih področjih neenako. (D12) Sicer moram priznati, da ko sem imel fanta in je prespal pri meni nekaj dni, ni bilo nobenega problema in ga je obravnavala enako, kot da bi imel punco. (D13) Z njo se lahko normalno pogovarjam o gej stvareh in sedaj zelo dobro sprejema resnico in dejstva, (D14) čeprav jih je na začetku interpretirala kot »mogoče gre samo za obdobje«.

Pri očetu je bilo veliko težje. Povedal sem mu 1 leto kasneje kot mamci (D15) in njegova reakcija je bila zastrašujoča. (D16) Hotel me je poslati k psihologu, da odpravi moj problem. (D17) Ozmerjal me je (samo tisti dan, ko sem mu povedal, sicer), da sem peder, da bi bilo treba vse pobit, kako bom delal z otroki, če pa sem sam peder in podobno ... (D18) Naslednji dan je prišel k nam domov (tukaj moram povedati, da ima oče novo družino in da torej ne živimo skupaj), se ves čas jokal in rekel mamci, da tega ne moremo kar sprejeti, (D19) da zagotovo obstaja rešitev. Mami je bila cela zmedena, ampak je na nek težek način držala z mano. Z očetom se po tistem nekaj mesecev nisem videl. Dolgo časa se nisva pogovarjala o tej temi in se še vedno ne. Je pa res, da ko sem imel fanta, naju je oba povabil na večerjo, tako da mislim, da mu je sedaj tudi prav. Je pa to povabilo prišlo več kot leto po razkritju, (D20) tako da je tudi oče potreboval veliko časa. Ker pa nisem živel z njim, težko rečem, kaj vse se je dogajalo v tem času. Sicer pa še vedno ne govoriva o tej temi.

5. Če si bil/la kdaj deležen/na kakršne koli oblike nasilja ali zaničevanja, kakšne oblike le tega si bil/la deležen/na?

V srednji šoli sem bil deležen zaničevanja, psihično nasilje. (D21) Ozmerjali so me pogosto z različnimi oznakami, ki najpogosteje sicer niso vsebovale besede peder, ampak druge slabšalne besede. (D22) Parkrat so mi tudi vzeli stvari pri športni vzgoji in jih dali v smeti ali pa jih skrili, da jih nisem mogel najti. (D23)

6. Na kakšen način si to doživljal/la? Kako si se ob tem počutil/la?

Zelo slabo. (D24) Vem, da sem precej trpel (D25) in da velikokrat nisem zaradi tega rad prihajal v srednjo šolo, saj sem se bal, da se bo to znova ponovilo. (D26)

7. Komu si povedal/la? Kako je pomagal/la?

V prvem letniku sem delil to z našo razredničarko, (D27) kar pa je stvari bolj ali manj poslabšalo, saj so me imeli še za nekoga, ki vse pove naprej. (D28) Nekaj časa je sicer bil mir po tistem, vendar se je potem kmalu vse nadaljevalo. Pomagala je tako, da je poklicala na sestanek starše od vseh teh fantov, in povedala, kaj počnejo in komu to počnejo. (D29)

8. S kakšnimi pritiski si se do sedaj že srečal/la?

Pritisk od širše družine (matere predvsem), (D30) da si moram najti žensko in ne fanta. (D31) Družbeni/medijski pritisk, (D32) da moram biti mišičast, lep, pameten, izobražen, torej popoln, da bom uspel v življenju in si našel fanta. (D33) Recimo, da sta ta dva najbolj očitna, jih pa je še več. ,

9. S čigave strani si prejel/la te pritiske? Kako si se ob tem počutil/la?

Če vzamem primer pritiska od družine, ki je zahtevala, da sem straight, (D34) moram reči, da sem se počutil res slabo in nemočno. (D35)

10. Kako si se na te pritiske odzval/la?

Upal sem dolgo časa, da se bo to morebiti spremenilo, da je to samo obdobje, (D36) vendar sem kaj kmalu opazil, da temu ni tako in da bo treba povedati resnico, saj nisem oseba, ki bi se celo življenje skrival. (D37) Sam tudi hočem imeti kaj od življenja in če kaj nisem, nisem strahopetec. (D38)

11. Kdo te podpira?

Trenutno imam podporo družine (D39) in prijateljev. (D40) Torej vseh ljudi, s katerimi sem v stiku, (D41) razen mojega strica, ki je odkrit homofob. (D42)

12. Kaj pa so dobre izkušnje, ki si jih doživel/la?

Dobre izkušnje zagotovo prihajajo od prijateljev, (D43) saj nisem doživel niti ene same zavrnitve, (D44) je pa res, da veliko moških prijateljev, ki so sicer bolj kolegi, s katerimi igramo tenis, še vedno ne vedo zame. (D45) Predvsem prijateljicam je bilo to povedati nekaj enostavnega, saj sem vedel, da če kdo to razume, so to one. (D46)

13. Na kakšen način doživljaš sebe kot sprejetega člana družbe?

Nekje vmes. (D47) Všeč bi mi bilo, če bila slovenska družba manj homofobna, (D48) da bi na primer lahko vprašal mimoidočega na ulici, če je slučajno gej, brez da bi on to vzel kot nekaj slabega. (D49) Prav tako je še vedno problem hoditi z roko v roki v Sloveniji, (D50) kajti gledajo te tako rekoč vsi, nekateri pa te povsem na glas tudi opravljajo. (D51) Če kaj takega počneš v Nemčiji, na Nizozemskem pa nihče. Sicer pa mislim, da lahko dosežem položaje, ki so dostopni tudi drugim moškim, in mislim, da mi moja spolna usmerjenost tega ne onemogoča. (D52)

14. Kako vidiš slovensko družbo v odnosu do homoseksualnosti?

Nekaj sem že odgovoril zgoraj. Dodal pa bi še rad, da dokler bo večina ljudi proti istospolnim porokam in posvojitvam, to okolje ne bo odprto do nas. (D53) Kaj me tudi zelo moti v Sloveniji, je dejstvo, da se vsi geji skrivajo in da vsi hočejo početi stvari diskretno (D54) ter da si redki geji v SLO lahko predstavljajo zvezo z drugim moškim. (D55) Vse je strah in zveza jim je zaradi homofobičnega okolja nepredstavljiva. (D56) Tega je recimo na zahodu veliko manj in zato je tudi izbira in sama najdba partnerja veliko lažja. Torej slovensko družbo vidim kot na pol homofobno, (D57) kajti če jo primerjam z na primer Turčijo, potem smo vseeno svetlobna leta pred njimi, (D58) smo pa tudi nekaj korakov za razvitim Severom in Zahodom. (D59)

15. Kakšne posledice je po tvojem mnenju pustil na družbi zavrnjen zakonik za izenačenje pravic?

Mislim, da je nekaj mesecev po referendumu pustil zavrnjeni zakonik na slovenski družbi negativne posledice (D60) in da se je homofobija povečala, saj so homofobi dobili potrdilo, da »saj je večina proti temu«, (D61) torej lahko izvajamo legitimno nasilje, (D62) sedaj pa mislim, da se je to umirilo.

16. Kaj bi se moralo v današnji družbi spremeniti, da bi bila situacija boljša za istospolno usmerjene?

Starši bi morali že zelo mladim otrokom povedati, da je povsem okej, če se zaljubita dve deklici ali dva fanta. (D63) Prav tako bi morale nekatere pravljice vsebovati istospolno usmerjene like, (D64) kajti otroci se učijo tudi preko pravljič, in če so vse heteronormativne, potem jim je zagotovo težje sprejeti homoseksualnost. (D65) Potem tudi v šoli in vrtcu, pri pouku bi moral biti poudarek na tej temi. (D66) Tema ne bi smela biti tabu, vendar nekaj povsem običajnega. (D67) Po mojem mnenju se torej moramo skoncentrirati na naše najmlajše in na te, ki šele prihajajo, (D68) saj starejši svojega mnenja pač ne spreminjajo kar tako.

17. Kakšne spremembe pa bo/že je prinesel Zakon o partnerski zvezi (ZPZ), ki se je začel uporabljati 24. februarja 2017 in prinaša enake pravice in dolžnosti (z izjemo možnosti posvojitve otrok in oploditev z biomedicinsko pomočjo), kot jih imata zakonca in zunajzakonska partnerja različnih spolov?

Končno napredek (D69). Jaz mislim, da je super, da smo končno pokazali kot družba, da nam je vsaj malo mar (D70). Ampak še vedno nimamo enakih pravic kot raznospolni pari in potem se prašam, ali res smo naredili korak naprej? (D71). No sicer sem srečen, da se lahko poročim, ampak tudi otroke bi si želel (D72), pa se mi zdi, da je do tja še dolga pot (D73).

9.6. Priloga 6 – Intervju E

ZAPIS POGOVORA 5 (E)

Starostna skupina: 23 let

Območje bivanja: vas

Datum: 5. 4. 2018

Trajanje: 15 min

Kraj: Kavarna Pritličje v Ljubljani

1. Komu si najprej razkril/la, da si gej/lezbijka in na kakšen način?

Prva oseba, ki sem ji zaupala skrivnost, da sem lezbijka, je bila moja najboljša prijateljica v osnovni šoli 8. razreda (E1), če se prav spomnim sem ji to napisala na listek pri uri zgodovine. (E2)

2. Kako je ta oseba reagirala in kako si se ob tem počutil/la?

Sošolka me je prijetno presenetila, ker je bila z mojim razkritjem pozitivna (E3) in za tista leta odreagirala zelo pametno, ker je rekla, da naj ljubim, kogar hočem, in naj bom, kar sem (E4), takrat sem dobila neko upanje, da mogoče to, kar sem, pa le ni tako slabo, kakor se mi je zdelo na začetku. (E5)

3. Zaradi katerega razloga si se odločil/la, da deliš to z drugimi?

Da sem to delila z drugimi sem se odločila zato, ker sem verjetno potrebovala neko tolažbo prijateljev, (E6) da to, kar sem, ni tako slabo (E7), in sem hotela, da nekdo ve, da se spopadam z iskanjem sama sebe. (E8)

4. Kako se je odzvala družina, če si z njimi to delil/la?

Moja družina je na moje razkritje reagirala zelo pozitivno (E9), še posebej z strani moje mame, saj se je letos tudi udeležila parade ponosa, (E10) nekako mi vsa družina daje podporo, (E11) čeprav o tem z očetom ne govorim veliko, ve pa, da sem istospolno usmerjena. (E12)

5. Če si bil/la kdaj deležen/na kakršne koli oblike nasilja ali zaničevanja, kakšne oblike le tega si bil/la deležen/na?

V povezavi z mojo spolno usmerjenostjo še nisem doživela nasilja (E13).

6. Na kakšen način si to doživljal/la? Kako si se ob tem počutil/la?

/

7. Komu si povedal/la? Kako je pomagal/la?

/

8. S kakšnimi pritiski si se do sedaj že srečal/la?

Pritisk družbe je na ramenih vseh, tako na nas (posebnih) kot drugih, ki skušajo vsak dan ujeti neko družbeno normo ali z materialnimi stvarmi, kakor z lepotnimi ideali. (E14) Dolgo časa sem se bala biti to, kar sem, (E15) ampak sem prišla do zaključka, da dokler imam sama sebe rada, me bodo sprejemali

tudi ljudje, ki si želijo biti v mojem življenju. (E16)

9. S čigave strani si prejel/la te pritiske? Kako si se ob tem počutil/la?

Največ pritiska se mi zdi, da dobim na ulicah v pogledih starejših ljudi, ki se verjetno sprašujejo, kaj za vraga je ta človek, (E17) ampak raje zamižim na eno oko in se z dvignjeno glavo odpravim mimo obsojajočih obrazov, (E18) konec koncev, kaj pa mi sploh pomenijo tujci na ulici ? (E19)

10. Kako si se na te pritiske odzval/la?

Nisem jim posvečala pozornosti. (E20)

11. Kdo te podpira?

Podpira me celotna družina (E21), še posebej pa moja mama, (E22) ki se je lansko leto tudi udeležila parade ponosa in mi tako še bolj izkazala njeno močno podporo. (E23)

12. Kaj pa so dobre izkušnje, ki si jih doživel/la?

Kot sem že rekla, ja, je bila ta parada en velik pokazatelj, kako močno me mama podpira, (E24) na splošno so bile moje izkušnje z mojo spolno usmerjenostjo zelo pozitivne. (E25)

13. Na kakšen način doživljaš sebe kot sprejetega člana družbe?

Sama sebe kot homoseksualko sem se že tako vzljubila (E26) in se razgledala o družbi, da se imam pač za človeka z srcem in vsemi organi, ki jih potrebujem, kakor kakšen drug človek. (E27) Sem človek, ki pač ljubi človeka. (E28) Všeč mi je, da sem taka po izgledu in karakterju, kakršna hočem biti (E29), saj je večina ljudi v današnjih časih naravnana k temu, da želi slediti družbi, sami sebe pa ne vprašajo, če je to sploh to, kar so in želijo od samega sebe.

14. Kako vidiš slovensko družbo v odnosu do homoseksualnosti?

Vidim, da so v Slo družbi mlajše generacije bolj osveščene o LGBT skupnosti (E30) in jo bolj podpirajo, (E31) kakor starejše generacije, ki so bile vzgojene v drugačnih časih z drugačnim znanjem. (E32) Na splošno pa sem tudi mnenja, da mnogi priseljenci ne tako razvitih držav dosti bolj zaničujejo homoseksualnost, kakor domačini. (E33)

15. Kakšne posledice je po tvojem mnenju pustil na družbi zavrnjen zakonik za izenačenje pravic?

Mislim, da je zavrnjen zakonik pustil na družbi nekak negativen pečat o ljudeh LGBT, (E34) saj so mnogi terorizirali istospolne družine, (E35) niso pa pogledali na širše vidike današnje družbe in počutje članov LGBT. (E36)

16. Kaj bi se moralo v današnji družbi spremeniti, da bi bila situacija boljša za istospolno usmerjene?

Mislim da bi vsi ljudje, ne samo v Sloveniji, morali čutiti več razumevanja do vseh drugačnih in tudi ne drugačnih (do vseh ljudi), (E37) saj smo usi le živa bitja, ki imamo čustva in hočemo skozi življenje najlepše, poleg tega pa se mi zdi, da bi bilo pomembno, da se v šolah učimo tudi splošnega zavedanja in vedenja o življenju (E38) in o mogoče ne tako sprejetih temah, ki težijo kar veliko današnje mladine (E39).

17. Kakšne spremembe pa bo/že je prinesel Zakon o partnerski zvezi (ZPZ), ki se je začel uporabljati 24. februarja 2017 in prinaša enake pravice in dolžnosti (z izjemo možnosti posvojitve otrok in oploditev z biomedicinsko pomočjo), kot jih imata zakonca in zunajzakonska partnerja različnih spolov?

Tu se lahko naslonim kar na zgoraj napisano. Ljudje bi morali razumeti, da smo lahko tudi mi dobri straši (E40), in me jezi, da je posvojitev in oploditev izključena iz zakona (E41). Tako smo hkrati sprejeti in diskriminirani (D42). Več ljubezni in manj sovraštva bi bilo za vse bolje (D43).

9.7. Priloga 7 – Intervju F

ZAPIS POGOVORA 6 (F)

Starostna skupina: 25 let

Območje bivanja: vas

Datum: 3. 1. 2019

Trajanje: 25 min

Kraj: Stanovanje v Ljubljani

1. Komu si najprej razkril/la, da si gej/lezbijka in na kakšen način?

Atiju (F1). Starša sta se ravno na tisti dan začela ločevati in najbrž je to pomagalo pri sprejemanju

tega; dejansko sem rekel, da mislim, da sem gej (F2). To je bila vsa umetnost, še zdaleč pa ni lahko kaj takega reči naglas (F3).

2. Kako je ta oseba reagirala in kako si se ob tem počutil/la?

Ati me je objel in rekel, da je nekako slutil (F4) to in da me ima še vedno zelo rad (F5).

3. Zaradi katerega razloga si se odločil/la, da deliš to z drugimi?

Delim s tistimi, ki mi nekaj pomenijo (F6). To je, kot bi delil, da je recimo tvoj najljubša barva oranžna. Nič posebnega, le golo dejstvo, seveda pa še nikoli nisem slišal nikogar reči, da je nasprotno spolno usmerjen.

4. Kako se je odzvala družina, če si z njimi to delil/la?

Nekateri člani so rabili kakšen dan, večina pa je odlično sprejela (F7), saj sem še vedno ista oseba, to kar pa počneš v spalnici in s kom, je pa čisto tvoja stvar (F8).

5. Če si bil/la kdaj deležen/na kakršne koli oblike nasilja ali zaničevanja, kakšne oblike le tega si bil/la deležen/na?

V osnovni šoli je bilo kar pestro (F9); od vpitja (F10) do metanja ledenih sveč vame (F11) in podobno. Ampak to je minilo in naprej greš samo še kot močnejša oseba (F12).

6. Na kakšen način si to doživljal/la? Kako si se ob tem počutil/la?

Seveda se človek počuti zelo slabo (F13) in se sprašuješ, zakaj se ti to sploh dogaja (F14). Pač zelo bedno je (F15), moraš ostati trden in se ne sekirati za to (F16). Moje izkušnje kažejo, da potem ko malo bolj odrasteš, imajo tiste osebe, ki so te zafrkavale, še večje spoštovanje do tebe.

7. Komu si povedal/la? Kako je ta oseba pomagala?

Nikomur nisem povedal, poskušal sem se s tem spoprijeti sam (F17).

8. S kakšnimi pritiski si se do sedaj že srečal/la?

/

9. S čigave strani si prejel/la te pritiske? Kako si se ob tem počutil/la?

/

10. Kako si se na te pritiske odzval/la?

/

11. Kdo pa te podpira?

Moram reči, da še nisem imel tako slabe izkušnje (trkam na les) in da me večina ljudi, ki mi nekaj pomeni, podpira (F18). Seveda pa, če neko stvar delaš dobro, pridejo s tem tudi sovražniki, ampak kdo pa ima čas, da se ukvarja z njimi – samo še večji zagon ti dajo (F19).

12. Kaj pa so dobre izkušnje, ki si jih doživel/la?

Joj, punce so čisto preveč navdušene nad tem, da imajo pa sedaj gej frenda, ki so si ga celo življenje želele (F20) (bohved, če si želijo tudi strejt frenda, pa picopeka, prodajalca v Mercatorju, takega, ki ima blond lase ... ok, butasti primeri, ampak samo golo dejstvo mi je zanimivo ...)

13. Na kakšen način doživljaš sebe kot sprejetega člana družbe?

Uff, v Sloveniji je še malo težko s tem vaškim razmišljanjem (F21). Nismo še tam, se pa premika (F22). Aja, pa večinoma nosim črne oz. temne obleke, edino če me kdo postrani gleda, potem zanalašč oblečem kaj roza ali fluorescentnega, samo tako, da me še bolj opazi.

14. Kako vidiš slovensko družbo v odnosu do homoseksualnosti?

Se premika, ampak počasi (F23). Še vedno so strejt Jožeti in Janezi (oprostite izrazu, ampak pač vaški gospodje) malo preveč proti temu, pa ne vem, kdo je komu kaj hudega naredil (F24). Saj ne bomo meli lateks shodov ali kaj podobnega. No, pa tudi če, to je pač stvar vsakega posameznika.

15. Kakšne posledice je po tvojem mnenju pustil na družbi zavržen zakonik za izenačenje pravic v letu 2015 ?

Ker so dodali posvojitve, je zakon padel (F25). Hoteli so preskočiti ogromno stopnico, pa ni uspelo. Najprej pravice, naslednjič otroci (F26). Definitivno pa spol nima veze pri tem, kako dober starš si.

16. Kaj bi se moralo v današnji družbi spremeniti, da bi bila situacija boljša za istospolno usmerjene?

Več izobraževanja bi bilo super (F27). Ljudje (nekateri) še vedno mislijo, da v zrak špricajo hormone, da bomo kradli otroke, vnuke? (F28), da bomo imeli ne vem kakšne shode, da dva moška oz. ženski ne moreta biti enako dobra starša in podobno (F29).

17. Kakšne spremembe pa bo/že je prinesel Zakon o partnerski zvezi (ZPZ), ki se je začel uporabljati 24. februarja 2017 in prinaša enake pravice in dolžnosti (z izjemo možnosti posvojitve otrok in oploditev z biomedicinsko pomočjo), kot jih imata zakonca in zunajzakonska partnerja različnih spolov?

Mislim, da nihče nikomur ne krade vnukov, tudi če se poročimo (F30). Osebno mislim, da so izenačili pravice z »navadnimi« pari in da se to njih definitivno ne tiče. Torej, na mene ne vpliva, če se fant in punca poročita, zakaj bi torej obratno vplivalo na njih? (F31)

9.8. Priloga 8 – Intervju G

ZAPIS POGOVORA 6 (G)

Starostna skupina: 21 let

Območje bivanja: mesto

Datum: 13. 1. 2019

Trajanje: 15 min

Kraj: Kavarna v Škofji Loki

1. Komu si najprej razkril/la, da si gej/lezbijka in na kakšen način?

Najprej sem se razkrila mojim štirim najboljšim prijateljem (G1), bilo je okrog 1. ure zjutraj in vsi smo bili pod uplivom alkohola (G2). Takrat je bil pravi trenutek, saj nisem čutila strahu.

2. Kako je ta oseba reagirala in kako si se ob tem počutil/la?

Bili so veseli (G3), saj so vsi domnevali, da sem istospolno usmerjena, samo si niso upali vprašati (G4). Ob tem sem se počutila, kakor da se mi je kamen odvalil iz srca (G5). Nepopisna sreča (G6).

3. Zaradi katerega razloga si se odločil/la, da deliš to z drugimi?

Ker sem hotela biti jaz, nisem se več hotela pretvarajti (G7).

4. Kako se je odzvala družina, če si z njimi to delil/la?

Najbolj ožji del družine (oče,mama) je to novico sprejel najslabše (G8). Z vsemi ostalimi (bratraci, sestrične) ni bilo nobenega problema (G9).

5. Če si bil/la kdaj deležen/na kakršne koli oblike nasilja ali zaničevanja, kakšne oblike le tega si bil/la deležen/na?

Deležna sem bila nasilja z očetove strani (G10). Ob novici, da sem istospolno usmerjena, sva se stepla (G11). Drugače pa verbalno nasilje je vedno prisotno, kamorkoli greš (G12).

6. Na kakšen način si to doživljal/la? Kako si se ob tem počutil/la?

Po nečem takem bi se vsak človek počutil prizadetega (G13). Sploh, ko ti najbližji v družini reče, da nisi vreden, da živiš v tem svetu (G14). Takrat nastopi depresija in podobne stvari (G15).

7. Komu si povedal/la? Kako je ta oseba pomagala?

Povedala sem takratni puncu (G16), najboljši prijateljici (G17) ter takratni razredničarki, ki mi je vedno stala ob strani (G18).

8. S kakšnimi pritiski si se do sedaj že srečal/la?

S pritiski, kot so: kdaj boš imela fanta (G19), zakaj se ne oblačiš bolj ženstveno itd. (G20)

9. S čigave strani si prejel/la te pritiske? Kako si se ob tem počutil/la?

Takšne pritiske prejemam samo od starejše populacije (G21). Ob tem se počutim nelagodno (G22).

10. Kako si se na te pritiske odzval/la?

Take pritiske preslišim (G23) in nadaljujem pogovor v drugi smeri (G24).

11. Kdo pa te podpira?

Podpirajo me vsi prijatelji (G25), sestrične, bratranci, (G26) teta in stric (G27).

12. Kaj pa so dobre izkušnje, ki si jih doživel/la?

Spoznala sem več meni podobnih ljudi (G28).

13. Na kakšen način doživljaš sebe kot sprejetega člana družbe?

Počutim se srečno, saj sem lahko to, kar sem (G29). Brez kakršnih koli upravljanj in podobno.

14. Kako vidiš slovensko družbo v odnosu do homoseksualnosti?

Menim, da slovenska družba čedalje bolj podpira istospolne ljudi v Sloveniji (G30). Mladi so najbolj vplivni, kar lahko vidimo tudi po družabnih omrežjih (G31).

15. Kakšne posledice je po tvojem mnenju pustil na družbi zavrnjen zakonik za izenačenje pravic v letu 2015 ?

Po mojem mnenju, je veliko mladih v letu 2015 zaradi tega ostalo v omari (G32) (they didn't come out). Mislim, da so se predstavniki LGBT počutili nemočne (G33). Nekateri so se počutili neprijetno, saj so imeli ves čas v mislih, da jih družba ne sprejema (G34).

16. Kaj bi se moralo v današnji družbi spremeniti, da bi bila situacija boljša za istospolno usmerjene?

Pristop določenih ljudi (G35). Več mladih bi moralo stopiti skupaj in starejši populaciji prikazati, da smo na koncu vsi enaki (G36). Veliko več LGBT (slo) ljudi bi moralo biti predstavljenih na TV-ju

(G37).

17. Kakšne spremembe pa bo/že je prinesel Zakon o partnerski zvezi (ZPZ), ki se je začel uporabljati 24. februarja 2017 in prinaša enake pravice in dolžnosti (z izjemo možnosti posvojitve otrok in oploditev z biomedicinsko pomočjo), kot jih imata zakonca in zunajzakonska partnerja različnih spolov?

Velika sprememba je za istospolni par, saj sprejmeta lahko zakonsko zvezo (G38). Za družbo pa mislim, da ni večje razlike, glede na to, kar prebiram na Facebooku (G39).

9.9. Priloga 9 - Odprto kodiranje

9.9.1. Odprto kodiranje A

Tabela 1. : Odprto kodiranje A

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NAD - KATEGORIJA	TEMA
A1	<i>Bile smo s tremi prijateljicami, s katerimi sem se tisti čas veliko družila.</i>	Tri prijateljice iz tistega časa	Prijateljice	Oseba	Razkritje
A2	<i>..., in ena je povedala, da bi lahko imela kaj s punco in po dolgem premoru sem tudi jaz priznala, da bi mogoče imela tudi jaz.</i>	Pogovor o razmerjih med dekleti	Pogovor	Način razkritja	Razkritje
A3	<i>Reagirale so podporno, zdi se mi, da so me razumele in kasneje sta se dve trudile me skupaj spraviti tudi s tisto, ki je priznala.</i>	Podporna reakcija in razumevanje	Podpora	Reakcija ob razkritju	Razkritje
A4	<i>Počutila sem se dobro, sicer malo zaskrbljeno, ker niti še sama sebi še nisem čisto priznala takrat.</i>	Zaskrbljenost zaradi nepriznanja sebi	Zaskrbljenost	Občutki ob razkritju	Razkritje
A5	<i>Ampak občutek, da sem se lahko odprla in sama sebi priznala je bil zame najpomembnejši.</i>	Dober občutek ob samo-priznanju	Samo-priznanje	Občutki ob razkritju	Razkritje
A6	<i>Ker tega nisem želela skrivati, ker</i>	Odprtost zaradi občutka	Občutek normalnosti	Razlog za razkritje	Razkritje

	<i>se mi zdi to nekaj čisto normalnega.</i>	normalnosti			
A7	<i>To sem jaz in pričakujem in želim, da me družba sprejema točno tako kot sem, in to kako sem usmerjena me ne definira.</i>	Samozavest vase in sprejetje, ki ne temelji na spolni usmerjenosti	Želja po sprejetju družbe	Razlog za razkritje	Razkritje
A8	<i>Doma v resnici niti nisem povedala ali priznala, da sem lezbijka. En dan sem kar prišla domov z mojo punco.</i>	Brez priznanja	Način razkritja družini	Razkritje družini	Razkritje
A9	<i>..., saj smo odprta družina in se mi ne zdi to nič takega.</i>		Odprta družina	Družina	Razkritje
A10	<i>Edino potem, čez nekaj časa, mi je mami priznala, da ji je bilo takrat to težko sprejet, ampak da me vseeno spoštuje in me ima rada točno tako kot sem.</i>	Težje sprejetje mame	Odziv družine	Razkritje družini	Razkritje
A11	<i>Predvsem sem bila deležna psihičnega nasilja in ne-sprejemanja.</i>	Psihično nasilje in zavračanja	Psihično nasilje	Oblika nasilja	Nasilje
A12	<i>..., saj sem že takoj lahko videla v družbi, s katero sem se včasih družila, da če sem komu povedala, ni tega želel sprejeti in se sedaj ne družimo več.</i>	Prekinitev druženja zaradi zavračanja homoseksualnosti	Nesprejetje družbe	Vrsta pritiska	Pritiski
A13	<i>To me je zelo prizadelo, vendar tako vsaj ugotoviš kdo so tvoji pravi prijatelji.</i>	Prizadetost in spoznanje kdo so pravi prijatelji	Spoznanje skozi bolečino	Občutki ob doživljanju nasilja	Nasilje
A14	<i>Vedno pa pridejo zraven žalitve in posmehovanje.</i>	Žalitve in posmehovanje	Verbalno nasilje	Oblika nasilja	Nasilje
A15	<i>Na samem začetku mi je bilo res grozno, me je prizadelo.</i>		Začetna prizadetost	Občutki ob doživljanju nasilja	Nasilje
A15a	<i>Takrat niti še nisem sama sebi priznala in sem vse skupaj še težje prenašala.</i>		intenzivnejše doživljanje zaradi nesprejetja sebe	Občutki ob doživljanju nasilja	Nasilje
A16	<i>..., ampak potem pa spoznaš osebe,</i>	Spoznanje odprtih oseb	Spoznanje	Občutki ob doživljanju	Nasilje

	<i>ki te imajo rade za to kar si in ti postane vseeno.</i>			nasilja	
A17	<i>To sem delila z mojo punco, ker sem vedela, da me razume in čuti.</i>	Punca / razumevanje	oseba	Pomoč	Nasilje
A18	<i>Največ je bilo na pogovoru, saj vem, da je sama prestala podobne izkušnje in zavedam se, da je ona človek, ki me najbolje razume.</i>	Razumevanje zaradi podobnih izkušenj	Pogovor in razumevanje	Pomoč	Nasilje
A19	<i>Največkrat s pritiski prijateljev, ker me nekateri niso sprejeli in sem tako izgubila stike z njimi.</i>	Pritiski prijateljev zaradi nesprejetja	Nesprejetje prijateljev	Vrste pritiskov	Pritiski
A20	<i>Največji pritisk mi je bil, da sem priznala sama sebi, ker se mi je zdelo, da jaz pa že ne morem biti lezbijka.</i>	Težko priznanje sebi zaradi negotovosti vase	Priznanje sebi	Vrste pritiskov	Pritiski
A21	<i>..., in pa pritiski družine, ker babi in dedi še danes ne vesta.</i>	Nevednost babice in dedka	Pritiski družine	Vrste pritiskov	Pritiski
A22	<i>Pritiski prijateljev.</i>	Prijatelji	Oseba	Vrsta pritiskov	Pritiski
A22a	<i>..., pritiski družine.</i>	Družina	Oseba	Vrsta pritiskov	Pritiski
A22b	<i>..., in pa tudi nekaj pritiskov s strani družbe, predvsem neodprte družbe.</i>	Družba - neodprta	Oseba	Vrsta pritiskov	Pritisk
A23	<i>Nisem se počutila dobro in boli te, ko veš, da te svet ne sprejema samo zaradi tega, ker si drugačen.</i>	Slabo počutje zaradi občutka nesprejetja zaradi drugačnosti	Bolečina in nesprejetje	Občutki ob doživljanju pritiskov	Pritiski
A24	<i>Ampak učimo se iz bolečine in napak in tako sem skozi to samo zrastle.</i>	Učenje skozi napake in bolečino	Osebnostna rast	Občutki ob doživljanju pritiskov	Pritiski
A25	<i>Niti se nisem nekaj posebej odzvala. Večino časa sem vse zadrževala v sebi in nisem bolečine delila.</i>	Brez odziva, zaradi zadrževanja bolečine v sebi	Zadrževanje bolečine v sebi	Odziv na pritiske	Pritiski
A26	<i>..., vendar sem s časom reflektirala in sedaj mi ne pridejo več do živega.</i>	Rast skozi samorefleksijo	Samorefleksija	Odziv na pritiske	Pritiski
A27	<i>Ugotovila sem, da</i>		Razlikovanje	Odziv na	Pritiski

	<i>nekateri ljudje rabijo več časa in da so nekateri bolj zaprti glede takih stvari in da smo si različni.</i>		ljudi	pritiske	
A28	<i>Zdaj mi je največja podpora moja punca in pa moja mami.</i>	Podpora mame in punce	Podpora najožjih članov	Osebe	Podpora
A29	<i>Ko imam to punco jo mami zelo dobro sprejema, ter me skozi to zvezo zelo podpira.</i>	Mamino sprejetje punce v družino	Sprejetje punce	Način podpore	Podpora
A30	<i>Hkrati pa vem, da lahko z obema govorim o vsem, in da me bosta vedno podprli.</i>		Sproščen pogovor	Način podpore	Podpora
A31	<i>Da so mi prijatelji govorili naj me ne bo strah, da to jaz sem in naj bom na to ponosna in da naj me ne bo ničesar sram.</i>	Spodbuda prijateljev k sprejemanju sebe	Podpora prijateljev	Podpora	Dobre izkušnje
A32	<i>Sedaj sem si priznala in me ni več strah, se lahko sprehajam z roko v roki z mojo punco po ulici, in ja me ljudje gledajo ampak sem vseeno sproščena.</i>	Skozi priznanje se lahko javno izpostavi brez sramu	Osebna rast zaradi sprejetja sebe	Sprejetje sebe	Dobre izkušnje
A33	<i>Dobra izkušnja je tudi odziv moje mami, ker me sprejema in mi nudi vso ljubezen in podporo v tej zvezi.</i>	Mamino sprejetje in ljubezen	Podpora mame	Podpora	Dobre izkušnje
A34	<i>Normalno. Ne bi rekla, da se oziram za tem, saj je v današnji družbi neko vodilo in dobra plat, da si ti izjemen in drugačen in samosvoj.</i>	Izjemnost je dobra	Dobro	Doživljanje sebe v družbi	Družba
A35	<i>Definitivno so se zgodili veliki premiki, vendar pa smo na zavrtnem zakoniku dokazali, da vseeno pa smo še zelo zaprta družba.</i>	Zavrtnjen zakonik je pokazatelj zaprtosti naše družbe	Zaprta družba	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba

A35a	<i>..., in nekaj se bo moralo spremenit. Če ne letos se bo moralo čez 10 let.</i>	Bližnja prihodnost	Potreba po spremembi	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
A36	<i>..., ker konec koncev smo vsi samo ljudje in bo prišlo do tega, da bomo imeli enake pravice.</i>	Enakopravnost ljudi	Potreba po spremembi	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
A37	<i>Se mi pa zdi, da so najbolj zaprti v odnosu do te teme še vedno starejši in pa ljudje iz vasi.</i>	Starejši in ljudje iz vasi	Najbolj zaprte skupine ljudi	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
A38	<i>Širša družba se po mojem mnenju niti ne bo obremenjevala s tem, edino zagovorniki človeških pravic se bodo še nadaljnjo borili za izenačitev pravic.</i>	Manj pozornosti s strani družbe, več s strani zagovornikov človeških pravic	Borba zagovornikov človekovih pravic	Posledice zavrženega zakonika	Družba
A39	<i>Ampak zame kot lezbijko se mi zdi, da zavržen zakonik ni prinesel nič dobrega in samo dodatno diskriminira, saj ta zakon ne bi nikomur nič odvzel.</i>		Dodatna diskriminacija	Posledice zavrženega zakonika	Družba
A40	<i>Že sprejetje tega zakonika bi bil izjemno velik korak za našo družbo.</i>		Sprejetje zavrženega zakonika	Sprememba v družbi	Družba
A41	<i>Definitivno bi morali mediji prikazovati homoseksualnost v boljši oziroma pozitivni luči.</i>	Pozitivno prikazovanje homoseksualnosti	Pozitivni mediji	Sprememba v družbi	Družba
A42	<i>Potrebno je tudi ljudi izobraževati o tej temi, saj se ljudje bojijo stvari, ki jih ne poznajo.</i>	Strah ljudi pred nepoznanim	Izobraževanje ljudi	Sprememba v družbi	Družba
A43	<i>Definitivno je ogromen korak naprej...</i>		Korak naprej	Sprememba ob sprejetju zakona o partnerski zvezi	Družba
A44	<i>..., vendar moramo še ogromno na tem narest, sej če pogledaš so otroci še vedno izključeni iz igre...</i>	Potreben čas in delo na tem, da dosežemo enakopravnost	Želja po enakopravnosti	Sprememba ob sprejetju zakona o partnerski zvezi	Družba
A45	<i>..., kar za nas še</i>	Boj za	Nadaljnji boj	Sprememba ob	Družba

	<i>zmeri pomen neenakopravnost in nadaljnji boj.</i>	enakopravnost		sprejetju zakona o partnerski zvezi	
--	--	---------------	--	-------------------------------------	--

9.9.2. Odprto kodiranje B

Tabela 2. : Odprto kodiranje B

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NAD - KATEGORIJA	TEMA
B1	<i>Najprej sem razkril svoji najboljši prijateljici.</i>		Prijateljica - najboljša	oseba	Razkritje
B2	<i>Povabil sem jo na sprehod, ker sem vedel, da naju nihče ne bo motil in potem sem ji enostavno povedal, da sem gej.</i>	Želja po nemotenosti ob razkritju	Sprehod na samem	Način razkritja	Razkritje
B3	<i>Na začetku je bila malo presenečena, nato pa je povedala, da me sprejema.</i>	Začetna presenečenost in sprejemanje	Presenečenje	Reakcija ob razkritju	Razkritje
B4	<i>Kasneje se je tudi pošalila, da je že od nekdaj slutila.</i>	Dolgo prisotna slutnja	Slutnja	Reakcija ob razkritju	Razkritje
B5	<i>Počutil sem se zelo dobro, ker sem vedel, da bo šlo od takrat naprej vse lažje. Počutim se, da sem končno lahko to kar sem.</i>	Pozitivni občutki zaradi sprejetja sebe	Sprejetost sebe	Občutki ob razkritju	Razkritje
B6	<i>Nisem želel živeti v laži. Sprijaznil sem se s tem, da bom enkrat moral povedati.</i>	Želja po iskrenem življenju	Iskreno življenje	Razlog za razkritje	Razkritje
B7	<i>Vedel sem, da če se razkrijem, bodo ob meni stali pravi prijatelji.</i>	Podpora pravih prijateljev	Podpora	Razlog za razkritje	Razkritje
B8	<i>Družina je bila sprva malce razočarana, predvsem mami je zelo vrglo iz tira, po enem tednu pa je bilo že vse normalno se mi zdi.</i>	Prvotno razočaranje	Odziv družine	Razkritje družini	Razkritje
B9	<i>Veliko smo se o tem tudi pogovarjali in me sprejemajo</i>	Sprejemanje skozi pogovor	Odziv družine	Razkritje družini	Razkritje

	<i>takšnega kot sem.</i>				
B10	<i>Naša družina nikoli ni bila diskriminatorna do nikogar, zato je bilo še toliko lažje.</i>	Lažje priznanje zaradi ne diskriminatornosti družine	Odperta družina	Družina	Razkritje
B11	<i>Bil sem deležen verbalnega nasilja oziroma sovražnega govora, ko sem bil mlajši.</i>	Doživljanje verbalnega nasilja v mlajših letih	Verbalno nasilje	Oblika nasilja	Nasilje
B12	<i>Predvsem so govorili besede kot peder, ali pa da sva s prijateljem »fega«.</i>	Žalitve in posmehovanje	Verbalno nasilje	Oblika nasilja	Nasilje
B13	<i>Ta izkušnja mi je bila zelo neprijetna, ker takrat še sam pri sebi nisem imel vsega razčiščenega.</i>	Neprijetno doživljanje izkušnje, zaradi še ne sprejemanja sebe	Neprijetna izkušnja	Občutki ob doživljanju nasilja	Nasilje
B14	<i>Tudi sam s sabo se takrat še nisem sprijaznil s tem, da sem verjetno gej in takrat si še posebno ranljiv in zato toliko bolj boli ta izkušnja.</i>	Ranljivost in bolečina zaradi nesprejetja sebe	Ranljivost in bolečina	Občutki ob doživljanju nasilja	Nasilje
B15	<i>O tem sem povedal svoji najboljši prijateljici.</i>	Prijateljica - najboljša	Oseba	Pomoč	Nasilje
B16	<i>..., ki me je skozi vso osnovno šolo podpirala in me varovala pred sovražnim govorom. Vedno ko sem kaj potreboval je bila ob meni.</i>	Prijateljica / Zaščita pred verbalnim nasiljem	Oseba	Pomoč	Nasilje
B17	<i>Ta sovražni govor, ki sem ga doživljal skozi osnovno šolo je bil zame največji pritisk.</i>	Doživljanje sovražnega govora skozi osnovno šolo	Sovražni govor	Vrste pritiskov	Pritiski
B18	<i>Z drugimi manjšimi pritiski se niti nisem toliko ukvarjal.</i>	Brez posebne pozornosti za manjše pritiske	Manjši nepomembni pritiski	Vrste pritiskov	Pritiski
B19	<i>Predvsem sedaj, ko sem samozavesten v sebe, se me take stvari ne dotaknejo več.</i>	Moč zaradi trenutne samozavesti	Samozavest	Soočanje s pritiski	Pritiski
B20	<i>Pritiske sem doživljal s strani sošolcev.</i>	Sošolci	Osebe	Vrsta pritiskov	Pritiski

B20a	<i>Nekajkrat so bili tudi pripadniki starejših letnikov.</i>	Pripadniki starejših letnikov	Osebe	Vrsta pritiskov	Pritiski
B21	<i>Ob tem sem se počutil zelo zaničevalnega in nezaželenega in sem zelo trpel, ker tega nisem čisto razumel.</i>	Zaničevanje, trpljenje in občutek nezaželenosti	Bolečina	Občutki ob doživljanju pritiskov	Pritiski
B22	<i>Na pritiske sem se odzval tako, da sem se odmaknil. Preprosto sem ignoriral ljudi, poskušal jih preslišat.</i>	Odmik od situacije in preslišanje	Odmik	Odziv na pritiske	Pritiski
B23	<i>Nihče me ne podpira, ker podpore ne potrebujem.</i>	Ni zelene podpore	Samopodpora	Osebe	Podpora
B24	<i>Sedaj živim normalno življenje s prijatelji, ki jih imam rad in prav tako oni mene.</i>	Pomen ljubezni prijateljev za normalno življenje	Normalno življenje	Pridobitev	Podpora
B25	<i>To da sem spoznal sebi enake ljudi.</i>	Spoznanje sebi enakih ljudi	Sklepanje novih poznanstev	Širša socialna mreža	Dobre izkušnje
B25a	<i>..., ko sem se lahko odkrito pogovarjal o tej temi, ko smo se skupaj zabavali in uživali življenje kot prosti ljudje.</i>	Spoznanje novih ljudi / Odkrit pogovor in zabava	Sklepanje novih poznanstev	Širša socialna mreža	Dobre izkušnje
B26	<i>Dobra izkušnja mi je tudi to, da me je družina sprejela in da v domačem okolju lahko funkcioniram normalno.</i>	Normalno funkcioniranje zaradi sprejetja družine	Sprejetje družine	Podpora	Dobre izkušnje
B27	<i>Sebe doživljam veselo in predvsem srečno ter sproščeno.</i>	Veselo in sproščeno doživljanje	Pozitivno doživljanje	Doživljanje sebe v družbi	Družba
B28	<i>Mislim, da se bližamo času, ko bo ta »tabu« kmalu postal del naše družbe in bomo lahko živeli še bolj svobodno življenje brez kakršne koli diskriminacije.</i>	Bližajoče se svobodnejše življenje	Potrebna podpora LGBT skupnosti	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
B29	<i>Kot pravi statistika, je slovenska družba še vedno precej nazadnjaška.</i>		Nazadnjaška družba	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
B30	<i>..., še predvsem</i>	Neizobraženi	Najbolj zaprte	Družba v	Družba

	<i>neizobraženi, med 30 in 50 letom starosti.</i>	ljudje	skupine ljudi	odnosu do homoseksualnosti	
B31	<i>Pri mladih se že pozna ta liberalnost in odprtost do družbe. Te se tudi borijo za premik.</i>	Mladi	Najbolj odprte skupine ljudi	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
B32	<i>Po referendumu v Sloveniji posledic ni bilo in jih ne bo, smo pa posledice pustili v zunanjem svetu, ko smo referendum zavrnil in pustili slab pečat.</i>	Puščen slab pečat v drugih državah	Slab pečat	Posledice zavrnjenega zakonika	Družba
B33	<i>Jaz osebno sem bil po razglasitvi rezultatov referenduma precej razočaran nad slovensko družbo, predvsem zato, ker ljudje ne grejo na volišča.</i>	Razočaranost ob neudeležbi na volitvah	Razočaranje	Občutki ob zavrnitvi zakonika	Družba
B34	<i>Sprejet zakon o partnerski zvezi je že en korak naprej k temu, da bomo dosegli popolno enakopravnost.</i>	Sprejet zakon o partnerski zvezi je korak do enakopravnosti	Sprejet zakon o partnerski zvezi	Sprememba v družbi	Družba
B35	<i>Mislim, da je potrebno počakati, da mlajše, »modernejš« generacije nadomestijo starejšo populacijo, in kmalu se bo vse spremenilo.</i>	Nadomestitev starejših generacij z mlajšimi	Sprememba generacij	Sprememba v družbi	Družba
B36	<i>Po drugi strani pa bi bilo treba izobraziti SDS.</i>	Izobrazba SDS stranke	Izobrazba	Sprememba v družbi	Družba
B37	<i>Pozitivne...</i>		Pozitivna	Sprememba ob sprejetju zakona o partnerski zvezi	Družba
B38	<i>..., končno smo naredili korak naprej in srečen sem, da se pomikamo nekam.</i>	Premikanje	Korak naprej	Sprememba ob sprejetju zakona o partnerski zvezi	Družba
B39	<i>Sam bi se rad poročil in ne želim imet otrok, za nekatere pa verjamem, je dejstvo, da jih ne</i>	Sočustvovanje s tistimi, ki želijo otroke	Sočustvovanje	Sprememba ob sprejetju zakona o partnerski zvezi	Družba

	<i>smejo imet predstavlja veliko žalost.</i>				
--	--	--	--	--	--

9.9.3. Odprto kodiranje C

Tabela 3 : Odprto kodiranje C

ŠT. IZJA VE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORI JA	TEMA
C1	<i>Se ne spomnim, ker je to ubistvu tko potekalo, da sem se ful iskala tam konec OŠ.</i>	Zamegljen spomin	Brez točne informacije	Oseba	Razkritje
C2	<i>O tem smo se prvič pogovarjali s prijatelji po mojem...</i>		Prijatelji	Oseba	Razkritje
C3	<i>... (pogovor) spontan in mimogrede v situaciji.</i>	Spontan pogovor o tej temi	Pogovor	Način razkritja	Razkritje
C4	<i>Ker smo bili še dosti mladi, se najbolj spomnim reakcij, da mi niso čisto verjeli.</i>	Nejeverje zaradi mladosti	Nejeverje	Reakcija ob razkritju	Razkritje
C5	<i>... V smislu »kaj res? A se zafrkavaš?«</i>		Šok	Reakcija ob razkritju	Razkritje
C6	<i>Verjetno je bil za nekatero šok, ker se s to temo še nismo srečevali v tistih letih.</i>	Šok zaradi neseznanjenosti s to temo	Šok	Reakcija ob razkritju	Razkritje
C7	<i>Sicer pa se sm se po prvih reakcija čutila popolnoma sprejeto.</i>	Popolna sprejetost	Sprejetost	Občutki ob razkritju	Razkritje
C8	<i>Ker sem na sploh odprta oseba...</i>		Odprtost kot lastnost	Razlog za razkritje	Razkritje
C9	<i>...in delim osebne stvari z ljudmi, ki so mi blizu.</i>	Zaupanje bližnjim osebam	Iskreno življenje	Razlog za razkritje	Razkritje
C10	<i>Zdelo se mi je pomembno predvsem zato, ker sem tudi sama takrat raziskovala svojo spolno usmerjenost...</i>	Raziskovanje lastne spolne identitete	Samoidentificiranje	Razlog za razkritje	Razkritje
C11	<i>... mi je bilo lažje, če sem ob tem (iskanju sebe)</i>	Lažje samoidentificiranje s podporo ljudi	Podpora ljudi, ki so ji bili ob strani	Podpora	Razkritje

	<i>imela pri tem ljudi ob sebi.</i>				
C12	<i>Ko sem povedala mami, je reagirala v smislu zakaj to sploh govorim, da ja super, če so mi všeč punce...</i>	Popolna sprejetost mame	Odziv družine (mama)	Razkritje družini	Razkritje
C13	<i>... to res nič ni posebnega, da bi bilo treba izpostavljat.</i>	Normalizacija hčerkinе spolne usmerjenosti	Odziv družine (mama)	Razkritje družini	Razkritje
C14	<i>Je popolnoma sprejela...</i>	Popolna sprejetost	Odziv družine (mama)	Razkritje družini	Razkritje
C15	<i>... se mi zdi, da je vedela, še predno sem ji povedala.</i>	Slutnja mame	Odziv družine (mama)	Razkritje družini	Razkritje
C16	<i>Očetu še nekaj časa nisem upala povedati...</i>	Strah pred razkritjem očetu	Strah	Razkritje družini	Razkritje
C17	<i>... nisem mu želela povedati, da hodim ven s punco.</i>	Strah pred razkritjem očetu	Strah	Razkritje družini	Razkritje
C18	<i>Ko sem mu povedala je reagiral podobno kot mama, da ja super.</i>	Popolna sprejetost	Odziv družine (oče)	Razkritje družini	Razkritje
C19	<i>Vprašala sem ga, če nima nobenega problema s tem, pa ga je samo šokiralo, kaj to sprašujem.</i>	Popolna sprejetost očeta	Odziv družine (oče)	Razkritje družini	Razkritje
C20	<i>Oba sta sprejela in vzela to kot nekaj popolnoma normalnega.</i>	Popolna sprejetost	Odziv družine	Razkritje družini	Razkritje
C21	<i>... nikoli nismo posebej govorili glede samega razkrivanja, govorili pa smo o mojih odnosih s puncami.</i>	Pogovor o odnosih s puncami	Odprta družina	Družina	Razkritje
C22	<i>V OŠ je bilo precej verbalnega nasilja...</i>	Verbalno nasilje v OŠ	Verbalno nasilje	Oblika nasilja	Nasilje
C23	<i>... v smislu zafrkavanja, ker je moj spolni izraz bil že takrat moški in so preko tega sklepali, da sem lezbijka.</i>	Zafrkavanje zaradi izgleda	Žalitve in posmehovanje	Oblika nasilja	Nasilje
C24	<i>... da so se za mano drli lezbijka,</i>	Zmerjanje z žaljivkami	Verbalno nasilje	Oblika nasilja	Nasilje

	<i>lezba, in razne verzije te besede.</i>				
C25	<i>Nekajkrat me je en fant tudi odrinil ali udaril...</i>	Uporaba fizične sile	Fizično nasilje	Oblika nasilja	Nasilje
C26	<i>... enkrat na Metelkovi me je en panker napadel...</i>	Napad	Fizično nasilje	Oblika nasilja	Nasilje
C27	<i>... drugič naju je s punco nek skinhead začel obmetavati s flašami.</i>	Obmetavanje s steklenicami	Fizično nasilje	Oblika nasilja	Nasilje
C28	<i>Enkrat sredi centra Ljubljane sem se s punco držala za roke in so prišli neki fantje do naju in nama grozili in naju žalili.</i>	Grožnje in žaljenje	Psihično nasilje	Oblika nasilja	Nasilje
C29	<i>Nikoli ni vplivalo na mojo samopodobo...</i>		Močna volja samozavedanja	Občutki ob doživljanju nasilja	Nasilje
C30	<i>... predvsem sem doživljala strah pred fizičnim nasiljem.</i>	Strah pred fizičnim nasiljem	Strah	Občutki ob doživljanju nasilja	Nasilje
C31	<i>Psihično nasilje mi je blo tut ful neprijetno...</i>	Psihično nasilje, kot nekaj neprijetnega	Neprijetna izkušnja	Občutki ob doživljanju nasilja	Nasilje
C32	<i>... ni pustilo nobenih posledic (psihično nasilje), kot npr. Fizično....</i>	Posledice fizičnega nasilja	Puščene posledice	Občutki ob doživljanju nasilja	Nasilje
C33	<i>... se zdaj pazim in sem pozorna na okolico v kateri vzpostavljam fizičen stik s punco.</i>	Pazljivost pri vzpostavitvi fizičnega stika s punco v javnosti	Puščene posledice	Občutki ob doživljanju nasilja	Nasilje
C34	<i>Prijatelje...</i>	Prijatelji	Oseba	Pomoč	Nasilje
C35	<i>... enkrat tudi staršem.</i>	Starši	Oseba	Pomoč	Nasilje
C36	<i>Prijatelji so reagirali ogorčeno...</i>	Ogorčenost prijateljev	Ogorčenost	Pomoč	Nasilje
C37	<i>... in so se pogovarjali z mano...</i>	Pogovor s prijatelji	Pogovor	Pomoč	Nasilje
C38	<i>Starši panično, da ne bom več nikamor šla...</i>	Strah staršev	Zaščita in skrb	Pomoč	Nasilje
C39	<i>Nekih hudih pritiskov nisem bla deležna, oz jih nisem na ta način doživljala, ker</i>	Sledenje sebi	Samozavest	Soočanje s pritiski	Pritiski

	<i>sledim sebi, ne zunanjim pritiskom.</i>				
C40	<i>... da sem čutila pritisk zaradi strahu v javnosti, da se ne bi kdo name fizično spravu...</i>	Strah pred fizičnim nasiljem	Strah v družbi	Vrsta pritiskov	Pritiski
C41	<i>... nisem želela izražati karkoli v določenih situacijah.</i>	Ostajanje tiho	Občutek nesvobode	Vrsta pritiskov	Pritiski
C42	<i>En od pritiskov je bil tudi, da 10 let o tem nisem spregovorila z babico in dedkom...</i>	Nevednost babice in dedka	Pritiski družine	Vrsta pritiskov	Pritiski
C43	<i>In me je ful motil, ker sta me vedno spraševala o fantih in sem mogla lagat in mi to ni blo ok.</i>	Nevednost babice in dedka	Pritiski družine	Vrsta pritiskov	Pritiski
C44	<i>... in enkrat jima je potem kar mami povedala in sta reagirala ful ok, da če sem srečna, da super.</i>	Sprejetje spolne usmerjenosti vnukinje	Odziv družine	Razkritje družini	Razkritje
C45	<i>Pritisk sem mogoče čutila tudi na delovnem mestu...</i>		Pritisk na delovnem mestu	Vrste pritiskov	Pritiski
C46	<i>... vseen je tisti pritisk, da morem paziti, da po nesreči ne rečem česa o tej temi.</i>	Ostajanje tiho	Občutek nesvobode	Vrste pritiskov	Pritiski
C47	<i>S strani mami glede njenih staršev...</i>	Družina	Oseba	Vrste pritiskov	Pritiski
C48	<i>Mogoče moj pritisk (glede službe)...</i>	Lasten pritisk	Oseba	Vrste pritiskov	Pritiski
C49	<i>... al pa od staršev sporočilo (glede službe)...</i>	Starši	Oseba	Vrste pritiskov	Pritiski
C50	<i>Glede pritiska s strani mami sem bila ful zoprna in ji težila, da mi gre to na živce....</i>	Verbalno opominjanje mame	Verbalno opominjanje	Odziv na pritiske	Pritiski
C51	<i>... in da se ne bom več lagala zato, da bo drugim udobno...</i>	Nič več laži	Odkritost	Odziv na pritiske	Pritiski

C52	<i>... in da mi je vseeno, kaj s tem informacijam ljudje nardijo...</i>		Samozavest	Odziv na pritiske	Pritiski
C53	<i>Ni mi bilo vseeno...</i>		Bolečina	Odziv na pritiske	Pritiski
C54	<i>... sem bla precej odločna in agresivna v komunikaciji z mami...</i>	Agresivna in odločna komunikacija	Komunikacija	Odziv na pritiske	Pritiski
C55	<i>... ker sem se na ta način postavila zase.</i>	Postavljanje zase	Samozavest	Odziv na pritiske	Pritiski
C56	<i>Podpora mami...</i>		Mami	Osebe	Podpora
C57	<i>... Podpora partnerke...</i>		Partnerka	Osebe	Podpora
C58	<i>... podpora prijateljev...</i>		Prijatelji	Osebe	Podpora
C59	<i>... mnoge izkušnje, v katerih sem se čutila sprejeto...</i>	Pozitivne izkušnje	Sprejetje	Podpora	Dobre izkušnje
C60	<i>Moj prijatelj, njemu sem povedala šele pri 24. Letih...</i>	Izpoved prijatelju	Prijatelj	Podpora	Dobre izkušnje
C61	<i>Prepričana sem bila, da ve, ampak me je motilo, ker nikol z njim nisem mogla deliti teh stvari glede punc, (...), zato sem mu enkrat kar povedala in je čisto ok reagiral.</i>	Sprejetje	Prijatelj	Podpora	Dobre izkušnje
C62	<i>Sama sebe doživljam kot lezbijko...</i>	Doživljanje sebe kot lezbijke	Lezbijka	Doživljanje sebe v družbi	Družba
C63	<i>V družbi se čutim sprejeto, če govorim o ožji družbi...</i>	Pozitivno doživljanje v ožji družbi	Pozitivno doživljanje	Doživljanje sebe v družbi	Družba
C64	<i>V širši družbi pa glede na politiko, družbena dogajanja in ljudi, ki v tej družbi živijo, se ne čutim sprejete, ker je še vedno ogromno homofobije.</i>	Negativno doživljanje v širši družbi zaradi homofobije	Negativno doživljanje	Doživljanje sebe v družbi	Družba
C65	<i>Kot homofobno.</i>	Doživljanje družbe kot homofobno	Homofobija	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
C66	<i>... dobre, ker se je o tem ogromno govorilo...</i>		Pozitivne posledice	Posledice zavrnjenega zakonika	Družba

C67	<i>... dobre, ker so se ljudje aktivirali...</i>		Pozitivne posledice	Posledice zavrženega zakonika	Družba
C68	<i>... bil je vsekakor korak naprej.</i>		Pozitivne posledice	Posledice zavrženega zakonika	Družba
C69	<i>Slabe, ker družba ostaja homofobna...</i>		Homofobna družba	Posledice zavrženega zakonika	Družba
C70	<i>... pravice so minimalne...</i>	Minimalne pravice	Neenakost v pravicah	Posledice zavrženega zakonika	Družba
C71	<i>... homofobni ljudje so dobili potrditev, da je obstoječ zakon ok.</i>	Potrditev homofobnim ljudem, da je obstoječ zakon ok	Potrditev homofobnim ljudem	Posledice zavrženega zakonika	Družba
C72	<i>... zamenjati ljudi...</i>		Sprememba ljudi	Sprememba v družbi	Družba
C73	<i>Še naprej se boriti...</i>	Nadaljnja borba	Boj	Sprememba v družbi	Družba
C74	<i>... govor o tem...</i>	Veliko govora o tem	Govor	Sprememba v družbi	Družba
C75	<i>... pisat in ozaveščat...</i>		Pisanje in ozaveščanje	Sprememba v družbi	Družba
C76	<i>... tut če spodleti, kot je zakonik, je treba vztrajati...</i>	Vztrajnost kljub padcem	Vztrajnost	Sprememba v družbi	Družba
C77	<i>... sam s političnim bojem bomo kej spremenil...</i>	Spremembe preko političnega boja	Boj	Sprememba v družbi	Družba
C78	<i>Mišljenja je težko spremeniti, ampak se mi zdi vredno truda, da vztrajamo s tem, da res velik govorimo o tem...</i>	Vztrajanje preko govora	Govor	Sprememba v družbi	Družba
C79	<i>... da se nekomu osebno približaš, se da narest spremembe....</i>	Osebno približanje	Približanje	Sprememba v družbi	Družba
C80	<i>... sovražim to, da imajo ljudje dvojna merila: sovražim pedre, ampak moj best friend je gej in njega sprejemam...</i>	Sovražnost do dvojnih meril	Znebiti se je potrebno dvojnih meril	Sprememba v družbi	Družba
C81	<i>... približat teme, sebe ljudem...</i>	Osebno približanje	Približanje	Sprememba v družbi	Družba
C82	<i>... da začnejo na homoseksualnost gledat kot nekaj, kar jim je lahko blizu...</i>	Nov pogled na homoseksualnost	Približanje	Sprememba v družbi	Družba
C83	<i>... na nekaj, kar v resnici ni</i>	Nov pogled na homoseksualnost	Približanje	Sprememba v družbi	Družba

	<i>drugačno od njih v ničemer drugem razen spolni usmerjenosti.</i>				
C84	<i>Kot sem že rekla, še se bo treba borit.</i>		Nadaljnji boj	Sprememba ob sprejetju zakona o partnerski zvezi	Družba
C85	<i>Če hočmo bit enakopravni se ne smemo kr nekje na pol zadovoljit.</i>	Ne smemo se predati	Vztrajanje	Sprememba ob sprejetju zakona o partnerski zvezi	Družba

9.9.4. Odprto kodiranje D

Tabela 4. : Odprto kodiranje D

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
D1	<i>Moji najboljši prijateljici...</i>		Prijateljica - najboljša	Oseba	Razkritje
D2	<i>Rekel sem, nekaj ti moram povedati in potem sem nekoliko s cmokom v grlu rekel, da sem gej.</i>	Priznanje s cmokom v grlu	Pogovor	Način razkritja	Razkritje
D3	<i>Odreagirala je pozitivno...</i>	Pozitivna sprejetost	Sprejetost	Reakcija ob razkritju	Razkritje
D4	<i>... mislim celo, da je na nek način vedela že prej.</i>	Slutnja o vednosti prijateljice	Slutnja	Reakcija ob razkritju	Razkritje
D5	<i>Počutil sem se zelo dobro...</i>		Zelo dobro	Občutki ob razkritju	Razkritje
D6	<i>... in vedel sem, da se bo najino prijateljstvo samo še bolj poglobilo in res se je.</i>	Poglobljeno prijateljstvo	Sprejetost	Občutki ob razkritju	Razkritje
D7	<i>Prišel sem na študij v LJ in tukaj imel moj stik s fantom, ki mi je bil noro dober in sem prvič v življenju čutil zaljubljenost.</i>	Prva zaljubljenost osebo istega spola	Prva zaljubljenost	Razlog za razkritje	Razkritje
D8	<i>... enostavno sem se odločil, da je čas, da okolici povem, kdo sem in da sem samo tak lahko srečen.</i>	Priznanje okolici za lastno srečo	Iskreno življenje	Razlog za razkritje	Razkritje
D9	<i>Mami se je odzvala na način, da je razočarana, ker ne bo dobila vnukov in če tudi bom posvojil, to ne bo enako...</i>	Razočaranje zaradi želje po bioloških vnukih	Odziv družine (mama)	Razkritje družini	Razkritje

D10	<i>Nekako vse ji je bilo novo in rabila je ogromno časa, da me je sprejela.</i>	Potreba po času za sprejetje	Odziv družine (mama)	Razkritje družini	Razkritje
D11	<i>Med tem časom je prebrala ogromno stvari na to temo in se probala čim bolj informirati.</i>	Iskanje informacij o tej temi	Informiranje	Razkritje družini	Razkritje
D12	<i>... ker jo je strah, da bi se mi kaj zgodilo, oz. da bi bil obravnavan na različnih področjih neenako.</i>	Strah pred diskriminatornim okoljem	Strah	Razkritje družini	Razkritje
D13	<i>... ko sem imel fanta in je prespal pri meni nekaj dni (...), ga je obravnavala enako, kot da bi imel punco.</i>	Enako obravnavanje partnerja, kot partnerke	Sprejetost	Razkritje družini	Razkritje
D14	<i>Z njo se lahko normalno pogovarjam o gej stvareh, in sedaj zelo dobro sprejema resnico in dejstva...</i>	Sproščen pogovor o »gej stvareh«	Popolna sprejetost	Razkritje družini	Razkritje
D15	<i>Povedal sem mu 1 leto kasneje kot mamici...</i>	Strah pred razkritje očetu	Strah	Razkritje družini	Razkritje
D16	<i>... njegova reakcija je bila zastrašujoča.</i>	Zastrašujoč odziv	Odziv družine (oče)	Razkritje družini	Razkritje
D17	<i>Hotel me je poslati k psihologu, da odpravi moj problem.</i>	Želja očeta po prejemanju psihološke pomoči za sina	Odziv družine (oče)	Razkritje družini	Razkritje
D18	<i>Ozmerjal me je, da sem peder, da bi bilo treba vse pobit, kako bom delal z otroki, če pa sem peder in podobno...</i>	Psihično in verbalno nasilje	Odziv družine (oče)	Razkritje družini	Razkritje
D19	<i>... ves čas se je jokal in rekel mamici, da tega ne moremo kar sprejeti...</i>	Nesprejetost očeta	Nesprejetost	Razkritje družini	Razkritje
D20	<i>Je pa res, da ko sem imel fanta, naju je oba povabil na večerjo... (...), je pa to povabilo prišlo več kot leto po razkritju...</i>	S časom delna sprejetost sina	Delna sprejetost	Razkritje družini	Razkritje
D21	<i>V srednji šoli sem bil deležen zaničevanja,</i>	Zaničevanje in psihično nasilje	Psihično nasilje	Oblika nasilja	Nasilje

	<i>psihično nasilje.</i>				
D22	<i>Ozmerjali so me pogosto z različnimi oznakami, ki najpogosteje sicer niso vsebovale besede peder, ampak druge slabšalne besede.</i>	Zmerjanje z žaljivkami	Verbalno nasilje	Oblika nasilja	Nasilje
D23	<i>Parkrat so mi tudi vzeli stvari pri športni vzgoji in jih dali v smeti, ali pa jih skrili, da jih nisem mogel najti.</i>	Skrivanje predmetov pri športni vzgoji	Psihično nasilje	Oblika nasilja	Nasilje
D24	<i>Zelo slabo.</i>		Neprijetna izkušnja	Občutki ob doživljanju nasilja	Nasilje
D25	<i>Vem, da sem precej trpel.</i>	Spomin na trpljenje	Trpljenje	Občutki ob doživljanju nasilja	Nasilje
D26	<i>... in da zaradi tega velikokrat nisem rad prihajal v srednjo šolo, saj sem se bal, da se bo znova zgodilo.</i>	Strah pred ponovnim doživljanjem nasilja	Strah	Občutki ob doživljanju nasilja	Nasilje
D27	<i>V prvem letniku sem to delil z našo razredničarko...</i>	Razredničarka	Oseba	Pomoč	Nasilje
D28	<i>... kar je stvari še bolj ali manj poslabšalo, saj so me imeli še za nekoga, ki vse pove naprej.</i>	Označevanje s »tožibabo«	Psihično nasilje	Oblika nasilja	Nasilje
D29	<i>... poklicala je na sestanek starše od vseh teh fantov in povedala, kaj počnejo in komu to počnejo.</i>	Sestanek staršev in razredničarke o dejanjih drugih fantov	Zaščita in skrb	Pomoč	Nasilje
D30	<i>Pritisk od širše družine...</i>	Družina	Oseba	Vrsta pritiskov	Pritiski
D31	<i>... da si moram najti žensko in ne fanta.</i>	Želja mame po partnerju nasprotnega spola	Pritisk družine	Vrsta pritiskov	Pritiski
D32	<i>Družbeni/medijski pritiski...</i>		Pritiski družbe, medijev	Vrsta pritiskov	Pritiski
D33	<i>... da moram biti mišičast, lep, pameten, izobražen, torej popoln, da bom uspel v življenju in si našel fanta.</i>	Popolnost skozi oči družbe za uspešno življenje	Spolne vloge	Vrsta pritiskov	Pritiski
D34	<i>... pritisk od družine, ki je zahtevala, da sem straight.</i>	Družina	Oseba	Vrsta pritiskov	Pritiski

D35	<i>... da sem se počutil res slabo in nemočno.</i>	Slabo počutje in nemoč	Nemoč	Občutki ob doživljanju pritiskov	Pritiski
D36	<i>Upal sem dolgo časa, da se bo to morebiti spremenilo, da je to samo obdobje.</i>	Upanje na spremembe	Upanje	Odziv na pritiske	Pritiski
D37	<i>... da bo treba povedati resnico, saj nisem oseba, ki bi se celo življenje skrival.</i>	Nič več laži	Odkritost	Odziv na pritiske	Pritiski
D38	<i>Sam tudi hočem imeti kaj od življenja, in če kaj nisem, nisem strahopetec.</i>	Samozavedanje	Pogum	Odziv na pritiske	Pritiski
D39	<i>Trenutno imam podporo družine...</i>		Družina	Osebe	Podpora
D40	<i>... in prijateljev.</i>		Prijatelji	Osebe	Podpora
D41	<i>Torej vseh ljudi, s katerimi sem v stiku...</i>		Vsi, s komer je v stiku	Osebe	Podpora
D42	<i>... razen mojega strica, ki je odkrit homofob.</i>	Stric	Osebe	Brez podpore	Podpora
D43	<i>Dobre izkušnje zagotovo prihajajo od prijateljev...</i>		Prijatelji	Podpora	Dobre izkušnje
D44	<i>... saj nisem doživel niti ene same zavrnitve...</i>	Brez zavrnitve od prijateljev	Sprejetost	Podpora	Dobre izkušnje
D45	<i>... je pa res, da veliko moških prijateljev, s katerimi igramo tenis, še vedno ne vedo zame.</i>		Nevednost prijateljev iz tenisa	Nevednost	Razkritje
D46	<i>Predvsem prijateljicam je bilo to povedati nekaj enostavnega, saj sem vedel, da če kdo razume, so to one.</i>	Enostavno razkritje prijateljicam zaradi razumevanja	Razumevanje	Podpora	Dobre izkušnje
D47	<i>Nekje vmes.</i>		Vmes	Doživljanje sebe v družbi	Družba
D48	<i>Všeč bi mi bilo, če bi bila slovenska družba manj homofobna...</i>	Doživljanje družbe kot homofobno	Homofobija	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
D49	<i>... da bi na primer lahko vprašal mimoidočega na ulici, če je slučajno gej, brez da bi on to vzel kot nekaj slabega.</i>	Povpraševanje po spolni usmerjenosti brez sramu	Brez sramu	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba

D50	<i>Prav tako je še vedno problem hoditi z roko v roki v Sloveniji...</i>	Problem držanja se za roko	Zaprta družba	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
D51	<i>... kajti gledajo te tako rekoč vsi, nekateri pa te povsem na glas tudi opravljajo.</i>	Zretje in opravljanje	Zaprta družba	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
D52	<i>Sicer pa mislim, da lahko dosežem položaje, ki so dostopni tudi drugim moškim in mislim, da mi moja spolna usmerjenost tega ne onemogoča.</i>	Zavedanje dejstva, da kljub spolni usmerjenosti lahko doseže vse	Možnost za dosego vsega	Doživljanje sebe v družbi	Družba
D53	<i>... da dokler bo večina ljudi proti istospolnim porokam in posvojitvam, to okolje ne bo odprto do nas.</i>	Dokler bo nasprotovanje, ne bo odprto okolje	Zaprta družba	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
D54	<i>Kaj me tudi zelo moti v Sloveniji, je dejstvo, da se vsi geji skrivajo, in d vsi hočejo početi stvari diskretno.</i>	Strah gejev pred razkritjem lastne identitete	Strah gejev	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
D55	<i>... ter, da si redki geji v SLO lahko predstavljajo zvezo z drugim moškim.</i>	Brez predstave o možnosti razmerja	Strah gejev	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
D56	<i>Vse je strah in zveza jim je zaradi homofobičnega okolja nepredstavljiva.</i>	Strah pred zvezo zaradi homofobičnega okolja	Strah gejev	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
D57	<i>Torej slovensko družbo vidim kot na pol homofobno...</i>		Na pol homofobna družba	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
D58	<i>... kajti, če primerjam z na primer Turčijo, smo vseeno svetlobna leta pred njimi...</i>	Bolj napredni od Turčije	Primerjava z drugo državo	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
D59	<i>... smo pa tudi nekaj korakov za razvitim Severom in Zahodom.</i>	Manj napredni od Severa in Zahoda	Primerjava z drugo državo	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
D60	<i>Mislim, da je nekaj mesecev po referendumu pustil zavržen zakonik na slovenski družbi negativne posledice...</i>		Negativne posledice	Posledice zavrženega zakonika	Družba
D61	<i>... da se je homofobija</i>	Povečanje homofobije	Negativne posledice	Posledice zavrženega	Družba

	<i>povečala, saj so homofobi dobili potrdilo, da »saj je večina proti temu«...</i>			zakonika	
D62	<i>... torej lahko izvajamo legitimno nasilje...</i>	Zavrnen zakonik opravičuje nasilje	Negativne posledice	Posledice zavrnenega zakonika	Družba
D63	<i>Starši bi morali že zelo mladi otrokom povedati, da je povsem okej, če se zaljubita dve deklici ali dva fanta.</i>	Vzgajanje otrok na način, ki je odprt do homoseksualnosti	Način vzgajanja	Sprememba v družbi	Družba
D64	<i>Prav tako bi morale nekatere pravljice vsebovati istospolno usmerjene like...</i>		Pravljice z istospolno usmerjenimi liki	Sprememba v družbi	Družba
D65	<i>... kajti otroci se učijo tudi preko pravljič, in če so vse hetero normativne, potem jim je zagotovo težje sprejeti homoseksualnost.</i>	Učenje preko pravljič, ki imajo istospolno usmerjene like	Učenje preko pravljič	Sprememba v družbi	Družba
D66	<i>Potem tudi v šoli in v vrtcu, pri pouku bi moral biti poudarek na tej temi...</i>	Govor o tej temi v vrtcu in šoli	Šola in vrtec	Sprememba v družbi	Družba
D67	<i>Tema ne bi smela biti tabu, vendar nekaj povsem običajnega.</i>		Nič več tabu tema	Sprememba v družbi	Družba
D68	<i>... moramo se skoncentrirat na naše najmlajše in na te, ki šele prihajajo...</i>		Usmerjanje na mlajše	Sprememba v družbi	Družba
D69	<i>Končno napredek.</i>		Napredek	Sprememba ob sprejetju zakona o partnerski zvezi	Družba
D70	<i>Jaz mislim, da je super, da smo končno pokazali kot družba, da nam je vsaj malo mar.</i>	Družba dokaže, da ji le ni vseeno	Družbi ni vseeno	Sprememba ob sprejetju zakona o partnerski zvezi	Družba
D71	<i>Ampak še vedno nimamo enakih pravic kot raznospolni pari in potem se vprašam, ali smo res naredili korak naprej?</i>	Dvom v enakopravnost zakona	Dvom v enakopravnost	Sprememba ob sprejetju zakona o partnerski zvezi	Družba
D71	<i>No sicer sem srečen, da se lahko poročim, ampak</i>	Želja po enakopravnosti na področju	Želja po enakopravnosti	Sprememba ob sprejetju zakona o partnerski zvezi	Družba

	<i>tudi otroke bi želel...</i>	posvojitev			
D73	<i>... pa se mi zdi, da je do tja še dolga pot.</i>		Dolga pot do cilja	Sprememba ob sprejetju zakona o partnerski zvezi	Družba

9.9.5. Odprto kodiranje E

Tabela 5 : Odprto kodiranje E

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
E1	<i>..., je bila moja najboljša prijateljica v osnovni šoli - 8. Razred...</i>		Prijateljica - najboljša	Oseba	Razkritje
E2	<i>... sem ji napisala na listek pri uri zgodovine...</i>		Preko listka	Način razkritja	Razkritje
E3	<i>Sošolka me je prijetno presenetila, ker je bila z mojim razkritjem pozitivna...</i>	Presenečenje zaradi pozitivnega odziva prijateljice	Pozitiven odziv	Reakcija ob razkritju	Razkritje
E4	<i>..., in za tista leta odreagirala zelo pametno ker je rekla da naj ljubim kogar hočem in naj bom kar sem...</i>	Podpora prijateljice, kot navdih za iskreno življenje	Sprejetost	Reakcija ob razkritju	Razkritje
E5	<i>... takrat sem dobila neko upanje da mogoče to kar sem pa le ni tako slabo kakor se mi je zdelo na začetku.</i>	Potrditev, da je v redu biti tak	Pozitivna potrditev	Občutki ob razkritju	Razkritje
E6	<i>Da sem to delila z drugimi sem se odločila zato ker sem verjetno potrebovala neko tolažbo prijateljev...</i>	Potreba po tolažbi prijateljev	Tolažba	Razlog za razkritje	Razkritje
E7	<i>... da to kar sem ni tako slabo...</i>	Potreba po pozitivni potrditvi	Potrditev	Razlog za razkritje	Razkritje
E8	<i>... in sem hotela da nekdo ve da se spopadam z iskanjem sama sebe.</i>	Vedenje drugih o iskanju same sebe	Razlaga za iskanje sebe	Razlog za razkritje	Razkritje
E9	<i>Moja družina je na moje razkritje</i>	Zelo pozitivno	Odziv družine	Razkritje družini	Razkritje

	<i>reagirala zelo pozitivno...</i>				
E10	<i>... še posebej z strani moje mame saj se je letos tudi udeležila parade ponosa...</i>	Podpora skozi udeležbo na paradi ponosa	Odziv družine (mama)	Razkritje družini	Razkritje
E11	<i>... nekako mi vsa družina daje podporo...</i>	Popolna podpora	Odziv družine	Razkritje družini	Razkritje
E12	<i>...čeprav o tem z očetom ne govorim veliko ve pa da sem istospolno usmerjena .</i>	Težja vzpostavitev pogovora z očetom	Odziv družine (oče)	Razkritje družini	Razkritje
E13	<i>V povezavi z mojo spolno usmerjenost še nisem doživela nasilja</i>		Brez izkušenj nasilja v svojem življenju	Brez izkušenj nasilja	Nasilje
E14	<i>Pritisk družbe je na ramenih vseh tako na nas (posebnih) kot drugih ki skušajo vsak dan ujeti neko družbeno normo ali z materialnimi stvarmi kakor z lepotnimi ideali.</i>	Pritisk družbe do »drugačnih«	Pritisk družbe	Vrsta pritiskov	Pritiski
E15	<i>Dolgo časa sem se bala biti to kar sem...</i>	Strah pred priznanjem sebi	Priznanje sebi	Soočanje s pritiski	Pritiski
E16	<i>ampak sem prišla do zaključka da dokler imam sama sebe rada me bodo sprejemali tudi ljudje ki si želijo biti v mojem življenju.</i>	Sledenje sebi	Samozavest	Soočanje s pritiski	Pritiski
E17	<i>Največ pritiska se mi zdi da dobim na ulicah v pogledih starejših ljudi ki se verjetno sprašujejo kaj za vraga je ta človek...</i>	Pogledi starejših na ulicah	Oseba	Vrsta pritiskov	Pritiski
E18	<i>...ampak raje zamižim na eno oko in se z dvignjeno glavo odpravim mimo obsojajočih obrazov...</i>	Odmik z dvignjeno glavo	Odmik	Odziv na pritiske	Pritiski
E19	<i>...konec koncev kaj</i>		Nepomembno-st	Odziv na pritiske	Pritiski

	<i>pa mi sploh pomenijo tujci na ulici ?...</i>		mnenja neznancev		
E20	<i>Nisem jim posvečala pozornosti...</i>	Brez posvečanja pozornosti le tem	Odmik	Odziv na pritiske	Pritiski
E21	<i>Podpira me celotna družina...</i>		Družina	Osebe	Podpora
E22	<i>... še posebej pa moja mama...</i>		Mami	Osebe	Podpora
E23	<i>...ki se je lansko leto tudi udeležila parade ponosa in mi tako še bolj izkazala njeno močno podporo...</i>	Udeležba mame na paradi ponosa	Podpora na paradi ponosa	Način podpore	Podpora
E24	<i>Kot sem že rekla ja je bila ta parada en velik pokazatelj kako močno me mama podpira,...</i>	Udeležba mame na paradi ponosa	Podpora mame	Podpora	Dobre izkušnje
E25	<i>... na splošno so bile moje izkušnje z mojo spolno usmerjenostjo zelo pozitivne</i>		Na splošno pozitivne izkušnje	Pozitivne izkušnje	Dobre izkušnje
E26	<i>Sama sebe kot homoseksualko sem se že tako vzljubila</i>	Ljubiti sebe tako kot si	Pozitivno doživljanje	Doživljanje sebe v družbi	Družba
E27	<i>...in se razgledala o družbi da se imam pač za človeka z srcem in vsemi organi ki jih potrebujem, kakor kakšen drug človek.</i>	Človek z enako telesno sestavo, ki potrebuje isto kot drugi	Enakovredni član družbe	Doživljanje sebe v družbi	Družba
E28	<i>Sem človek ki pač ljubi človeka.</i>		Enakovredni član družbe	Doživljanje sebe v družbi	Družba
E29	<i>Všeč mi je da sem taka po izgledu in karakterju kakršna hočem biti...</i>	Samozavestno doživljanje sebe	Samozavest	Doživljanje sebe v družbi	Družba
E30	<i>Vidim da so v Slo družbi mlajše generacije bolj osveščene o LGBT skupnosti...</i>	Boljša osveščenost mlajših generacij	Osveščene mlajše generacije	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
E31	<i>...in jo bolj podpirajo...</i>	Podpiranje	Osveščene mlajše generacije	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
E32	<i>...kakor starejše generacije ki so bile vzgojene v drugačnih časih z drugačnim znanjem.</i>	Manjša osveščenost starejših generacij	Neosveščene starejše generacije	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
E33	<i>Na splošno pa sem</i>	Večja nestrpnost	Nestrpnost	Družba v odnosu do	Družba

	<i>tudi mnenja da mnogi priseljenci ne tako razvitih držav dosti bolj zaničujejo homoseksualnost kakor domačini.</i>	priseljencev do homoseksualnosti	priseljencev	homoseksualnosti	
E34	<i>Mislim da je zavrnjen zakonik pustil na družbi nekaj negativen pečat o ljudeh LGBT,...</i>	Negativni pečat o LGBT ljudeh	Slab pečat	Posledice zavrnjenega zakonika	Družba
E35	<i>...saj so mnogi terorizirali istospolne družine...</i>		Terorizacija družin	Posledice zavrnjenega zakonika	Družba
E36	<i>...niso pa pogledali na širše vidike današnje družbe in počutje članov LGBT.</i>	Brez celostnega vpogleda na družbo in počutje drugih	Pomanjkanje celostnega vpogleda	Posledice zavrnjenega zakonika	Družba
E37	<i>Mislim da bi vsi ljudje ne samo v Sloveniji morali čutiti več razumevanja do vseh drugačnih in tudi ne drugačnih (do vseh ljudi)...</i>	Večja strpnost do vseh, drugačnih in ne drugačnih	Večja strpnost	Sprememba v družbi	Družba
E38	<i>...poleg tega pa se mi zdi da bi bilo pomembno da se v šolah učimo tudi splošnega zavedanja in vedenja o življenju,...</i>	Več informacij o splošnem zavedanju	Boljša izobrazba	Spremembe v družbi	Družba
E39	<i>...in o mogoče ne tako sprejetih temah ki težijo kar veliko današnje mladine.</i>	Več informacij o teh temah	Boljša izobrazba	Spremembe v družbi	Družba
E40	<i>Ljudje bi morali razumeti, da smo lahko tudi mi dobri starši...,</i>	Dvom ljudi v istospolno starševstvo	Narobna prepričanja ljudi	Sprememba ob sprejetju zakona o partnerski zvezi	Družba
E41	<i>... in me jezi, da je posvojitev in oploditev izključena iz zakona.</i>	Jeza zaradi izključitve posvojitve in oploditve	Jeza ob neenakopravnosti	Sprememba ob sprejetju zakona o partnerski zvezi	Družba
E42	<i>Tako smo hkrati sprejeti in diskriminirani.</i>	Sprejeti a diskriminirani	Delna diskriminacija	Sprememba ob sprejetju zakona o partnerski zvezi	Družba
E43	<i>Več ljubezni in manj sovraštva bi bilo za vse bolje.</i>		Večja strpnost	Sprememba v družbi	Družba

9.9.6. Odprto kodiranje F

Tabela 6 : Odprto kodiranje F

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NAD - KATEGORIJA	TEMA
F1	<i>Atiju.</i>		Ati	Oseba	Razkritje
F2	<i>..., dejansko sem rekel, da mislim, da sem gej.</i>	Priznanje brez premisleka	Pogovor	Način razkritja	Razkritje
F3	<i>..., še zdaleč pa ni lahko kaj takega reči na glas.</i>	Težko priznanje lastne usmerjenosti	Težavnost pogovora	Občutki ob razkritju	Razkritje
F4	<i>Ati me je objel in rekel, da je nekako slutil...</i>	Slutnja očeta	Slutnja	Reakcija ob razkritju	Razkritje
F5	<i>...,in (rekel) da me ima še vedno rad.</i>	Sporočilo ljubezni	Sprejetost	Reakcija ob razkritju	Razkritje
F6	<i>Delim s tistimi, ki mi nekaj pomenijo.</i>	Zaupanje bližnjim osebam	Iskreno življenje	Razlog za razkritje	Razkritje
F7	<i>Nekateri člani so rabili kakšen dan, večina pa je odlično sprejela,...</i>	Zelo pozitivno	Odziv družine	Razkritje družini	Razkritje
F8	<i>..., saj sem še vedno ista oseba, to kar počneš v spalnici in s kom, je pa čisto tvoja stvar.</i>	Dejstvo, da ni nič drugačen od drugi	Samozavest	Občutki ob razkritju	Razkritje
F9	<i>V osnovni šoli je bilo kar pestro:...</i>		Osnovna šola	Prostor	Nasilje
F10	<i>..., od vpitja...</i>	Vpitje	Verbalno nasilje	Oblika nasilja	Nasilje
F11	<i>...,do metanja ledenih sveč vame...</i>	Obmetavanje s svečami	Fizično nasilje	Oblika nasilja	Nasilje
F12	<i>Ampak to je minilo in naprej greš samo še kot močnejša oseba.</i>	Postaneš močnejša oseba	Osebnostna rast	Občutki ob doživljanju nasilja	Nasilje
F13	<i>Seveda se človek počuti zelo slabo,...</i>	Slabo počutje	Neprijetna izkušnja	Občutki ob doživljanju nasilja	Nasilje
F14	<i>...,in se sprašuje zakaj se ti to sploh dogaja.</i>	Iskanje odgovorov na diskriminacijo	Iskanje odgovorov	Občutki ob doživljanju nasilja	Nasilje
F15	<i>Pač zelo bedno je.</i>	Slabo počutje	Neprijetna izkušnja	Občutki ob doživljanju nasilja	Nasilje
F16	<i>Moraš ostati trden in se ne sekirat za to...</i>	Potreba po moči	Pridobitev trde kože	Občutki ob doživljanju nasilja	Nasilje
F17	<i>Nikomur nisem povedal, poskušal sem se tem</i>	Lastno spoprijemanje s problemom	Ni želene pomoči	Pomoč	Nasilje

	<i>spoprijeti sam.</i>				
F18	<i>..., da me večina ljudi, ki mi nekaj pomeni.</i>	Vsi, ki so pomembni	Bližnji	Osebe	Podpora
F19	<i>..., ampak kdo pa ima čas, da se ukvarja z njimi (sovražniki) – še večji zagon ti dajo.</i>	Pridobljena moč preko sovražnikov	Samopodpora	Osebe	Podpora
F20	<i>Joj punce so čist preveč navdušene nad tem, da imajo pa sedaj gej frenda, ki so si ga celo življenje želele...</i>	Želja po gej prijatelju	Navdušenje prijateljic	Podpora	Dobre izkušnje
F21	<i>V Sloveniji je še malo težko s tem vaškim razmišljanjem...</i>	Težko dojetje se kot sprejeti član družbe	Težko	Doživljanje sebe v družbi	Družba
F22	<i>Nismo še tam, se pa premika...</i>	Počasen napredek v družbi	Premik v družbi	Doživljanje sebe v družbi	Družba
F23	<i>Se premika, ampak počasi.</i>	Počasen napredek v družbi	Potrebna podpora LGBT skupnosti	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
F24	<i>Še vedno so strejt Jožeti in Janezi malo preveč proti temu, pa ne vem kdo je komu kaj hudega naredil.</i>	Preveč še homofobno nastrojenih	Prisotnost neodobravanja	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
F25	<i>Ker so dodali posvojitve, je zakon padel.</i>	Nesprejetje zakona zaradi posvojitvev otrok	Prisotnost neodobravanj	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
F26	<i>Najprej pravice, naslednjič otroci.</i>		Korak za korakom	Sprememba v družbi	Družba
F27	<i>Več izobraževanj bi bilo super</i>		Izobraževanje ljudi	Sprememba v družbi	Družba
F28	<i>Ljudje še vedno mislijo, da v zrak špricajo hormone, da bomo kradli otroke, vnuke...</i>	Narobna prepričanja ljudi	Izobraževanje ljudi	Sprememba v družbi	Družba
F29	<i>..., da dva moška oz. ženski ne moreta biti enako dobra starša in podobno.</i>	Prepričanje o manjvrednosti istospolnega starševstva	Izobraževanje ljudi	Sprememba v družbi	Družba
F30	<i>Mislim, da nihče nikomur ne krade vnukov, tudi če se poročimo...</i>		Narobna prepričanja ljudi	Spremembe ob sprejetju Zakona o partnerski zvezi	Družba
F31	<i>Torej na mene ne vpliva če se fanti in punca poročita, zakaj bi torej obratno vplivalo na njih?</i>	Moje življenje ne vpliva na tvoje	Želja po enakopravnosti	Spremembe ob sprejetju Zakona o partnerski zvezi	Družba

9.9.7. Odprto kodiranje G

Tabela 7 : Odprto kodiranje G

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NAD - KATEGORIJA	TEMA
G1	<i>Najprej sem se razkrila mojim štirim najboljšim prijateljem...</i>	Štirje najboljši prijatelji	Prijatelj	Oseba	Razkritje
G2	<i>..., bilo je okrog 1. ure zjutraj in vsi smo bili pod vplivom alkohola.</i>	Vsi pod vplivom alkohola	Pod vplivom alkohola	Način razkritja	Razkritje
G3	<i>Bili so veseli,...</i>		Veselje	Reakcija ob razkritju	Razkritje
G4	<i>...,saj so vsi domnevali, da sem istospolno usmerjena...</i>	Slutnja prijateljev	Slutnja	Reakcija ob razkritju	Razkritje
G5	<i>Ob tem sem se počutila, kakor da se mi je kamen odvalil od srca.</i>	Oseba je lažje zadihala	Dober	Občutki ob razkritju	Razkritje
G6	<i>Nepopisna sreča.</i>		Sreča	Občutki ob razkritju	Razkritje
G7	<i>Ker sem hotela biti jaz, nisem se več hotela pretvarjati.</i>	Priznanje okolici za lastno srečo	Iskreno življenje	Razlog za razkritje	Razkritje
G8	<i>Najbolj ožji del družine je to novico sprejel najslabše.</i>	Nesprejetost	Odziv družine (mama in oče)	Razkritje družini	Razkritje
G9	<i>Z vsemi ostalimi (bratranci, sestričnami) ni bilo nobenega problema.</i>	Sprejetost s strani širše družine	Sprejetost	Razkritje družini	Razkritje
G10	<i>Deležna sem bila nasilja z očetove strani.</i>	Nasilje s strani očeta	Nasilje v družini	Oblika nasilja	Nasilje
G11	<i>Ob novici, da sem istospolno usmerjena sva se stepla.</i>	Fizični obračun z očetom	Fizično nasilje	Oblika nasilja	Nasilje
G12	<i>Drugače je pa verbalno nasilje vedno prisotno, kamorkoli greš.</i>	Prisotnost verbalnega nasilja povsod	Verbalno nasilje	Oblika nasilja	Nasilje
G13	<i>Po nečem takem bi se vsak človek počutil prizadetega.</i>	Prizadetost	Bolečina	Občutki ob doživljanju nasilja	Nasilje
G14	<i>Sploh, ko ti najbližji v družini reče, da nisi vreden da živiš na tem svetu.</i>	Zaničevanje in psihično nasilje	Psihično nasilje	Oblika nasilja	Nasilje
G15	<i>Takrat nastopi depresija in</i>	Razvoj duševnih bolezni	Duševna bolezen	Občutki ob doživljanju nasilja	Nasilje

	<i>podobne stvari.</i>				
G16	<i>Povedala sem takratni puncu...</i>	Punca	Oseba	Pomoč	Nasilje
G17	<i>..., najboljši prijateljici...</i>	Najboljša prijateljica	Oseba	Pomoč	Nasilje
G18	<i>..., takratni razredničarki, ki mi je vedno stala ob strani</i>	Razredničarka	Oseba	Pomoč	Nasilje
G19	<i>..., kdaj boš imela fanta...</i>	Potreba družbe po tem, da bi oseba imela partnerja nasprotnega spola	Pritiski zaradi nezanimanj za osebo nasprotnega spola	Vrste pritiskov	Pritiski
G20	<i>..., zakaj se ne oblačiš bolj žensveno itd.</i>	Zavračanje načina oblačenja	Pritiski glede oblačenja	Vrste pritiskov	Pritiski
G21	<i>Takšne pritiske prejemam samo od starejše populacije.</i>	Starejše populacije	Oseba	Vrste pritiskov	Pritiski
G22	<i>Ob tem se počutim nelagodno</i>		Nelagodje	Občutki ob doživljanju pritiskov	Pritiski
G23	<i>Take pritiske preslišim...</i>		Nepomembnost mnenja neznancev	Odziv na pritiske	Pritiski
G24	<i>... nadaljujem pogovor v drugi smeri.</i>	Nadaljevanje komunikacije	Komunikacija	Odziv na pritiske	Pritiski
G25	<i>Podpirajo me vsi prijatelji...</i>		Prijatelji	Osebe	Podpora
G26	<i>... sestrčne, bratranci...</i>		Sestrčne in bratranci	Osebe	Podpora
G27	<i>... teta in stric.</i>		Teta in stric	Osebe	Podpora
G28	<i>Spoznala sem več meni podobnih ljudi.</i>	Spoznanje sebi enakih ljudi	Sklepanje novih poznanstev	Širša socialna mreža	Dobre izkušnje
G29	<i>Počutim se srečno, saj sem lahko kar sem.</i>	Ljubiti sebe tako kot si	Pozitivno doživljanje	Doživljanje sebe v družbi	Družba
G30	<i>Menim, da Slovenska družba čedalje bolj podpira istospolne ljudi v Sloveniji.</i>	Čedalje večja podpora istospolni skupnosti	Potrebna podpora LGBT skupnosti	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
G31	<i>Mladi, so najbolj vplivni, kar lahko vidimo tudi po družabnih omrežjih.</i>	Mladi	Najbolj vplivne skupine ljudi	Družba v odnosu do homoseksualnosti	Družba
G32	<i>Po mojem mnenju, je veliko mladih v letu 2015 zaradi tega ostalo v omari...</i>	Strah mladih pred razkritjem	Strah pred razkritjem	Posledice zavrženega zakonika	Družba
G33	<i>Mislím, da so se predstavniki LGBT počutili nemočne.</i>	Nemoč mladih LGBT oseb	Nemoč	Posledice zavrženega zakonika	Družba

G34	<i>Nekateri so se počutili neprijetno, saj so imeli ves čas v mislih, da jih družba ne sprejema,</i>	Neprijeten občutek zaradi nesprejetja	Občutek nesprejetja	Posledice zavrnjenega zakonika	Družba
G35	<i>Pristop določenih ljudi...</i>		Pristop	Sprememba v družbi	Družba
G36	<i>Več mladih bi moralo topiti skupaj, in starejši populaciji pokazati, da smo na koncu vsi enaki.</i>	Približanje mladih te teme starejšim	Približanje	Sprememba v družbi	Družba
G37	<i>Veliko več LGBT ljudi bi moralo biti predstavljenih na tv-ju.</i>	Večje število LGBT oseb v medijih	LGBT osebe v medijih	Sprememba v družbi	Družba
G38	<i>Velika sprememba je za istospolni par, saj sprejmeta lahko zakonsko zvezo.</i>	Možnost sklenitve zakonske zveze za istospolni par je velik korak	Velika sprememba	Spremembe ob sprejetju Zakona o partnerski zvezi	Družba
G39	<i>Za družbo, pa mislim, da ni večje razlike...</i>		Brez spremembe za raznospolne pare	Spremembe ob sprejetju Zakona o partnerski zvezi	Družba

9.10. Priloga 8 – Osno kodiranje

RAZKRITJE

OSEBA

- Prijatelj (C2)
 - Tri prijateljice s katerimi sem se tisti čas družila (A1)
 - najboljša (B1, D1, E1, G1)
- Brez točne informacije
 - Zamegljen spomin (C1)
- Ati (F1)

NAČIN RAZKRITJA

- Pogovor
 - Pogovor o razmerjih med dekleti (A2)
 - Spontan pogovor o tej temi (C3)
 - Priznanje s cmokom v grlu (D2)
 - Priznanje brez premisleka (F2)
- Sprehod na samem
 - Želja po zasebnosti ob razkritju (B2)
- Preko listka (E2)
- Pod vplivom alkohola
 - Vsi pod vplivom alkohola (G2)

REAKCIJA OB RAZKRITJU

- Podpora
 - Podporna reakcija in razumevanje (A3)
- Presenečenje
 - Začetna presenečenost in sprejemanje (B3)
- Slutnja
 - Dolgo prisotna slutnja (B4)
 - Prijateljica je slutila (D4)
 - Slutnja očeta (F4)
 - Slutnja prijateljev (G4)
- Nejeverje
 - Nejeverje zaradi mladosti (C4)
- Šok (C5)
 - Šok zaradi nepoznavanja te teme (C6)
- Sprejetost
 - Pozitivna sprejetost (D3)
 - Podpora prijateljice kot navdih za iskreno življenje (E4)
 - Sporočilo ljubezni (F5)
- Pozitiven odziv
 - Presenečenje zaradi pozitivnega odziva prijateljice (E3)
- Veselje (G3)

OBČUTKI OB RAZKRITJU

- Zaskrbljenost
 - Zaskrbljenost zaradi nepriznavanja sebi (A4)
- Dober
 - Dober občutek ob samopriznanju (A5)
 - Pozitivni občutki zaradi sprejetja sebe (B5)
 - Zelo (D5)
 - Oseba je lažje zadihala (G5)
- Sprejetost
 - Popolna sprejetost (C7)
 - Poglobljeno prijateljstvo (D6)
- Pozitivna potrditev
 - Potrditev, da je v redu biti takšen (E5)
- Sreča (G6)
- Težaven pogovor
 - Težko priznanje lastne usmerjenosti (F3)
- Samozavest
 - Dejstvo, da ni nič drugačen od drugih (F8)

RAZLOG ZA RAZKRITJE

- Občutek normalnosti
 - Odprtost zaradi občutka normalnosti (A6)
- Želja po sprejetju družbe
 - Samozaupanje in zahteva po sprejetju (A7)
 - Želja po iskrenem življenju (B6)
- Podpora
 - Podpora pravih prijateljev (B7)
- Način razkritja družini
 - Brez priznanja (A8)
- Odprtost kot lastnost (C8)

- Iskreno življenje
 - Zaupanje bližnjim osebam (C9, F6)
 - Priznanje okolici za lastno srečo (D8, G7)
- Samo-identificiranje
 - Raziskovanje lastne spolne identitete (C10)
- Prva zaljubljenost
 - Prva zaljubljenost v osebo istega spola (D7)
- Tolažba
 - Potreba po tolažbi prijateljev (E6)
- Potrditev
 - Potreba po pozitivni potrditvi (E7)
- Razlaga za iskanje sebe
 - Vedenje drugih, da se oseba išče (E8)

NEVEDNOST

- Nevednost prijateljev s tenisa (D45)

DRUŽINA

- Odprta družina (A9)
 - Lažje priznanje zaradi ne diskriminatornosti družine (B10)
 - Pogovor o odnosih s puncami (C21)

RAZKRITJE DRUŽINI

- Odziv družine
 - Sprejemanje skozi pogovor (B9)
 - Popolna sprejetost (C20)
 - Sprejetje spolne usmerjenosti vnukinje (C44)
 - Zelo pozitivno (E9, F7)
 - Popolna podpora (E11)
- Odziv družine (mama)
 - Težje sprejetje mame (A10)
 - Prvotno razočaranje (B8)
 - Popolna sprejetost (C12, C14)
 - Normalizacija hčerkine spolne usmerjenosti (C13)
 - Slutnja mame (C15)
 - Razočaranje zaradi želje po bioloških vnukih (D9)
 - Potreba po času za sprejetje (D10)
 - Podpora skozi udeležbo na paradi ponosa (E10)
 - Nesprejetost (G8)
- Odziv družine (oče)
 - Popolna sprejemanje (C18)
 - Popolna sprejemanje od očeta (C19)
 - Zastrahujoč odziv (D16)
 - Želja očeta po psihološki pomoči za sina (D17)
 - Psihično in verbalno nasilje (D18)
 - Zavračanje (D19)
 - S časom delno sprejemanje (D20)
 - Težja vzpostavitev pogovora z očetom (E12)
 - Zavračanje (G8)
- Strah
 - Strah pred razkritjem očetu (C16, C17)
 - Strah pred diskriminatornim okoljem (D12)

- Strah pred razkritjem očetu (D15)
- Način razkritja družini
 - Brez priznanja (A8)
- Sprejetost
 - Enako obravnavanje partnerja kot partnerke (D13)
 - Sproščen pogovor o »gej stvareh« (D14)
 - Sprejemanje s strani širše družine (G9)
- Informiranje
 - Iskanje informacij o tej temi (D11)

PODPORA

- Podpora ljudi, ki so ji bili ob strani
 - Lažje samoidentificiranje s podpora ljudi (C11)

NASILJE

OBLIKA NASILJA

- Verbalno nasilje
 - Verbalno nasilje v OŠ (C22)
 - Zafrkavanje zaradi izgleda (C23)
 - Zmerjanje z žaljivkami (C24, D22)
 - Žalitve in posmehovanje (A14, B12)
 - Doživljanje verbalnega nasilja v mlajših letih (B11)
 - Označevanje s »tožibabo« (D28)
 - Prisotnost verbalnega nasilja povsod (G12)
 - Vpitje (F10)
- Fizično nasilje
 - Uporaba fizične sile (C25)
 - Napad (C26)
 - Obmetavanje s steklenicami (C27)
 - Obmetavanje s svečami (F11)
 - Fizični obračun z očetom (G11)
- Psihično nasilje
 - Psihično nasilje in zavračanje (A11)
 - Grožnje in žaljenje (C28)
 - Zaničevanje in psihično nasilje (D21)
 - Skrivanje predmetov pri športni vzgoji (D23)
 - Zaničevanje in psihično nasilje (G14)
- Brez izkušenj nasilja
 - Brez izkušenj nasilja v svojem življenju (E13)
- Nasilje v družini
 - Nasilje s strani očeta (G10)

PROSTOR

- Osnovna šola (F9)

OBČUTKI OB DOŽIVLJANJU NASILJA

- Spoznanje
 - Prizadetost in spoznanje, kdo so pravi prijatelji (A13)
 - Spoznanje odprti oseb (A16)
- Začetna prizadetost (A15)
- Bolečina

- Intenzivnejše doživljanje zaradi nesprejemanja sebe (A15a)
- Ranljivost in bolečina zaradi nesprejemanja sebe (B14)
- Prizadetost (G13)
- Neprijetna izkušnja (D24)
 - Neprijetno doživljanje izkušnje, zaradi še nesprejemanja sebe (B13)
 - Psihično nasilje kot nekaj neprijetnega (C31)
 - Slabo počutje (F13, F15)
- Močno samozavedanje (C29)
- Strah
 - Strah pred fizičnim nasiljem (C30)
 - Strah pred ponovnim doživljanjem nasilja (D26)
- Posledice
 - Posledice fizičnega nasilja (C32)
 - Pazljivost pri vzpostavitvi fizičnega stika s punco v javnosti (C33)
- Trpljenje
 - Spomin na trpljenje (D25)
- Duševna bolezen
 - Razvoj duševnih bolezni (G15)
- Osebna rast
 - Postaneš močnejša oseba (F12)
- Iskanje odgovorov
 - Iskanje odgovorov na diskriminacijo (F14)
- Pridobitev trde kože
 - Potreba po moči (F16)

POMOČ

- Oseba
 - Punca
 - Razumevanje (A17, G16)
 - Prijateljica – najboljša (B15, G17)
 - Zaščita pred verbalnim nasiljem (B16)
 - Prijatelji (C34)
 - Starši (C35)
 - Razredničarka (D27, G18)
- Pogovor in razumevanje
 - Razumevanje zaradi podobnih izkušenj (A18)
 - Pogovor s prijatelji (C37)
- Ogorčenost
 - Ogorčenost prijateljev (C36)
- Zaščita in skrb
 - Strah staršev (C38)
 - Sestanek staršev in razredničarke o dejanjih drugih fantov (D29)
- Ni zelene pomoči
 - Lastno spoprijemanje s problemom (F17)

PRITISK

VRSTE PRITISKOV

- Zavračanje prijateljev
 - Prekinitev druženja zaradi zavračanja homoseksualnosti (A12)
 - Pritiski prijateljev zaradi zavračanja (A19)
- Priznanje sebi

- Težko priznanje sebi zaradi negotovosti (A20)
 - Strah pred priznanjem sebi (E15)
- Pritiski družine
 - Nevednost babice in dedka (A21, C42, C43)
 - Želja mame po partnerju nasprotnega spola (D31)
- Sovražni govor
 - Doživljanje sovražnega govora skozi osnovno šolo (B17)
- Manjši nepomembni pritiski
 - Brez posebne pozornosti do manjših pritiskov (B18)
- Oseba
 - Prijatelji (A22)
 - Družina (A22a, D30, D34, C47, C49)
 - Družba – neodprta (A22b)
 - Sošolci (B20)
 - Pripadniki starejših letnikov (B20a)
 - Lasten pritisk (C48)
 - Pogledi starejših na ulici (E17)
 - Starejše populacije (G21)
- Strah v družbi
 - Strah pred fizičnim nasiljem (C40)
- Občutek nesvobode
 - Molk (C41, C46)
- Pritisk na delovnem mestu (C45)
- Pritiski družbe, medijev (D32)
 - Pritiski družbe do »drugačnih« (E14)
- Spolne vloge
 - Zahteva po popolnosti skozi oči družbe za uspešno življenje (D33)
- Pritiski zaradi nezanimanja za osebo nasprotnega spola
 - Potreba družbe po tem, da bi oseba imela partnerja nasprotnega spola (G19)
- Pritiski glede oblačenja
 - Zavračanje načina oblačenja (G20)

SOOČANJE S PRITISKI

- Samozavest
 - Moč zaradi trenutne samozavesti (B19)
 - Sledenje sebi (C39, E16)

OBČUTKI OB DOŽIVLJANJU PRITISKOV

- Bolečina
 - Slabi občutki zaradi občutka zavračanja, zaradi drugačnosti (A23)
 - Zaničevanje, trpljenje in občutek nezaželenosti (B21)
- Osebnostna rast
 - Učenje skozi napake in bolečino (A24)
- Nemoč
 - Slabo počutje in nemoč (D35)
- Nelagodje (G22)

ODZIV NA PRITISKE

- Zadrževanje bolečine v sebi
 - Brez odziva zaradi zadrževanja bolečine v sebi (A25)
- Samorefleksija
 - Rast skozi samorefleksijo (A26)

- Razlikovanje ljudi (A27)
- Umik
 - Umik od situacije in preslišanje (B22)
 - Umik z dvignjeno glavo (E18)
 - Brez posvečanja pozornosti le-tem (E20)
- Verbalno opominjanje
 - Opominjanje mame (C50)
- Odkritost
 - Nič več laži (C51, D37)
- Samozavest (C52)
 - Postavljanje zase (C55)
 - Samozavedanje (D38)
- Bolečina (C53)
- Komunikacija
 - Agresivna in odločna komunikacija (C54)
 - Nadaljevanje komunikacije (G24)
- Upanje
 - Upanje na spremembe (D36)
- Mnenje neznancev ni pomembno (E19, G23)

PODPORA

OSEBE

- Podpora najožjih članov
 - Podpora mame in punce (A28)
 - Mami (C56, E22))
 - Partnerka (C57)
 - Prijatelji (C58, D40, G25)
 - Družina (D39, E21)
 - Vsi, s komer je v stiku (D41)
 - Sestrične in bratranci (G26)
 - Teta in stric (G27)
- Samopodpora
 - Ni želene podpore (B23)
 - Pridobljena moč preko sovražnikov (F19)
- Bližnji
 - Vsi, ki so pomembni (F18)

NAČIN PODPORE

- Sprejetje punce
 - Mamino sprejetje punce v družino (A29)
- Sproščen pogovor (A30)
- Podpora na paradi ponosa
 - Udeležba mame na paradi ponosa (E23)

PRIDOBITEV

- Normalno življenje
 - Pomen ljubezni prijateljev za normalno življenje (B24)

BREZ PODPORE

- Osebe
 - Stric (D42)

DOBRE IZKUŠNJE

PODPORA

- Podpora prijateljev (D43)
 - Spodbuda prijateljev k sprejemanju sebe (A31)
 - Izpoved prijatelju (C60)
 - Sprejetje (C61)
 - Brez zavrnitve prijateljev (D44)
 - Enostavno razkritje prijateljem zaradi razumevanja (D46)
- Sprejetje družine
 - Mamino sprejetje in ljubezen (A32a)
 - Normalno funkcioniranje zaradi sprejetja družine (B26)
 - Pozitivne izkušnje (C59)
- Podpora mame
 - Udeležba mame na paradi ponosa (E24)
- Navdušenje prijateljic
 - Želja po gejevskem prijatelju (F20)

SPREJETJE SEBE

- Osebnostna rast
 - Skozi priznanje se lahko javno izpostavi brez sramu (A32)

ŠIRŠA SOCIALNA MREŽA

- Sklepanje novih poznanstev
 - Spoznanje sebi enakih ljudi (B25, G28)
 - Odkrit pogovor in zabava (B25a)

POZITIVNE IZKUŠNJE

- Na splošno pozitivne izkušnje (E25)

DRUŽBA

DOŽIVLJANJE SEBE V DRUŽBI

- Pozitivno doživljanje
 - Izjemnost je dobra (A33)
 - Veselo in sproščeno doživljanje (B27)
 - Pozitivno doživljanje v ožji družbi (C63)
 - Ljubiti sebe takega, kot si (E26, G29)
- Negativno doživljanje
 - Negativno doživljanje v širši družbi zaradi homofobije (C64)
- Lezbijka
 - Doživljanje sebe kot lezbijke (C62)
- Vmesno doživljanje (D47)
- Enakovredni član družbe (E28)
 - Človek z enako telesno sestavo in enakimi potrebami (E27)
- Možnost za doseg vsega
 - Zavedanje, da kljub spolni usmerjenosti lahko doseže vse (D52)
- Samozavest
 - Samozavestno doživljanje sebe (E29)
- Težko

- Težko se dojema kot sprejeti član družbe (F21)
- Premik v družbi
 - Počasen napredek v družbi (F22)

DRUŽBA V ODNOSU DO HOMOSEKSUALNOSTI

- Potrebna podpora LGBT skupnosti
 - Bližajoče se svobodnejše življenje (B28)
 - Čedalje večja podpora istospolni skupnosti (G30)
 - Počasen napredek v družbi (F23)
- Zaprta družba
 - Zavrnen zakonik je pokazatelj zaprtosti naše družbe (A34)
 - Želja po prevpraševanju o spolni usmerjenosti brez sramu (D49)
 - Problem, kadar se držita za roke (D50)
 - Zretje in opravljanje (D51)
 - Dokler bo nasprotovanje, ne bo odprto okolje (D53)
- Potreba po spremembi
 - Bližnja prihodnost (A35)
 - Enakopravnost ljudi (A35a)
- Najbolj zaprte skupine ljudi
 - Starejši in ljudje z vasi (A36)
 - Neizobraženi ljudje (B30)
- Najbolj odprte skupine ljudi
 - Mladi (B31)
- Najbolj vplivne skupine ljudi
 - Mladi (G31)
- Nazadnjaška družba (B29)
- Homofobna
 - Napol homofobna (D57)
 - Doživljanje družbe kot homofobne (C65, D48)
- Strah
 - Strah gejev pred razkritjem lastne identitete (D54)
 - Brez predstave o možnosti razmerja (D55)
 - Strah pred zvezo zaradi homofobnega okolja (D56)
- Primerjava z drugo državo
 - Bolj napredni od Turčije (D58)
 - Manj napredni od Severa in Zahoda (D59)
- Osveščene mlajše generacije
 - Boljša osveščenost mlajših generacij (E30)
 - Podpiranje (E31)
- Neosveščene starejše generacije
 - Nizka osveščenost starejših generacij (E32)
- Nestrpnost priseljencev
 - Večja nestrpnost priseljencev do homoseksualnosti (E33)
- Prisotnost neodobravanja
 - Preveč še homofobno nastrojenih (F24)
 - Zavrnitev zakona zaradi posvojitve otrok (F25)

POSLEDICE ZAVRNJENEGA ZAKONIKA

- Boj zagovornikov človekovih pravic
 - Manj pozornosti s strani družbe, več s strani zagovornikov človekovih pravic (A37)
- Dodatna diskriminacija (A38)
 - Minimalne pravice (C70)

- Slab pečat
 - Pusti slab pečat v drugih državah (B32)
 - Negativen pečat o LGBT ljudeh (E34)
- Pozitivne posledice
 - Veliko govora o temi (C66)
 - Aktiviranje ljudi (C67)
 - Korak naprej (C68)
- Negativne posledice (D60)
 - Povečanje homofobije (D61)
 - Zavrnen zakon opravičuje nasilje (D62)
- Homofobija
 - Homofobna družba (C69)
 - Potrditev homofobnim ljudem, da je obstoječ zakon v redu (C71)
- Teroriziranje družin (E35)
- Pomanjkanje celostnega vpogleda
 - Brez celostnega vpogleda na družbo in počutje drugih (E36)
- Strah pred razkritjem
 - Strah mladih pred razkritjem (G32)
- Nemoč
 - Nemoč mladih LGBT oseb (G33)
- Občutek nesprejetja
 - Neprijeten občutek zaradi nesprejetja (G34)

OBČUTKI OB ZAVRNITVI ZAKONIKA

- Razočaranje
 - Razočaranost ob slabi udeležbi na referendumu (B33)

SPREMEMBA V DRUŽBI

- Sprejet zakon o partnerski zvezi
 - Sprejet zakon o partnerski zvezi je korak k enakopravnosti (B34)
- Pozitivni mediji
 - Pozitivno prikazovanje homoseksualnosti (A40)
- Izobraževanje ljudi (F27)
 - Strah ljudi pred neznanim (A41)
 - Napačna prepričanja ljudi (F28)
 - Prepričanje o manjvrednosti istospolnega starševstva (F29)
- Sprememba generacij
 - Menjava starejših generacij z mlajšimi (B35)
- Izobrazba
 - Izobrazba SDS stranke (B36)
 - Več informacij o splošnem zavedanju (E38)
 - Več informacij o teh temah (E39)
- Sprememba ljudi (C72)
- Boj
 - Nadaljnji boj (C73)
 - Spremembe preko političnega boja (C77)
- Govor
 - Veliko govora o tem (C74)
 - Vztrajanje preko govora (C78)
 - Govor o tej temi v vrtcu in šoli (D66)
- Pisanje in ozaveščanje (C75)

- Vztrajnost
 - Vztrajnost kljub padcem (C76)
- Približanje
 - Osebno približanje (C79, C81)
 - Nov pogled na homoseksualnost (C82, C83)
 - Približanje mladih te teme starejšim (G36)
- Znebiti se je potrebno dvojnih meril
 - Sovražnost do dvojnih meril (C80)
- Način vzgoje
 - Vzgoja otrok na način, ki je odprt do homoseksualnosti (D63)
 - Osredotočenje na mlajše (D67)
- Pravlјice
 - Pravlјice z istospolno usmerjenimi liki (D64)
 - Učenje preko pravlјic, ki vsebujejo istospolno usmerjene like (D65)
- Nič več tabu (D67)
- Večja strpnost (E43)
 - Večja strpnost do vseh drugačnih in ne-drugačnih (E37)
- Pristop (G35)
- LGBT osebe v medijih
 - Večje število LGBT oseb v medijih (G37)
- Korak za korakom (F26)

SPREMEMBE OB SPREJETJU ZAKONA O PARTNERSKI ZVEZI

- Korak naprej (A43)
 - Premikanje (B38)
- Nadaljnji boj (C84)
 - Boj za enakopravnost (A45)
- Pozitivna (B37)
- Sočustvovanje
 - Sočustvovanje s tistimi, ki želijo otroke (B39)
- Vztrajanje
 - Ne smemo se predati (C85)
- Napredek (D69)
- Dolga pot do cilja (D73)
- Družbi ni vseeno
 - Družba dokaže, da ji le ni vseeno (B70)
- Dvom v enakopravnost
 - Dvom v enakopravnost zakona (D71)
- Napačna prepričanja ljudi (F30)
 - Dvom ljudi v istospolno starševstvo (E40)
- Želja po enakopravnosti
 - Potrebna sta čas in delo, da dosežemo enakopravnost (A44)
 - Želja po enakopravnosti na področju posvojitve (D72)
 - Moje življenje ne vpliva na tvoje (F31)
- Jeza ob neenakopravnosti
 - Jeza zaradi izključitve posvojitve in oploditve (E41)
- Delna diskriminacija
 - Sprejeti, a diskriminirani (E42)
- Brez spremembe za raznospolne pare (G39)
- Velika sprememba
 - Možnost sklenitve za istospolni par je velik korak (G38)

9.11. PRILOGA 9 - Odnosno kodiranje

RAZKRITJE

Tabela 8: Odnosno kodiranje A, B, C, D, E, F in G

	A – ženska (25let)	B – moški (21let)	C – ženska (25let)	D – moški (23let)	E – Ženska (23let)	F – Moški (25 let)	G – Ženska (21 let)
OSEBA – kateri je razkril/la	Prijateljice	Prijateljica – najboljša	Prijatelj	Prijateljica - najboljša	Prijateljica - najboljša	Ati	Prijatelji
NAČIN RAZKRITJA	Pogovor	Sprehod na samem	Spontan pogovor	Priznanje s cmokom v grlu	Preko listka	Priznanje brez premisleka	Pod vplivom alkohola
REAKCIJA OB RAZKRITJU	Podpora	Presenečen je in slutnja	Neverje in šok	Slutnja in podpora	Podpora in pozitiven odziv	Slutnja in sprejetost	Vesetje
OBČUTKI OB RAZKRITJU	Dober občutek Zaskrbljenost	Dober občutek	Popolna sprejetost	Zdelo dober občutek	Pozitivna potrditev	Težavnost pogovora in samozavest	Dober občutek in sreča
RAZLOG ZA RAZKRITJE	Želja po sprejetju družbe Občutek normalnosti	Želja po sprejetju družbe Podpora	Zaradi odprtosti, Želja po zaupanju bližnjim osebam, Samoidentificiranje	Priznanje za lastno srečo, Prva zaljubljeno st v fanta	Potreba po tolažbi in pozitivni potrditvi, razlaga za iskanje sebe	Zaupanje bližnjim	Iskreno življenje
NEVEDNOST				Nevednost prijateljev iz tenisa			
DRUŽINA	Odprta družina	Odprta družina	Pogovor o odnosih s puncami				
RAZKRITJE DRUŽINI	Težje sprejetje mame	Prvotno razočaranje Sprejemanje skozi pogovor	Popolna sprejetost, Prisoten strah pri razkritju očetu	Sprejetost mame, Prvotno nesprejetje očeta, Strah pred diskriminativnim okoljem	Zelo pozitiven odziv in popolna podpora skozi udeležbo na paradi ponosa	Pozitiven odziv	Nesprejetje mame in očeta Sprejetje s strani širše družine

NASILJE

Tabela 9: Odnosno kodiranje A, B, C, D, E, F in G

	A – ženska (25 let)	B – moški (21 let)	C – ženska (25 let)	D – moški (23 let)	E – ženska (23 let)	F – moški (25 let)	G – ženska (21 let)
OBLIKA NASIL- JA	Psihično in verbalno nasilje	Psihično in verbalno nasilje	Verbalno, fizično in psihično nasilje	Psihično in verbalno nasilje	Brez izkušnje nasilja	Verbalno in Fizično nasilje	Verbalno, Psihično in Fizično nasilje
OBUČ- KI OB DOŽIV- LJANJU NASIL- JA	Bolečina Spoznanje pravih prijateljev in odprti oseb Prizadetost	Bolečina Neprijetna izkušnja	Neprijetna izkušnja Močna volja samozave- danja Strah pred fizičnim nasiljem Puščene posledice	Neprijetna izkušnja Strah pred nasiljem Spomin na trpljenje		Neprijetna izkušnja (slabo počutje) Osebna Rast Iskanje Odgovorov Trda koža	Bolečina Razvoj duševnih bolezni
POMOČ	Razumeva- nje punce pogovor	Zaščita prijateljice	Pogovor s prijatelji in družino Ogorčenost prijateljev Zaščita in skrb staršev	Pomoč razredničarke Zaščita skozi sestanek		Ni zelene pomoči	Razumeva- nje punce Pomoč prijateljice Pomoč razredničarke

PRITISKI

Tabela 10: Odnosno kodiranje A, B, C, D, E, F in G

	A – ženska (25 let)	B – moški (21 let)	C – ženska (25let)	D – moški (23 let)	E – ženska (23 let)	F – moški (25 let)	G – ženska (21 let)
VRSTE PRITIS- KOV	Nesprejetje prijateljev Težko priznanje sebi Pritiski družine Pritiski prijateljev Pritiski neodprte družbe	Sovražni govor Manjši nepomembni pritiski Pritiski sošolcev Pritiski pripadnikov v starejših letnikih	Pritiski družine Lasten pritisk Strah pred fizičnim nasiljem Občutek nesvobode Pritisk na delovnem mestu	Pritiski družine Pritiski družbe, medijev	Težko priznanje sebi Pogledi starejših na ulici Pritiski družbe		Pritiski starejših populacij Pritiski zaradi nezanimanja za fante Pritiski glede oblačenja
SOOČA NJE S PRITI- SKI		Samoza- vest	Sledenje sebi		Sledenje sebi		
OBUČ KI OB DOŽIV- LJANJU PRITI- SKOV	Bolečina Osebnostna rast	Bolečina		Slabo počutje Nemoč			Nelagodje
ODZIV NA PRITI-	Zadrževanje bolečine v sebi	Odmik	Opominjanje mame Odkritost	Odkritost Samozavedanje	Odmik Brez posvečanja		Nadaljeva- nje komunika-

SKE	Samorefleksija Razlikovanje ljudi		Samozavest Bolečina	Upanje na spremembe	pozornosti		cije Nepomembnost mnenja neznancev
-----	--------------------------------------	--	------------------------	---------------------	------------	--	---

PODPORA

Tabela 11: Odnosno kodiranje A, B, C, D, E, F in G

	A – Ženska (25 let)	B – Moški (21 let)	C – ženska (25 let)	D – moški (23 let)	E – ženska (23 let)	F – moški (25 let)	G – ženska (21 let)
OSEBE	Podpora mame in punce	Ni želene podpore	Podpora mame, partnerke in prijatelj	Podpora prijateljev, družine in vseh s komer je v stiku	Podpora mame in družine	Podpora bližnjih Samopodpora	Podpora prijateljic, sestrične, bratrancev, tete in strica
NAČIN PODPORRE	Sprejetje punce Sproščen pogovor				Podpora na paradi ponosa		
PRIDOBITEV		Normalno življenje					
BREZ PODPORRE				Stric ne daje podpore			

DOBRE IZKUŠNJE

Tabela 12: Odnosno kodiranje A, B, C, D, E, F in G

	A - ženska (25 let)	B – moški (21 let)	C – ženska (25 let)	D – moški (23 let)	E – ženska (23 let)	F – moški (25 let)	G – ženska (21 let)
PODPORA	Sprejetje družine Podpora prijateljev	Sprejetje družine	Podpora prijateljev Sprejetje družine	Podpora prijateljev	Udeležba mame na paradi ponosa	Navdušenje prijateljic	
SPREJETJE SEBE	Osebna rast						
ŠIRŠA SOC. MREŽA	Sklepanje novih poznanstev						Sklepanje novih poznanstev
POZITIVNE IZKUŠNJE					Na splošno pozitivne izkušnje		

DRUŽBA

Tabela 13: odnosno kodiranje A, B, C, D in E

	A – ženska (25 let)	B – moški (21 let)	C – ženska (25 let)	D – moški (23 let)	E – ženska (23 let)	F - moški (25 let)	G – ženska (21 let)
DOŽIVLJANJE SEBE V DRUŽBI	Pozitivno doživljanje	Pozitivno doživljanje	Pozitivno doživljanje in negativno	Vmesno doživljanje	Ljubiti se takega kot si, Enakovrede	Težko dojemanje sebe kot člana	Ljubiti se takega kot si

			doživljanje		n član družbe, Samozavestno doživljanje	družbe Počasen napredek	
DRUŽBA V ODNOSU DO HOMOSEKSUALNOSTI	Zaprta družba Potreba po spremembi Zaprto starih in ljudi iz vasi Odprtost mladih	Premik v času Zaprto neizobraženi ljudi Nazadnjaška družba	Homofobna družba	Zaprta družba Homofobna Strah	Neosveščene starejše in osveščene mlajše generacije, Večja nestrpnost priseljencev	Prisotna neodobravnost	Premik v času Mladi so vplivni
POSLEDICE ZAVRNJENEGA ZAKONIKA	Borba zagovornikov človeških pravic Dodatna diskriminacija	Slab pečat v drugih državah	Dodatna diskriminacija Pozitivne posledice Homofobija	Negativne posledice	Negativen pečat na LGBT osebah, Teroriziranje družin		Strah pred razkritjem Nemoč mladih LGBT oseb Občutek nesprejetja
OBČUTKI OB ZAVRNITVI ZAKONIKA		Razočaranje					
SPREMEMBA V DRUŽBI	Sprejetje zavrnjenega zakonika Pozitivni mediji Izobraževanje ljudi	Sprejet zakon o partnerski zvezi Sprememba generacij Izobražba SDS stranke	Sprememba ljudi Boj Govor Pisanje in ozaveščanje Vztrajnost Približanje	Govor Spremenjen način vzgajanja Pravljičice	Potrebna izobrazba, Večja strpnost	Izobraževanje ljudi Korak za korakom	Približanje mladih te teme starejšim Večje št. LGBT oseb v medijih
SPREMEMBE OB SPREJETJU ZAKONA O PARTNERSKI ZVEZI	Korak naprej Boj za enakopravnost Želja po enakopravnosti	Premik Sočustvovanje Družbi ni vseeno	Nadaljnji boj Vztrajanje	Napredek Dolga pot do cilja Dvom v enakopravnost Želja po enakopravnosti	Jeza ob neenakopravnosti Delna diskriminacija	Narobna prepričanja Želja po enakopravnosti	Velika sprememba za istospolno usmerjene